

ČESKOSLOVENSKÁ
VĚDECKÁ SPOLEČNOST
PRO MYKOLOGII

ČESKÁ MYKOLOGIE

ROČNÍK

29

ČÍSLO

4

ACADEMIA/PRAHA

LISTOPAD

1975

ČESKÁ MYKOLOGIE

Casopis Čs. vědecké společnosti pro mykologii pro šíření znalostí hub po stránce vědecké i praktické

Ročník 29

Číslo 4

Listopad 1975

Vydává Čs. vědecká společnost pro mykologii v Nakladatelství Československé akademie věd

Vedoucí redaktor: doc. dr. **Zdeněk Urban**, kandidát biologických věd
Redakční rada: akademik **Čtibor Blatný**, doktor zemědělských věd, univ. prof. **Karel Cejp**, doktor biologických věd, dr. **Petr Fragner**, MUDr. **Josef Herink**, dr. **František Kotlaba**, kandidát biologických věd, inž. **Karel Kříž**, prom. biol. **Zdeněk Pouzar**.

Výkonný redaktor: dr. **Mirko Svrček**, kandidát biologických věd
Příspěvky zasílejte na adresu výkonného redaktora: 115 79 Praha 1, Václavské nám. 68, Národní muzeum, telefon 26 94 51-59, linka 49.

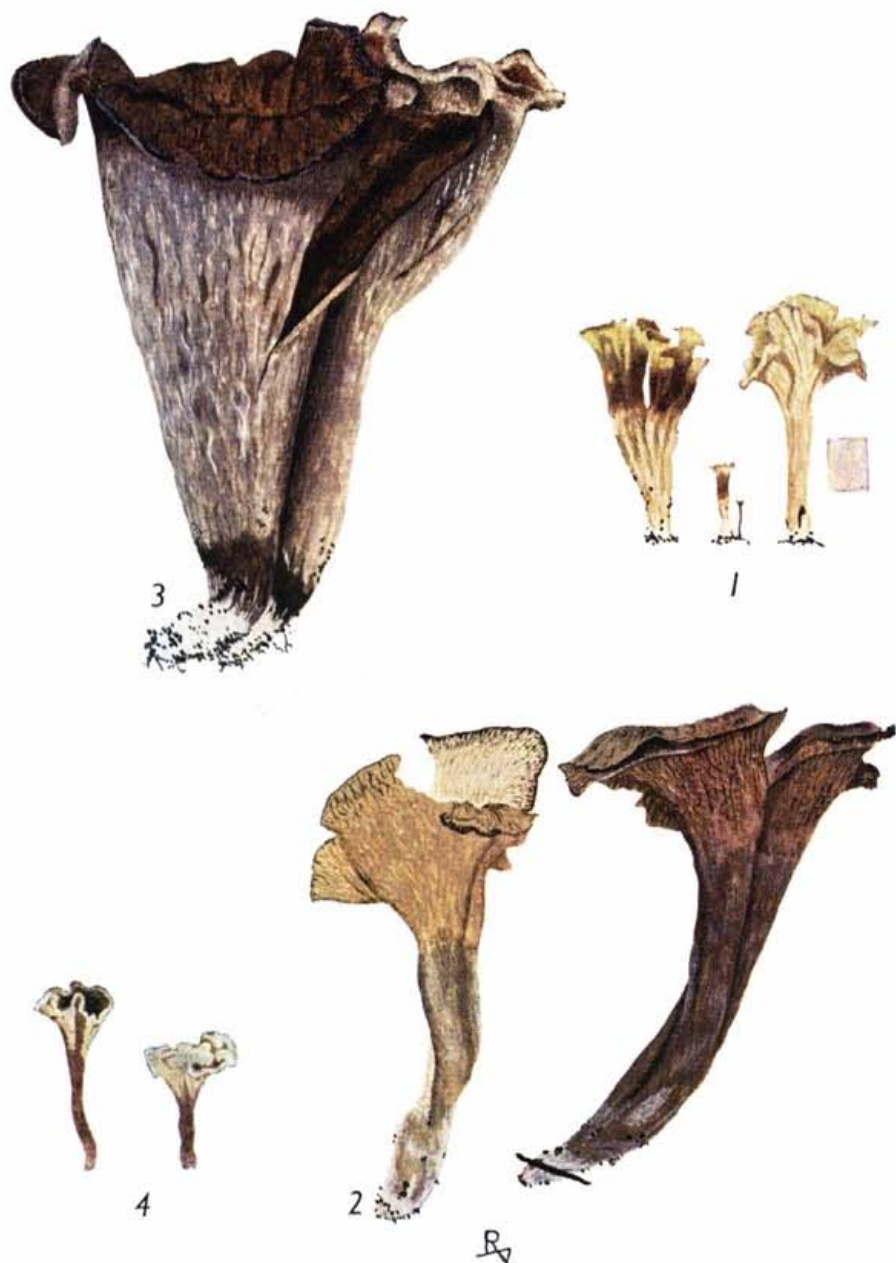
3. sešit vyšel 25. září 1975

OBSAH

Z. Urban: Československá mykologie za 30 let	193
R. H. Petersen: Poznámky o liškovitých houbách. VI. Nové druhy <i>Craterellus</i> a infragenerické přezazení. (S barevnou tabulí č. 88)	199
J. Kuthan: Mřížovka červená — <i>Clathrus ruber</i> Mich. ex Pers. v Československu	205
T. R. Bandre a B. V. Patil: Studie skvrnitosti listů <i>Embelia robusta</i> Roxb. v Indii	208
A. Samšišňáková: Seznam kmenů entomofágních hub	211
B. Urošević: K pětasedmdesátinám prof. dr. techn. ing. Augustina Kalandry, DrSc.	213
V. Tichý: K pětasedesátinám člena korespondenta ČSAV Vladimíra Rypáčka, DrSc.	217
J. Kubička: Padesátiny RNDr. Mirko Svrčka, CSc.	219
E. Minárik: Životné jubileum RNDr. Anny Kockovej-Kratochvilovej, DrSc.	229
J. Špaček: Ing. dr. techn. Vladimír Zacha, CSc., padesátníkem	237
F. Kotlaba a Z. Pouzar: Výstavka o životě a díle prof. dr. Karla Cejpa, DrSc.	241
A. Příhoda: Konference o léčivech rostlinného původu v Mariánských Lázních 21.-25. IV. 1975	243
Významná životní výročí členů Českoslov. věd. společnosti pro mykologii	244
Referáty o literatuře: M. A. Donk, Check list of European polypores (<i>Z. Pouzar</i> , str. 244); V. F. Kuprevič a V. J. Ul'janiščev, Opređelitel' ržavčinných gríbov SSSR. Část I. (<i>Z. Urban</i> , str. 245); E. Z. Koval', Opređelitel' entomofil'nych gríbov SSSR (O. Fassatiová, str. 246); D. L. Hawksworth, Mycologist's handbook (V. Holubová-Jechevá, str. 247).	
Přílohy: barevná tabule č. 88: <i>Craterellus hesleri</i> Petersen, <i>C. venosus</i> Petersen, <i>C. fallax</i> A. H. Smith, <i>C. subundulatus</i> (Peck) Peck (R. H. Petersen pinx.)	

Černobílá tabule: XI. *Clathrus ruber* Mich. ex Pers.

Obsah ročníku 29 a seznam rodových a druhových jmen hub

1. *Craterellus hesleri* Petersen. TENN 37838. Left: fresh colors; right: field-dried specimen. — 2. *Craterellus venosus* Petersen. TENN 38109 (left), TENN 38113 (right). — 3. *Craterellus fallax* A. H. Smith. TENN 38180. Inset: spore print color. — 4. *Craterellus subundulatus* (Peck) Peck. TENN 37839. Standard line equals two cm.

R. H. Petersen pinx.

Clathrus ruber Mich. ex Pers. — Mřížovka červená. Zavadlé a zčásti zasychající plodnice na lokalitě „Osičina“.
— Die Fruchtkörper (schon verwelkt und teilweise ausgetrocknet) auf dem Standort „Osičina“.

Foto J. Kuthan

Československá mykologie za 30 let

Czechoslovak mycology 1945—1975

Zdeněk Urban

Mykologie je věda o houbách, tedy vážné a kvalifikované úsilí o poznání hub z jakékoliv stránky. Z tohoto hlediska je též nutné posoudit náplň tohoto pojmu v našich podmínkách. Jistě bychom učinili nesprávně, kdybychom v Československu přešli nebo zapomněli na praktickou mykologii-houbařství. I když tato náplň je na pokraji vymezení pojmu mykologie, nelze o houbařství nemluvit u národů (Čechů a Slováků), u kterých je tak populární a odedávna pěstované. I v něm lze vidět stagnaci a pokrok, podle podmínek, které jsou samovolně dány nebo i záměrně připravovány.

Houbařství, jako propagace a s tím spojená osvětová práce, má v českých zemích tradici (Bezděk, Smotlacha), která na Slovensku není. Ještě po 2. světové válce silně působí propagační činnost F. Smotlachy a jeho Čs. mykologické společnosti. O úrovni působení bylo možné někdy právem pochybovat a v tom smyslu byla též vyslovena kritika (Cejp et al. 1955), nicméně nelze popřít, že členská základna a dosah působení zmíněné společnosti je rozsáhlý a v jednotlivostech příznivý, přispívající ke znalostem nejrůznějších kloboukatých hub v nejširších kruzích našich občanů. Během posledních 20 let vyvinula se situace, která vyzrála příznivě především v tom smyslu, že mohly být odsunuty stranou některé rozpory, takže postupně vznikaly kontakty a i spolupráce mezi Čs. mykologickou společností a Čs. vědeckou společností pro mykologii. Je nesporné, že obě strany, jakož i veřejnost, z tohoto narovnání mají prospěch, především ve zvýšení úrovně i dosahu působnosti osvětové a propagační práce v praktické mykologii. Čs. mykologická společnost již tradičně sjednocuje velké množství především praktických houbařů. K jejich výchově a vzdělání používá jednak časopisu, jednak přednášek, exkursí a každoročních výstav. Má mnoho poboček v krajských i okresních městech i na závodech. Čs. vědecká společnost pro mykologii používá obdobných prostředků, její členská základna však není tak rozsáhlá. Příznivou spoluprací obou společností však bylo dosaženo velkých úspěchů v Brně, kde za přispění Moravského musea byla v r. 1965 instalována rozsahem, šířkou náplně i výtvarným provedením jedinečná stálá výstava „Houby — Fungi“, která nemá ani v cizí době.

Na Slovensku nebyla praktická mykologie nijak organizačně dříve podchycena, proto ani poválečný čas nepřinesl podstatnější změnu. Teprve na podzim r. 1963 se při Slovenské společnosti pro racionální výživu ustavila mykologická sekce, která se současně stala odbočkou Čs. mykologické společnosti. Vytkla si za úkol organizačně podchytit houbaře, šířit praktickou znalost hub a propagovat pěstování žampionů. Od doby svého založení připravila v každém roce určité akce (houbařský kurs, kurzy pro vykupovače hub, výstavy hub, exkurse) a rozšířila postupně svůj organizační vliv na východní Slovensko i jinam. V novější době se zapojili do práce v sekci i noví, mladší pracovníci Slovenského národního musea. Je naděje, že nastoupený vývoj bude zdárně pokračovat.

Možno tedy uzavřít, že praktická mykologie-houbařství jako velmi důležitá složka propagace a poznávání jedlých a jedovatých hub, doznala největšího pokroku v poválečném období po r. 1956, kdy zájmy a snahy obou společností (Čs. mykologické společnosti a Čs. vědecké společnosti pro mykologii) na poli

praktické mykologie našly shodný, stejně znějící hlas. To společně s rozvojem vědecké mykologie příznivě ovlivňuje další vývoj nejen v ČSR, ale i na Slovensku.

Mykologie ve vlastním slova smyslu má v Československu svou dávnou tradici; poněkud rozvinutější v českých zemích, více omezenou na osamocené jednotlivce na Slovensku. Abychom navázali na dobu trochu starší, připomeňme, že v období mezi válkami vyrůstají, pod vlivem díla J. Velenovského, profesionální mykologové: A. Pilát, K. Kavina, K. Cejp a vynikající amatéři: V. Melzer, J. Zvára, V. Vacek, J. Herink, J. Kubička aj., většinou zaměřeni na taxonomii, příp. morfologii kloboukatých hub. Tehdy přežívá však i dodnes nedoceněná tradice světoznámého mykologa drobnohledných hub F. Bubáka, nacházející pokračování v E. Baudyšovi, R. Picbauerovi a K. Cejpmi. Tehdy již také mykologicky a fytopatologicky působí J. Smolák a C. Blatný. Fysiologie hub získává svého pracovníka a pozdějšího pěstitele v osobě V. Rypáčka. Působení zmíněných pracovníků (a jistě i dalších) v 30. až válečných letech, představuje velmi silný vklad, který ve spojení s činností tehdy jedině Čs. mykologické společnosti vysvětluje aspoň částečně příčiny dalšího, příznivého vývoje mykologie po r. 1945.

Po osvobození Československa se v českých zemích stávají centrem mykologie Národní museum a katedra botaniky (Botanický ústav) přírodovědecké fakulty UK. Vysokoškolské studenty, ale i ostatní mladé nadšence přitahuje popularizační činnost Čs. mykologické společnosti a v r. 1946 nově založeného, na vyšší úrovni vedeného Mykologického klubu (pozdější Čs. vědecké společnosti pro mykologii). Klub vznikl uvnitř členstva prvně zmíněné Společnosti jako protest proti neodborně vedené propagační i vědecké činnosti. Proto i časopis Klubu, „Česká mykologie“ navázal na vysokou úroveň předválečného časopisu „Mykologia“. Poválečná léta přivedla řadu mladých lidí na Universitu, kde se s velkou vervou vrhl do pedagogické i vědecké práce v mykologii prof. K. Cejp. Tak dochází k tomu, že na Universitě společně studují jak zájemci o drobnohledné houby, tak i studenti již dříve zaujatí, díky přátelskému postoji pracovníků Národního musea (A. Pilát, M. Svrček), kloboukatými houbami. Je pochopitelné, že mladí mykologové vyrůstají i na jiných učilištích (např. na přírodovědecké fakultě v Brně, Vysoké škole zemědělské v Praze i Brně, Vysoké škole lesnické v Praze i Brně), avšak v daleko menším počtu a často s převážně prakticky fytopatologickým zaměřením.

K rozvoji mykologie však podstatně přispívají i jiné okolnosti. Ve statích psaných dříve na podobné téma (Pilát 1960, Pilát, Blatný, Kalandra 1965) se tento rozvoj vysvětluje tak, jako by sám jediný fakt nastoupení socialistické cesty vývoje naší společnosti (zvláště po r. 1948) byl tím kouzelným proutkem. Domnívám se, že je to ne zcela přesný výklad, propagačně málo účinný v souvislosti se známými fakty z rozvinutých kapitalistických států. Náš současný stupeň rozvoje mykologického bádání, tak jak bylo možné jej přehlédnout na 5. celostátní mykologické konferenci v Olomouci 1973 (Hejtmánek a Urban 1974), byl dosažen příznivou souhrou několika vývojových větví.

1. Společnost, která přikročila k zespolečenštění výrobních prostředků a tím i k úsilí o výchovu nového, socialistického mravního profilu člověka, má vrcholný zájem na zajištění materiálního i duchovního dostatku pro všechny své členy. Prakticky to znamená, že u nás po válce dochází k postupnému, poměrně dlouho trvajícimu vzrůstu počtu ústavů nebo pracovišť, kde je potřebná práce mykologa. Rozmnožuje se počet laboratoří zemědělského a lesnického charakteru (fytopatologie, půdní mykoflora), objevují se pracoviště s mykologickou potřebou v oboru průmyslu potravinářského. Mykologie se stále více uplatňuje v ústavech řešících otázky zpracování a ochrany dřeva. Zcela nově, nečekaně

vzrůstá úloha hub při korosi materiálů a výrobků vyvážených do tropických oblastí. Stále více pozornosti je věnováno základnímu poznání hub v lékařství a při chorobách hospodářských zvířat: Zájem je nejen o dermatomykomy, ale i o houbová onemocnění vnitřních orgánů nebo taková, která jsou primárně povrchová, se přeměňují v onemocnění vnitřní. S tím souvisí i zájem o mykomy divokých zvířat a vůbec o ohniska nákazy jak v pevném, tak i vzdušném prostředí organismů. Potřeby poznání hub přispívají ke vzniku taxonomických pracovišť na půdě Karlovy University, CSAV (Botanický ústav CSAV) a jiných vysokých škol. Prohlubuje se studium fyziologie (Universita J. E. Purkyně v Brně), genetiky (Universita Karlova) a biochemické aktivity hub (Mikrobiologický ústav CSAV). Studují se houby, jakožto přirození nepřátelé hmyzu (Parazitologický ústav CSAV) i jako původci úporných kožních nebo nebezpečných vnitřních onemocnění zvířat a člověka (Krajská hygienická stanice Praha, Lékařská fakulta hygienická UK, Lékařská fakulta Palackého University Olomouc).

2. Vzrůst počtu pracovišť, kde houba nebo působení houby je předmětem studia, si nelze představit bez dvou základních předpokladů: kvalifikovaných kádrů a materiálního zajištění. Stoupající linie studia hub je podmíněna dobrou vědeckou informací, iniciativou a pracovním nadšením především řady mykologicky zaměřených pracovníků v terénu, tj. na různých místech základního i aplikovaného výzkumu v ústavech a zařízeních ministerstev. Díky jejich odbornému rozhledu a představě o pokroku vlastního, mnohdy technologického oboru v cizině, díky jejich houževnatosti v získání materiálních prostředků od nadřízených orgánů, vznikla pracoviště, z nichž mnohá mykologická jsou na vysoké úrovni (v lékařství, ve studiu mykos živočichů, v oboru hub používaných v průmyslu). Jiným způsobem by tento rozvoj nebyl možný, neboť naše mykologie není centralisována tak, aby mohla současně zajistit nutný vědecký předstih a s tím i koordinovaný a proporcionální růst výzkumu podle potřeb společnosti.

3. Příznivě se projevuje skutečnost, že požadavky praxe neovlivnily během minulých let, jakož i dosud, výzkum a vědeckou práci do té míry nepříznivě, aby se na řadě pracovišť zcela vytratil základní výzkum, který je v každé společnosti nutným předpokladem pohybu vpřed a představuje tak nezbytný vědecký předstih.

Uvádíme tento rozbor předem proto, abychom mohli srovnat vývoj naší mykologie s rozvojem této vědy ve státech kapitalistické soustavy. Nelze totiž popřít, že mnohé z nich dosáhly v posledních desetiletích neobyčejného rozmachu v mykologii a to jak v základním, tak i aplikovaném výzkumu. Ukazuje se, že bez rozvoje vědy nemůže dnes prosperovat žádné společenské zřízení. Základní rozdíl je však v tom, že ke stálému růstu i základního mykologického studia dochází především ve státech hospodářsky nejsilnějších (USA, NSR, Japonsko, Švýcarsko aj.), kdežto státy slabší a obvykle též rozlohou menší stagnují. Československo jako země rozlohou malá, surovinově chudá, avšak průmyslově vyspělá, je příkladem socialistického státu, který je s to uvolnit dříve neslýchané fondy na rozvoj vědy, počítaje v to mykologii. Už dříve zmíněná mykologická pracoviště (Přírodovědecká fakulta UK a Národní muzeum) sehrála hned po válce úlohu školící. Tak např. na přednášky a konzultace přicházeli na katedru botaniky i starší pracovníci z nejrůznějších aplikovaných pracovišť, především fytopatologové a lékařského zaměření. Na začátku 60. let katedra přispěla přípravou většího počtu fytopatologů pro potřeby ze-

mědělství. Národní museum a jeho Mykologické oddělení (od r. 1965) již dříve a zvláště po válce se stalo střediskem mladých adeptů studia chorošovitých, hřibovitých, terčoplodých i jiných hub. Jeho již tak rozsáhlé mykologické sbírky postupně dále vzrostly a staly se nejvýznamnější nejen ve státě, ale i ve střední Evropě. Oddělení přispělo významně též v popularisaci pořádaním výstav hub a tím, že jeho ředitel A. Pilát spolu s malířem O. Ušákem vydali atlasy hub, jejichž obrazy i v mezinárodní úrovni nebyly dosud předstiženy. Zintenzivněla vědecká a publikační činnost pracovníků oddělení. Významnou sjednocující a mobilisující úlohu sehrávají od r. 1956 organizované „Pracovní konference čs. mykologů“. Připravuje je Čs. vědecká společnost pro mykologii. Dvě z nich byly s užší tematikou, ostatní, podobně jako pátá v r. 1973, zahrnují mykologii v celé šíři. Jejich největším kladem bylo, že přinesly přehled o současné nebo i plánované mykologické tematice v nejrůznějších odvětvích hospodářství a zdravotnictví, že zprostředkovaly styk mezi mykology různých pracovišť a zaměření, a že postupně budují povědomí o mykologii jakožto samostatném oboru. Od r. 1947 vydává Čs. vědecká společnost pro mykologii (dříve Čs. mykol. Klub) časopis „Česká mykologie“, který od počátku vynikal odbornou úrovní, a který je dnes mezinárodně známým a uznávaným mykologickým periodikem; možno říci, že do značné míry tematicky ilustruje domácí celoroční mykologickou žeň. Čs. vědecká společnost pro mykologii se stala též, na popud snah vzniklých v Čs. botanické společnosti, organisátorkou prací na velkolepě zamýšleném díle „Flora ČSSR“. Záslouhou mykologů první zmíněné společnosti vyšly první dva svazky „Flory“: *Gasteromycetes* (z pera kolektivu autorů) a *Oomycetes I* (K. Cejp).

Podstatnou podporu studia taxonomie některých skupin hub (*Aphyllophorales*, *Agaricales*, *Hyphomycetes*) bylo zřízení mykologické pracovní skupiny v Botanickém ústavu ČSAV v Průhoncích. Její pracovníci publikovali mnoho nových, mnohdy zásadních příspěvků k poznání ekologie, rozšíření a systematického postavení jednotlivých druhů nebo celých rodů především dřevokazných hub. Mykologové Botanického ústavu ČSAV se nejvíce organizačně, problémově i pracovníě podíleli na evropské akci mapování vybraných 100 druhů hub. V brněnské pobočce ústavu v letech 1960–68 byly shromážděny podklady, na nichž vznikly průkopnické, zásadní práce mykocenologické (F. Šmarda).

Novým podnětem též byla tematická reorganizace oddělení biogenesy v Mikrobiologickém ústavu ČSAV, při níž vznikla skupinka pracovníků zabývající se biochemií a částečně i genetikou vyšších hub. Během posledních 30 let nově vznikly sbírky kultur hub: basidiomycetů (MBÚ ČSAV), mikromycetů (Katedra botaniky UK) a fytopatogenních hub (Universita J. E. Purkyně, Brno).

Viditelný rozvoj mykologických studií možno zaznamenat i na Slovensku, které před válkou bylo v tomto směru popelkou. Společně s budováním ústavů Slovenské akademie věd získala fytopatologie místo v Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomologie a v Ústavu experimentálnej botaniky. Lesnická fytopatologie je soustředěna v Banské Štiavnici (Výzkumné ústavy lesnické, Zvolen). V posledním čase byly vytvořeny podmínky pro studium taxonomie lišejníků a některých hub ve Slovenském národném muzeu. Jeho pracovníci, kromě jiných povinností, nadějně začínají v popularisační činnosti podle vzoru Čs. vědecké společnosti pro mykologii. Slovensko je od r. 1954 centrem základního studia kvasinek (dnes situovaném v Chemickém ústavu SAV). Půdní houby jsou studovány na Universitě J. A. Komenského; na lékařské fakultě téže

university bylo dosaženo pozoruhodných mykologických výsledků v oboru dermatomycetů a hub způsobujících hloubkové mykomy člověka.

Československá mykotaxonomie především kloboukatých hub měla již dříve v zahraničí velmi dobrý zvuk. Proto není divu, že ve spojení s aktivní činností nově koncipované Čs. vědecké společnosti pro mykologii bylo možno s odpovědností a se zdarem organisovat početně velmi silný „2. sjezd evropských mykologů“ v r. 1960. O iniciativě, ale též o odborném domácím zázemí svědčí také to, že od r. 1964 dvakrát se konalo na Slovensku Mezinárodní sympodium o kvasínech, k jehož organizaci v mezinárodní koncepci dali podnět domácí pracovníci. Podobně i „Evropská a Středozezemská konference o obilních rzích“ v r. 1972, bohatě navštívená specialisty z Evropy, Asie a Ameriky, mohla úspěšně proběhnout proto, že v Československu byla tradice studia rzí, a že problematika rzí obilnin a trav byla podstatně rozvinuta v uplynulých 30 letech.

Houby, dříve viděné spíše z hlediska kulinárního a rekreačního, se rychle stávají, zvláště v posledních desetiletích předmětem zájmu v nejrůznějších zemědělských, průmyslových i zdravotnických provozech a k nim přidružených výzkumných laboratořích. Proto lze přičíst k úspěchům i to, že bylo možno na katedře botaniky University Karlovy otevřít od r. 1972, ve spolupráci s mykology Národního musea, Botanického ústavu ČSAV, Lékařské fakulty hygienické UK a Mikrobiologického ústavu ČSAV, postgraduální studium mykologie, ve kterém si účastníci doplňují nejen základní, ale i nejnovější poznatky z řady směrů mykologického bádání.

Z á v ě r

Zkušenosti 30 let poválečného vývoje u nás jakož i za hranicemi ukázaly, že každé společenské zřízení potřebuje, pro zajištění trvalého materiálního i duchovního růstu, rozvoj vědy jak pro dosažení nutného předstihu, tak pro aplikaci vědou získaných poznatků v praxi. V rámci této zákonitosti československá věda a v ní mykologie má výhodné postavení vůči hospodářsky slabším kapitalistickým státům v tom, že naše socialistické zřízení může uvolnit potřebné prostředky, a že se stará o výchovu pracovníků.

Příznivý vývoj se projevoval i tím, že díky odborníkům v nejrůznějších oborech a resortech se postupně prosazovala a prosazuje potřeba mykologických studií v široké oblasti našeho hospodářství. Za předpokladu, že tento vývoj bude pokračovat, velkého významu již nabyta a v budoucnu ještě získá Čs. vědecká společnost pro mykologii. Ta by měla soustředit ve svých řadách všechny mykology. Mykologie se vyvíjí, v odpověď na potřeby a požadavky společenské praxe se uvnitř ní diferencují základy nových směrů, specialisací. Spojovacím článkem zůstává však houba, její všestranné poznání, její vztah k prostředí, možnost jejího využití. Čs. vědecká společnost pro mykologii by měla obsáhnout tuto problematiku v celku a čelit zaslepenosti postupující specialisace zdůrazněním všeobecné přítomnosti a činnosti hub v koloběhu přírody, v životě organismů a tím i v životě člověka. Takto získaný přehled by pak i dovolil narýsovat kvalifikované doporučení pro rozvoj a zajištění základních směrů badatelského výzkumu v mykologii.

Trvajícím nedostatkem zatím je, že nedošlo ke zřízení mykologického ústavu požadovaného v resoluci již První pracovní konference čs. mykologů v r. 1956. Nepředstavujeme si, že mykologický ústav by zahrnul všechno. Zajistil by

však základní výzkum a potřeby praxe v několika směrech, které žádná jiná, specialisovaná pracoviště nemohou zastat a převzít. Zřízení mykologického ústavu je dnes motivováno stále více narůstajícím poznáním o všudypřítomném a všestranném výzkumu hub v prostředí organismů, v neposlední řadě v ekologii člověka. V době řízení vědy a koordinace plánů badatelského výzkumu, kdy se pocituje nutnost soustředění kapacit vědeckého výzkumu, naskýtá se reálná možnost vybudovat mykologický ústav jako pracoviště inter-institucionální s vyčleněným personálem, vlastním vedením a centrálně řízeným badatelským plánem.

LITERATURA

- Cejp K., Fassatiová O., Kotlaba F., Moravec Z., Pouzar Z., Skalický V., et Urban Z. (1955): Hodnocení činnosti Dr. Františka Smotlacha v mykologii. *Preslia* 27: 287–304.
- Dernek A. (1973): Desat rokov práce Mykologickej sekcie pri SSRV v Bratislave. *Mykol. Sbor.* 50: 153–155.
- Hejtmánek M., et Urban Z. (1974): 5. celostátní mykologická konference (Olomouc 25.–27. 9. 1973). *Čes. Mykol.* 28: 99–103.
- Pilát A. (1960): Patnáct let v české mykologii a perspektivy dalšího rozvoje. *Čes. Mykol.* 14: 133–138.
- Pilát A., Blattný C. et Kalandra A. (1965): 20 let mykologie a fytopatologie v osvobozené ČSSR. *Čes. Mykol.* 19: 133–141.

Notes on cantharelloid fungi. VI. New species of *Craterellus* and infrageneric rearrangement¹⁾

Poznámky o liškovitých houbách. VI. Nové druhy *Craterellus* a infragenerické přearžení

Ronald H. Petersen²⁾

Two new species of *Craterellus* from North America are described, and two additional species are illustrated, with notes on their relationships. *Pseudocraterellus* Corner is proposed as a subgenus of *Craterellus*, with appropriate nomenclatur proposals and transfers.

Popisují se dva nové druhy rodu *Craterellus* ze severní Ameriky, dva další druhy jsou vyobrazeny a je pojednáno o jejich příbuznosti. *Pseudocraterellus* Corner je považován za podrod rodu *Craterellus*.

Craterellus Pers. has become of the best-known generic names, although it dates only from Persoon (1825), probably because its type species, *C. cornucopioides* (L.) Pers. (= [*Peziza cornucopioides* Linn.]; cf. Burt, 1914) is both highly distinctive and edible. Although treated in numerous floristic works, the genus was not summarized on a wide geographical basis until Corner's (1966) treatment.

The concept embodied in *Pseudocraterellus* Corner (1957) was recognized as a discrete species complex by Fries (1838) (as *Craterellus* sect. *Infundibuliformes*-Lt: *Cantharellus sinuosus* Fr.), but its elevation to genus rank has been questioned (Petersen, 1969). Originally (Corner, 1957), diagnostic characters were centered in fruit body development morphology, and hyphal inflation and disarticulation. Unlike development in *Craterellus*, epitomized by the very early evacuation of the primordium and subsequent obconical growth pattern of fruit bodies of *C. cornucopioides*, *Pseudocraterellus* was characterized by the late-flaring gymnocarpic pileus, often perforate and trumpet-shaped, but hardly obconical, exemplified by fruit bodies of *P. sinuosus* (Fr.) Corner.

Hyphal characters of *Pseudocraterellus* included lack of clamps, secondary septation, hyphal inflation and often disarticulation of single cells or cell clusters, especially on the pileus surface. Petersen (1969) questioned these characters because they were all to be found in *Craterellus cornucopioides*. Finally, spores of *Pseudocraterellus* are often pigmented in mass, but so are those of some species placed in *Craterellus* (see *C. fallax* below).

With such microscopic characters obscured or obliterated, fruit body development must be relied on to separate these genera. If *Pseudocraterellus* is viewed through the form of the diminutive fruit bodies of *P. sinuosus* and similar taxa, perhaps a distinction can be made, but intermediate forms such as *C. caeruleofuscus*, *C. cinereus* var. *multiplex* and *C. foetidus* (see Smith, 1968) render even this character less and less clear-cut. Lately, Corner (1966) has emphasized hyphal characters, and has not mentioned such developmental contrasts. For all these reasons, I am disposed to treat *Pseudocraterellus* at a subgeneric rank rather than as a separate genus.

¹⁾ This project was supported in part by National Science Foundation grant GB 32104, and represents contribution no. 458 from the Botanical Laboratories, University of Tennessee.

²⁾ Botany Department, University of Tennessee, Knoxville, Tennessee (US), 37916.

I will not transfer taxa, material of which I have not examined. Moreover, the following species placed in *Pseudocraterellus* by Corner and others already have combinations available in *Craterellus*: *C. calyculus* (B. et C.) Burt (cf. Petersen, 1969), *C. mussooriensis* D. Reid et al., *C. sinuosus* (Fr.) Fr., *C. subundulatus* (Peck) Peck (see below). Conversely, I propose the following transfer: *Craterellus pseudoclavatus* (A. H. Smith apud Smith et Morse) Petersen, comb. nov. (Basionym: *Cantharellus pseudoclavatus* A. H. Smith apud Smith & Morse 1947, Mycologia 39: 505 = *Gomphus pseudoclavatus* (Smith) Smith 1968, Mich. Bot. 7: 146 = *Pseudocraterellus pseudoclavatus* (Smith) Petersen 1969, Persoonia 5: 216).

The use of *Pseudocraterellus* as a subgenus necessitates the following arrangement and proposal:

Craterellus Persoon, 1825, Mycol. europ. p. 4 ("Craterellus") (non *Craterella* [Pers.] S. F. Gray 1821)

Subgenus *Craterellus*

= *Craterellus* subg. *Eucraterellus* J. Schroeter = *Craterellus* sect. *Eucraterellus* Herter = *Craterellus* sect. *Tubiformis* Fries

Subgenus *Pseudocraterellus* (Corner) Petersen, stat. nov. (Basionym: *Pseudocraterellus* Corner 1957 (Beih. Sydowia 1: 268) = *Craterellus* sect. *Infundibuliformes* Fries

The following two new species are described as exemplary of forms now placed within *Craterellus* subg. *Pseudocraterellus*. Together with these are illustrated two species from North America each closely related to European taxa but distinct on one or more characters. By drawing attention to these differences, it is hoped that further distinctions within the European flora can be made.

Colors enclosed in quotation marks are from Ridgway (1913) and herbarium abbreviation are from Lanjouw et Stafleu (1964).

***Craterellus hesleri* Petersen, spec. nov.**

Receptacula ad 1.5 cm alta. Pileus ad 7 mm latus, perforatus vel infundibuliformis, saepe ad basim stipitis pervius, fuscobrunneus; margine ochraceo. Stipes 1-3 mm latus, laevis, ad basim cremeus, ad hymenium brunneus. Hymenium laeve, roseo-brunneum. Gregarius ad humum deciduum; America Borealis: Tennessee.

Hypphae superficiei pilei appressae, afibulatae; basidia 48-55 × 5.7-6.0 μm, afibulatae, subequalibus; sterigmatibus 6, ad 6 μm longis, cornutis. Sporae 6.7-8.2 × 4.8-7.0 μm (E^m = 1.41), ellipsoideae v. late ellipsoideae, laeves, tenuiter tunicatae, in cumulo pallide aurantio-luteae "pale orange yellow".

Holotypus: Cades Cove, Great Smoky Mountains National Park, Tennessee, U.S.A., 15. VIII. 1973, on matted deciduous humus, coll. D. Jenkins et Ronald H. Petersen, no. 37838 (TENN).

Fruit bodies (Plate 88, fig. 1.) up to 1.5 cm high, single to 2-4-pileate from a single stipe, gymnocarpic at earliest stages observed, and then cylindrical, tapering upward. Stipe smooth, equal, 1-3 mm thick, stuffed when immature, becoming hollow by maturity, sand color at base ("pinkish cinnamon"), passing through deeper shades upward ("fawn color"), becoming deep brown toward hymenium ("Natal brown"); hymenial surface smooth, following contours of undulate pileus, buffy brown when fresh ("wood brown"); pileus up to 7 mm broad, infundibuliform, perforate, flaring from stipe apex, undulate to subundulate at margin, smooth to minutely fibrillose, margin ochraceous when fresh ("honey yellow"), deep brown over disc ("sepia"), naturally drying to paler shades ("dark olive buff" with slightly paler margin); entire fruit body

drying in the field to pallid buff shades ("pinkish buff"). Odor and taste not recorded.

Hyphae of pileus surface 3.7–12.5 μm diam., usually somewhat inflated, insignificantly thick-walled (wall up to 0.7 μm thick), smooth, rarely branched and then dichotomously, repent, anastomosing in "H"-connections; contents with numerous scattered small guttules strongly refringent under phase contrast; growing hyphal tips 3.5–4.0 μm diam., multi-guttulate to foamy in content. Hyphae of pileus trama identical, but not so inflated, loosely interwoven. Basidia 48–55 \times 5.7–6.0 μm , nearly equal, tortuous to allantoid, without clamp connection, hyaline, wall and contents identical to hyphae, consistently 6-sterigmate; sterigmata up to 6 μm long, cornute to divergent-upright, peripheral.

Spores 6.7–8.9 \times 4.8–7.0 μm ($E = 1.16$ – 1.54 ; $E^m = 1.41$; $L^m = 7.7 \mu\text{m}$), ellipsoid to broadly ellipsoid, flattened adaxially, smooth, thin-walled, golden-opalescent under phase contrast; contents multiguttulate when young, becoming subopalescent by maturity; apiculus eccentric, rounded, leaving a throat, not prominent; spore prints light apricot color ("pale orange yellow").

Gregarious in a small troop in *Quercus-Tsuga* forest, Great Smoky Mountains National Park, Tennessee.

Specimen illustrated: holotype.

The species is named for Dr. L. R. Hesler, now in his 87th year, whose enormous contribution to the study of fungi of North America is well-known.

Coloration of fruit bodies of *C. hesleri* appears somewhat unique in the genus, with the presence of yellowish or pinkish pigments more obvious than usual due to the relatively small black or grey constituent. When dry, however, fruit bodies of this species are hardly distinguishable from those of other such species, all fading to a dull greenish ochre or chamois.

Secondary septation of the pileus trama and surface hyphae is minimal, but present, although the septa hardly differ in appearance from those formed before hyphal inflation. The basidia are characteristically cantharelloid, with cylindrical, albeit sinuous, shape, and the number of sterigmata is surely not unique in this group of fungi.

From mature fruit bodies the mode of development is difficult to ascertain, but very young fruit bodies have well-developed stipes, with the pileus flaring out only relatively late in development. Such a sequence is characteristic of *Pseudocraterellus*, also characterized by secondary septation of the pileus hyphae. This issue has been taken up above.

Craterellus venosus Petersen, spec. nov.

Receptacula ad 8 cm alta, solitaria vel caespitosa, simplicia vel 2-3-pileata. Pileus ad 6 cm latus, depressus vel infundibuliformis, saepe perforatus, reflexus ad expansus, laevis vel minuto-fibrillosus vel minuto-farinosus, niger vel cinereo-fuscus. Stipes ad 5 \times 1 cm, basim versus vix attenuatus, saepe compressus, basi pruinosis, e cinereo fusco-niger. Hymenium venosum, ad marginem submerulioideum, ad stipitem laeve, cinereum. Odor debilis ut in *Cantharello cibario*; sapor subacris. In silvis coniferis vel deciduo-coniferis, America Borealis: Nova Scotia.

Hyphae superficiei pilei appressae, efibulatae, ordine secundo septatae; basidia subclavata vel subcylindracea, sterigmatibus 6 praedita.

Spores 8.1–10.0 \times 4.8–5.6 μm ($E^m = 1.73$), ovoideae vel tenuiter ovoideae, laeves, in cumulo albae vel pallide cinnamomeo-salmoneae ("pale cinnamon pink"); apiculo ad 1 μm longo munitae.

Holotypus: Melanson, near Wolfville, Kings Co., Nova Scotia, Canada, 1. IX. 1973, no. 38109 (TENN). Other specimens examined: Same data as holotype, nos. 38113, 38114 (TENN); Moore's Falls area near Kentville, Kings Co., N. S., Canada, 12. IX. 1973, no. 38264 (TENN).

Specimens illustrated: holotype (left); 38113 (right)

Fruit bodies (Plate 88, fig. 2) up to 8 cm high, simple to occasionally caespitose and rarely with 2–3 pilei produced from a single stipe. Stipe up to 5 cm long, up to one cm thick, equal or tapering somewhat downward, often somewhat laterally compressed or channelled, smooth throughout length except canescent to pruinose at base, hygrophanous, stuffed to hollow at maturity, but not solid, deep grey to brownish black when fresh ("hair brown", "drab", "mouse grey", "tilleul buff"), base paler ("pale olive buff"); hymenial surface venose, not cantharelloid, shallow-merulioid with major veins radial but with abundant anastomoses, smooth downward, buffy grey below ("mineral grey", "light Quaker drab"), intervein areas upward deeper grey ("mouse grey", "drab grey", "Quaker drab", "tilleul buff", "vinaceous buff") with edges of veins somewhat darker ("light drab", "light cinnamon drab", "light brownish drab", "wood brown"); pileus up to 6 cm broad, flaring from the stipe apex in a trumpet-shaped manner, perforate to infundibuliform, smooth to minutely subfibrillose or adherent-farinose with small clumps of disarticulated cells, hygrophanous, dark brownish grey to brownish black when fresh ("fuscous black", "sepia", "olive brown" with margin often black), naturally drying to buffy grey ("drab", "drab grey", "hair brown"); flesh at margin thin, but becoming up to 7 mm thick through disc, with perforation often relatively abrupt. Odor fruity, cantharelloid, often quite strong; taste slowly mildly acrid, often superficially sweet or almost absent.

Hyphae of pileus surface 6.3–11.0 μm diam., appressed to occasionally erect, without clamp connections, somewhat inflated, hyaline; wall up to 0.7 μm thick; secondary septa common. Hyphae of pileus trama up to 16 μm diam., tightly interwoven; contents often granular to multi-guttulate, and then obscurely yellowish, especially in regions near surface. Hymenium thickening; basidia 48–54 \times 6.7–8.2 μm , narrowly clavate to subcylindrical, without clamp connection, consistently 6-sterigmate; contents multiguttulate, often refringent under phase contrast; sterigmata curved, divergent, cornute, coronate.

Spores 8.1–10.0 \times 4.8–5.6 μm ($E = 1.50$ – 1.86 ; $E^m = 1.73$; $L^m = 9.03 \mu\text{m}$), narrowly ovoid, smooth, thin-walled; contents opalescent to minutely granular; apiculus very small, abrupt, not prominent; color in mass white to "pale cinnamon pink" when fresh, within a few weeks turning pale lemon yellow on storage.

Gregarious in conifer or mixed forests of Nova Scotia, U. S. A., August–September.

The spores of this species are the narrowest yet described for the complex, but otherwise are typical. It is interesting to note the change in color of spore prints on storage, which may well be a cue to misunderstanding of old spore prints in this group in general.

As illustrated, fruit bodies are trumpet-shaped, but the pileus surface is plane to depressed, with the perforation often somewhat abrupt.

Craterellus fallax A. H. Smith 1968, Mich. Bot. 7: 153–154.

Fruit bodies (Plate 88, fig. 3) up to 8 cm high, obconical to broadly conical, finally flaring outward margin, pervious to the base, cornucopioid; base canescent to pruinose, usually almost white, abruptly dark buffy grey ("fuscous") to the origin of the hymenium; hymenial surface appearing drab grey ("cinnamon drab"), but in reality very dark but covered with developing spores near "light congo pink", smooth or longitudinally rugulose, but never significantly veined or merulioid; inside surface of fruit body broken-fibrillose

to granular or minutely squamulose, appearing hygrophanous, deep brownish grey when fresh ("buffy brown"), naturally fading to paler shades ("wood brown"), black when old and water-soaked. Odor faint to strongly fruity, cantharelloid; taste slowly mildly acrid.

Spores $11-14 \times 7-9 \mu\text{m}$, broadly ellipsoid, thin-walled; spore print salmon buff to pinkish buff (not pale cream or ivory as in *C. cornucopioides*).

Gregarious or in troops in predominantly conifer forests from Nova Scotia to Alabama and west to Minnesota; July through mid-September in warmer climates, August through September in cooler areas.

Additional macroscopic and microscopic characters were given by Smith (1968), but this description and illustration, especially concerning color of the spore print, is offered to contrast this species from *C. cornucopioides*. Until Smith's description, spore prints were rarely made of such fungi, for it was assumed that only *C. cornucopioides* occurred in North America. Experience now proves that *C. fallax* is probably the predominant member of the complex in most of eastern North America.

My limited experience with *C. cornucopioides* in Europe (a few collections in Sweden in 1970) indicates that the European taxon may be pigmented in a grey to black spectrum, almost totally without a brown to tan constituent. In North America, even those forms yielding white to pale cream spore prints are usually dark brownish black to brown, with tan to ochraceous-brown constituent pigments. If such a distinction has value, the North American taxon presently accepted as *C. cornucopioides* may yet be separated from the European taxon under the same name.

Craterellus subundulatus (Peck) Peck 1903, Bul., New York St. Mus. 67: 27.

Fruit bodies (Plate 88, fig. 4) up to 12 mm high, trumpet-shaped with undulate margin. Stipe slender, about one mm thick, remaining slender throughout length, then flaring abruptly at hymenial level, deep brownish grey ("olive brown"): hymenial surface smooth, not ribbed or veinous although following contours of the undulate pileus, neutral grey ("light grayish olive", with very narrow margin of "olive buff"); pileus infundibuliform, minutely perforate occasionally, but not invariably, smooth to minutely fibrillose, cream color at margin ("pale olive buff"), dark grey over disc ("chaetura drab"). Taste not recorded; odor none.

Basidia cylindrical, with upper portion somewhat thicker than lower portion, consistently 5-6-sterigmate.

Spores $6.7-7.8 \times 4.8-5.6 \mu\text{m}$ ($E = 1.20-1.62$; $E^m = 1.38$; $L^m = 7.16 \mu\text{m}$), ovoid, somewhat flattened adaxially, thin-walled.

Solitary or gregarious in mixed conifer-deciduous forest, mid-Atlantic states south to Alabama, and perhaps more widely distributed, but often confused with other related species; summer.

Microscopic characters and synonymy have been stated previously (Petersen, 1969), but fresh colors and a color illustration are added here in order better to separate *Craterellus subundulatus* from *C. sinuosus*, and to draw attention to such small fruit bodies in Europe. To my knowledge, these fruit bodies represent the smallest of the genus, with *C. fallax* producing some of the largest.

This species is usually confused with *Craterellus calyculus* (Berk. & Curt.) Burt, from which it differs only slightly in fruit body characters, but *C. calyculus* produces significantly larger spores ($9.7-12.1 \times 6.8-9.1 \mu\text{m}$). Fruit bodies

of both species are of similar stature and color. *Craterellus sinuosus* Fr. produces slightly larger fruit bodies, and somewhat larger spores also.

Specimen illustrated: Mixed woods, Cades Cove, Great Smoky Mountains National Park, Tennessee, 15. VIII. 1973, coll. D. Jenkins et Ronald H. Petersen, no. 37839 (TENN).

References

- Burt E. A. (1914): The Thelephoraceae of North America. II. *Craterellus*. Ann. Missouri bot. Gard. 1:327-350.
- Corner E. J. H. (1957): *Craterellus* Pers., *Cantharellus* Fr. and *Pseudocraterellus* gen. nov. Sydowia Beih.: 266-276.
- Corner E. J. H. (1966): A monograph of cantharelloid fungi, Ann. bot. Mem. 2. 1-255.
- Fries E. M. (1838): *Epicrisis systematis mycologici seu synopsis Hymenomycetum*. Upsala, 610 p.
- Laňjou J. et Stafleu F. A. (1964): Index herbariorum. Part I. The herbaria of the world. Regn. veget. 31:1-251.
- Persoon C. H. (1825): *Mycologia Europaea* 2:1-214.
- Petersen R. H. (1969): Notes on cantharelloid fungi - II. Some new taxa, and notes on *Pseudocraterellus*. Persoonia 5:211-223.
- Ridgway R. (1913): Color standards and color nomenclature. Washington, 43 p., 53 pls.
- Smith A. H. (1968): The Cantharellaceae of Michigan. Michigan Bot. 7: 143-183.

Mřížovka červená — *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. v Československu

Der Gitterpilz — *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. in der Tschechoslowakei

Jan Kuthan

Ačkoliv dle literárních údajů byla mřížovka červená — *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. v Československu již na několika místech sbírána, nebyly tyto sběry doloženy ani znovu potvrzeny. Autor spolu s manželkou sbíral v srpnu 1974 mřížovku červenou na lokalitě „Osičina“ mezi Bojnici a Šutovcami na středním Slovensku, kde vyrůstala z hluboké vrstvy zetlelého dubového listí. Zmíněná lokalita, teplomilná doubrava, případně habrová doubrava na jižních svazích Malé Magury, která je bohatým nalezištěm vzácných druhů teplomilných hřibovitých a jiných hub, byla autorem státním orgánům ochrany přírody navržena k vyhlášení jako chráněné naleziště. V oblasti ochrany vzácných druhů hub by toto bylo první chráněné území v Československu.

Obwohl den Literaturangaben nach der Gitterpilz — *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. in der Tschechoslowakei schon auf einigen Fundorten gesammelt wurde, sind leider diese Funde ohne Belege und Bestätigung geblieben. Der Autor mit seiner Gattin hat im August 1974 *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. auf dem Standort „Osičina“ zwischen den Orten Bojnice und Šutovec in der Mittelslowakei gesammelt; der Pilz wuchs hier aus einer dicken Schicht von vermoderten Eichenlaub. Der Standort, ein thermophiler Laubwald (*Quercetum* und *Querceto-Carpinetum*) auf den Südabhängen der Malá Magura ist an interessante Funde von wärmeliebenden Röhrlingen und anderen Pilzen reich und wurde durch den Autor den staatlichen Organen des Naturschutzes zur Schonung vorgeschlagen. Dies wäre von der Hinsicht des Pilzschutzes das erste Naturschutzgebiet in der Tschechoslowakei.

K tvarově i barevně pozoruhodným hadovkotvarým houbám (*Phallales*) náleží bezesporu i mřížovka červená — *Clathrus ruber* Mich. ex Pers., která je rozšířena v subtropickém a v teplejších částech mírného pásma skoro celé severní polokoule.

V Československu byl tento druh dle literárních údajů sbírán již nejméně dvakrát, doklady se však nezachovaly a lokality nelze tedy pokládat za zaručené. Podrobnosti k těmto údajům, popis a rozšíření druhu byly zpracovány A. Pilátem (1958). Problematický pro tuto zřejmě teplomilnou houbu je údaj V. Vraného (1925), vztahující se k jejímu nálezu na severním (!) svahu vrchu Ihľa (1284 m) v Levočsko-lubovňanském pohoří, tedy v nadmořské výšce bezpochyby nad 900 m. Na severní straně vrchu není již totiž vlastní svah, ale údolí potoka.

Z Československa je mně však znám další, rovněž neověřený — byť zaručený — výskyt této houby: můj otec ji v letech 1955–1958 opakovaně pozoroval v humosní půdě zeleninového záhonu v zahradě ÚNZ v Leopoldově. O tomto výskytu jsem se již zmínil spolu s uveřejněním sběru *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. z Jugoslávie (Kuthan 1967) z lokality Stari Bar, kde byla sbírána r. 1966. Další nálezy této houby na Balkáně jsem učinil znovu v Jugoslávii, a to na lokalitě Jablanac r. 1968, a v Bulharsku v národním parku Ropotamo r. 1971. Posléze uvedený nález bude spolu s ostatními sběry zpracován v samostatném příspěvku k mykofloře Bulharska.

V roce 1971 při demonstraci barevného diapositivu *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. jsem byl spoluzaměstnancem p. E. Duchoňem upozorněn na to, že houbu tohoto vzhledu pozoroval téhož léta poblíž Nitranského Rudna, avšak pro její

nepříjemný zápach ji nesbíral. V letech 1972 až 1974 jsem pravidelně navštěvoval přesně popsané naleziště i jeho okolí, avšak bezúspěšně. Šlo o prohlubeň v smíšeném buko-habrovém lese vyplněnou vrstvou humusu z opadaného listí v jižní expozici poblíž silnice Valaská Belá — Nitranské Rudno u odbočky do osady Temeš.

Asi 10 km vzdušnou čarou jihovýchodně odtud mezi obcemi Šutovce a Bojnice leží lokalita „Osičina“ (= „Pred. Štefanové“), teplomilná doubrava, resp. habrová doubrava v jižní až jihovýchodní expozici na svazích Malé Magury, známá mně bohatým výskytem teplomilné mykoflóry. Zde jsme s manželkou Jiřinou našli 17. srpna 1974 skupinu tří plodnic *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. vyrůstajících z hluboké vrstvy opadaného dubového listí, které vyplňovalo úvoz opuštěné vozové cesty. Plodnice byly již lehce zavadlé a zčásti zaschlé, takže fotografie zhotovená na místě nedokumentuje houbu v plné její kráse. Jak tomu již i u jiných hadovkotvarých hub bývá, plodnice vytrvávají v svěžím a dokonalém stavu pouze několik hodin a ideální fotografické zobrazení vyžaduje i jistou dávku štěstí.

Plodnice byly srostlé na basi okrovek, avšak skupiny či hnízda této houby jsou častá. A. Pilát uvádí v časopise Živa (17: 221–222, 1969) nález H. Reicharda, který u Lublaně v Jugoslávii našel hnízda až s 50 kusy této houby, vyrůstající pod lískami. I plodnice jiných břichatek (jako *Anthurus archerii* či *Mutinus ravenelii*) vyrůstají často ve skupinách. Můj nález ze Slovenska nevybočoval v žádném srovnatelném směru (vzhledem k částečnému zaschnutí plodnic) od udávaných popisů, a proto popis neuvádím. Sdělují dále jen některá pozorování k ekologii druhu.

Clathrus ruber Mich. ex Pers. není vázán na určitý druh stromu: roste pod listnáči i jehličnany, v lesích, zahradách, sklenicích i na hřbitovech. Mé sběry z Jugoslávie pocházejí z olivového háje, kde rostly na holé, jen zcela řídko travou porostlé suché půdě (Stari Bar, 1968) a hromady kamenů vybraných ze zeleninových záhonů (Jablanac, 1968). V Bulharsku jsem mřížovku sbíral v humusu na okraji lužního lesa pod habrovci (*Ostrya carpinifolia*), duby (*Quercus robur*) a habry (*Carpinus orientalis*); na lokalitě u Šutovců převládá dub letní a v zmlazeném podrostu i habr.

V roce 1974 byl dle ústního sdělení M. Herrmannové zaznamenán v NDR poblíž Lipska větší výskyt této houby. Lze předpokládat, že intenzivní průzkum rozšíří v příštích letech počet doložených lokalit této houby i z Československa. Vektorem šíření výtrusů této houby jsou zejména mouchy, které lákány pachem roznášejí výtrusy po okolí. Toto šíření druhu bylo pozorováno nejen u druhu *Anthurus archeri* (Berk.) E. Fischer v jižních Čechách (Kluzák 1967), ale i u druhu *Mutinus ravenelii* (Berk. et Curt.) E. Fischer v oblasti města Ostravy (Kuthan et Veselský 1967). V uplynulých devíti letech zde byla nalezena další tři stanoviště této houby ve vzdálenosti 0,5 až 8 km od původního, ve východním a jihovýchodním směru, t. j. směru po převládajících větrech.

Doklad sběru je uložen v herbáři Národního musea v Praze (PRM no. 770008).

Poděkování.

Děkuji dr. F. Kotlabovi, CSc., za laskavou recenzi a připomínky k topografii oblastí kol vrchu Ihla.

KUTHAN: CLATHRUS RUBER

Literatura

- Kluzák Z. (1967): Šíření květnatce Archerova — *Anthurus archeri* (Berk.) E. Fischer — v jižních Čechách. *Čes. Mykol.* 25:181—182.
- Kuthan J. (1967): Mřížovka červená — *Clathrus ruber* Mich. ex Pers. — houbařský úlovek ze slunné Jugoslávie. *Čas. čs. Houbařů* 44:48—50.
- Kuthan J. et Veselský J. (1967): Psivka Ravenelova — *Mutinus ravenelii* (Berk. et Curt.) E. Fischer v Československu. *Čes. Mykol.* 21:112—116.
- Pilát A. (1958): Phallales — Hadovkotvaré. In *Flora ČSR*, B-1. p. 1—95. Praha.
- Vraný V. (1925): Z mých houbařských vzpomínek. *Čas. čs. Houbařů* 5:31—32.
- Adresa autora: Ing. Jan Kuthan, Gottwaldova 1127, 708 00 Ostrava-Poruba.

Studies on the leaf blight of *Embelia robusta* Roxb. from India

Studie skvrnitosti listů *Embelia robusta* Roxb. v Indii

T. R. Bandre*) and B. V. Patil

The fungus causing leaf-blight disease of *Embelia robusta* Roxb. was isolated and identified as *Glomerella* sp. from Nagpur region of Maharashtra State, India. A new host pathogenicity was established by spore suspension of fungus isolated from the diseased lesions, which was highly virulent and pathogenic to healthy leaves, producing symptoms of disease within 72–96 hours.

Houba *Glomerella* sp. byla izolována a identifikována jako původce choroby vyvolávající skvrny na listech keře *Embelia robusta* Roxb. rostoucího v okolí Nagpuru, stát Maharashtra, v Indii. Pathogenita této houby na novém hostiteli byla ověřena „in vitro“ infekcí zdravých listů suspenzí spor získaných z napadených listů z přírody. Na infikovaných listech se příznaky choroby projeví během 72–96 hodin.

Introduction. *Embelia robusta* is a wild growing medium sized shrub of family *Myrsinaceae* growing at Nagpur and surrounding area, of Maharashtra State, India. The leaf blight disease of *Embelia robusta* attributed to *Glomerella* sp. is newly recorded on this host. The fungus first infects the above plant during the months of August – September and later spreads to the other economically important plants including rosewood (*Dalbergia sissoo* Roxb.) which is of prime importance as timber (Chinappa 1968). Genus *Glomerella* belongs to *Ascomycetes* and is wellknown for its plant pathogenicity. It attacks a great number of plants causing fruit rot, wilting, leaf spots, necroses, cancer, withertip and anthracoses and may also be harboured in a symptomless form (Shear and Wood 1913, Arx 1957).

The present work was undertaken to identify and study the general aspects including pathogenicity of the above fungus on *Embelia robusta* causing the leaf blight disease.

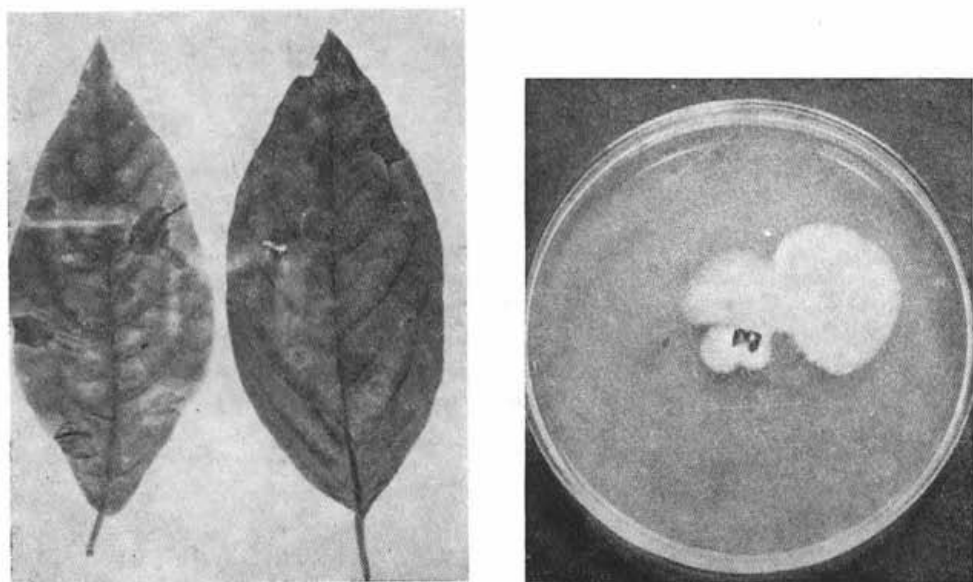
Material and methods. The fungus was isolated from the tissue of the infected leaves of *Embelia robusta*. Small pieces of about 0.5 cm × 0.3 cm were cut out from the infected leaves of the host plant. They were surface sterilized with 0.25% mercuric chloride for about two minutes, followed by washing with sterile distilled water thrice. The leaf pieces were then transferred to potato-dextrose-agar in Petri-dishes and incubated at 30 °C. After 96 hours pure mycelial colony was observed in plates. Later fruiting bodies developed in a culture. Thus pure culture was isolated from diseased tissue of the *Embelia* plant which was identified with its typical characters as *Glomerella* sp. (Müller and Arx 1973).

Pure isolated culture and numerous cross sections of perithecia from diseased part of leaf tissue were carefully studied, and it was observed that all characters were resembling to *Glomerella cingulata* (Munk 1957).

Results and discussion. The infection of *Glomerella* sp. on the leaves of *Embelia robusta* can be seen in Fig. 1. Fungus at first appears as small yellowish–brown spots, later enlarging to 10–20 mm or more in diameter and becoming chocolate brown. These spots spread all over the surface of leaf and specially towards marginal area causing leaf curl. On affected leaves later develop black fruiting bodies scattered over the entire lesions and sometime the infection is so heavy that whole leaf is covered by numerous chocolate brown spots, some of which coalesce to form irregular patches.

*) Department of Botany, Nagpur University, Nagpur, M. S., India.
Present address: Behind Medical College, Vanjari Nagar, Nagpur: 440003, M. S., India.

BANDRE ET PATIL: LEAF BLIGHT OF EMBELIA

1. Infection due to *Glomerella* sp. on the leaves of *Embelia robusta*. — 2. Pure mycelial colony of *Glomerella* sp. in Petri-dish after 4 days of cultivation.

The fungus isolated from diseased leaf tissue of host in a potato-dextrose-agar in Petri-dish shows typical white bushy colony (Fig. 2).

The pathogenicity of the culture was tested by its ability to cause fresh infection. For studying this, the spore suspension of *Glomerella* sp. was inoculated to the healthy leaves on the twigs of the *Embelia* plant, which was dipped in a flask contained Sach's nutritional solution under sterile conditions. Similarly, a control was kept where distilled water was sprayed on the leaves instead of spore suspension. On the leaves of the twigs where spores were inoculated small yellowish spots appeared within 72–96 hours which later increased in size and turned chocolate brown with the appearance of fruiting bodies. No infection has been observed on the leaves of the host plant which was kept as a control. The diameter of infected spots and other symptoms were exactly similar to normal infection of *Glomerella* sp. on *Embelia robusta* in nature.

Some preliminary experiments were carried out to find out the suitable carbon and nitrogen sources for the fungus. Nutritional studies on carbon and nitrogen sources were done in Czapek's liquid medium. Out of the carbon sources tried, fungus shows maximum growth on maltose followed by dextrose, sucrose and lactose.

During the study of the effects of concentrations of maltose medium on the mycelial growth of fungus, it has been observed that growth was not in proportion to the increase of carbon source concentration in medium. However, optimum growth of fungus was observed when 2% maltose was supplied as a carbon source.

The fungus utilises organic sources of nitrogen as well as nitrate and ammonium salts, but not atmospheric nitrogen (Thind and Rawla 1968, 1969).

In our studies on the nitrogen requirement for the fungus it appeared that organic nitrogen sources such as alanine and arginine were equally good for the *Glomerella* sp. with little superiority of alanine over arginine followed by aspartic acid and the least growth was observed with cystine.

As far as the authors know, this is the first report indicating that *Glomerella* sp. can infect *Embelia* plant.

Acknowledgements

The authors wish to express sincere thanks to Mr. M. B. Kalode, Research Scholar, Department of Botany, Nagpur University, Nagpur, for his kind help during the course of study and also to Dr. V. Sašek, Department of Biogenesis, Institute of Microbiology, Czechoslovak Academy of Sciences, Praha, Czechoslovakia for critically going through the manuscript and for his suggestions.

References

- Arx J. A. (1957): Die Arten der Gattung *Colletotrichum* Cda. *Phytopath. Z.* 29, 4: 413-468.
- Chinappa B. (1968): A new leaf-blight of Rosewood (*Dalbergia sissoo* Roxb.) from India. *Phytopath. Z.* 61, 1: 57-58.
- Müller E. et Arx J. A. (1973): Meliolales, Coronophorales, Sphaeriales. In: *The Fungi IV A*, edited by Ainsworth G. C. and Sparrow F. K. and Susman A. S., Academic Press, London: 87-132.
- Munk A. (1957): Danish Pyrenomycetes. A preliminary flora. Ejnar Munksgaard, Copenhagen, 170 pp.
- Shear C. L. et Wood A. K. (1913): Studies of fungus parasites belonging to the genus *Glomerella*. U.S. Dept. Agric. Bur. Ind. 252: 105.
- Thind K. S. et Rawla G. S. (1958): Studies on the nutrition of fungi. III. The influence of different sources of carbon on the growth of three anthracnose fungi. *Proc. Indian Acad. Sci. Sect. B.* 28 (6): 373-378.
- Thind K. S. et Rawla G. S. (1959): Studies on the nutrition of fungi. IV. The influence of different sources of nitrogen on the growth of three anthracnose fungi. *Proc. Indian Acad. Sci. Sect. B.* 29 (3): 101-108.

List of strains of entomogenic fungi

Seznam kmenů entomofágních hub

Anna Samšiňáková*)

The list includes strains of entomogenic fungi, most of them belonging to the group of *Deuteromycetes (Moniliales)*, which form the mycological collection of the Institute of Entomology of the Czechoslovak Academy of Sciences, Department of Insect Pathology, Prague.

Unless otherwise stated, the strains were found in Czechoslovakia and isolated as well as determined by the author. The findings from Cuba were obtained by the courtesy of Ing. Hostounský of the Institute of Entomology of the Czechoslovak Academy of Sciences who handed them over to the author for isolation and identification. Further strains of the fungi were made available by Ing. Balazy of the Institute "Wielkopolski Park Narodowy" at Puszczykowo. For the gift of collections of thus affected insects as well as for pure cultures of the fungi the author's thanks are due to both mentioned scientists.

Most of the fungal strains listed are stored in our collection in the form of pure agar cultures. Some strains are kept in the form of conidia in activated coal.

In the strains, indicated by an asterisk, enzymatic activity (production of lipase, protease and chitinase into the environment) was ascertained; these strains were included in the "American Type Culture Collection", Rockville, Maryland.

In case of some of the strains the data about the host are incomplete or totally missing because owing to the condition of the finding, a precise determination was impossible.

*) Dr Anna Samšiňáková, C. Sc., Institute of Entomology, Czechoslovak Acad. Sci., Dept. Insect Patho., Flemingovo nám. 2, Praha 6, ČSSR.

Strain	Number	Host	Origin
<i>Aschersonia aleyrodis</i> Web.	65	<i>Aleurocanthus woglumi</i> Ashby	1972 Cuba
<i>Aschersonia aleyrodis</i> Web.	68	—	1972 Cuba
<i>Ascosphaera apis</i> Olive et Spilt.	3	<i>Apis mellifera</i> larvae	1973
<i>Ascosphaera apis</i> Olive et Spilt.	37	<i>Apis mellifera</i> larvae	1968
<i>Aspergillus flavus</i> Link	61	<i>Perillus bioculatus</i> Fabr.	1972
<i>Aspergillus niger</i> Van Tiegh	64	<i>Coccoidea</i>	1972 Cuba
+ <i>Aspergillus parasiticus</i> Speare	45	<i>Lymantria dispar</i> L.	1971
<i>Aspergillus parasiticus</i> Speare	18	<i>Galleria mellonella</i> L.	1969
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	43	<i>Tortrix viridana</i> L.	1971 Poland
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	40	—	1968
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	39	<i>Galeruca tanaceti</i> L.	1971 Poland
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	47	<i>Pyrausta nubilalis</i> Hb.	1972
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	50	<i>Cephalcia abietis</i> L.	1961
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	54	<i>Bothynoderes punctiventris</i> Germ.	1967
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	80	<i>Hylobius pinastri</i> L.	1971
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	81	<i>Bupalus piniarius</i> L.	1972 Poland
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	82	<i>Hylobius abietis</i> L.	1972 Poland
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	26	<i>Heteroptera</i>	1971 Poland
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	38	<i>Chrysomelidae</i>	1971 Poland
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	33	—	1968
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	16	—	1972
<i>Beauveria bassiana</i> (Bals.) Vuill.	30	<i>Chrysomelidae</i>	1971 Poland
<i>Beauveria tenella</i> (Delacr.) Siem.	9	<i>Izodes ricinus</i> L.	1972
<i>Beauveria tenella</i> (Delacr.) Siem.	14	—	1970
+ <i>Beauveria tenella</i> (Delacr.) Siem.	27	—	1969
<i>Fusarium roseum</i> Link	60	<i>Spodoptera frugiperda</i> Sm. et Abb.	1972 Cuba
+ <i>Metarrhizium anisopliae</i> (Metch.) Sor.	4	<i>Tabanidae</i>	1972 USSR
<i>Paecilomyces farinosus</i> Br. et Smith	5	—	1974
<i>Paecilomyces farinosus</i> Br. et Smith	6	<i>Cephalcia abietis</i> L.	1974
+ <i>Paecilomyces farinosus</i> Br. et Smith	34	—	1971
<i>Paecilomyces fumosoroseus</i> Br. et Smith	86	—	1973
<i>Rhizopus arrhizus</i> Fisch.	23	<i>Orthoptera</i>	1971
<i>Sorospora uvella</i> (Kras.) Giard	11	<i>Bothynoderes punctiventris</i> Germ.	1970
<i>Sterigmatocystis japonica</i> Aoki	13	—	1970
<i>Trichoderma koningii</i> Oud.	63	<i>Coccoidea</i>	1972
<i>Verticillium lecanii</i> (Zimm.) Viég.	1	<i>Coccoidea</i>	1973
<i>Verticillium lecanii</i> (Zimm.) Viég.	7	<i>Coccoidea</i>	1973
+ <i>Verticillium lecanii</i> (Zimm.) Viég.	71	<i>Parthenolecanium corni</i> Bouhé	1968
<i>Verticillium lecanii</i> (Zimm.) Viég.	76	<i>Scolytus kirschi</i> Skal.	1964 Poland
<i>Verticillium lecanii</i> (Zimm.) Viég.	77	<i>Dendrolaelaps cornutus</i> Kr.	1972 Poland

**K pětasedmdesátinám
prof. dr. techn. ing. Augustina Kalandry, DrSc.**

**In honorem annorum Prof. Dr. techn. Ing. A. Kalandra, DrSc.,
septuagintaquinta**

Branislav Urošević

Dne 25. srpna 1975 se dožil 75 let dr. techn. ing. Augustin Kalandra, DrSc., profesor lesnické fakulty VŠZ v Brně, dopisující člen ČSAV a čestný člen Čs. vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV.

Narodil se 25. VIII. 1900 v Úsobrně u Jevíčka v rodině sklářského dělníka. Po maturitě na reálce v Jevíčku ho láska k přírodě vedla ke studiu lesního inženýrství, které započal r. 1919 na Vysoké škole technické v Praze. Studium dokončil r. 1923 na nově založené lesnické fakultě VŠZ v Brně.

Již během vysokoškolského studia se jubilant zajímal o mykologickou a fytopatologickou problematiku. Proto ihned po ukončení studia nastupuje jako asistent ve Fytopatologickém ústavu VŠZ v Brně. Zde pod vedením známých fytopatologů prof. dr. J. Smoláka, prof. dr. A. Bayera a zejména prof. dr. E. Baudyše získal široký přehled o problematice chorob rostlin a základ pro svoji další výzkumnou i pedagogickou činnost. Těsnou spoluprací a svůj nevšední vztah k zemědělské ochraně rostlin udržuje prof. Kalandra během celé své dlouholeté tvůrčí vědecké činnosti.

Od r. 1931, kdy nastoupil do Státního výzkumného ústavu ochrany lesů v Praze, pracoval v lesnickém výzkumu v oboru ochrany lesů nepřetržitě až do svých 70 let. Od r. 1946 do r. 1960 byl pověřen vedením oddělení ochrany lesů Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) ve Zbraslavi-Strnadlech u Prahy. Současně působil jako suplent a od r. 1950 po habilitaci jako docent a vedoucí katedry ochrany lesů na lesnické fakultě VŠZ v Brně. V r. 1956 byla jeho vědecká, odborná a pedagogická činnost oceněna udělením hodnosti doktora věd a jmenováním řádným

členem (akademikem) ČSAZV. V r. 1963 byl zvolen dopisujícím členem ČSAV a v roce 1964 jmenován externím profesorem na lesnické fakultě VŠZ v Brně. Je členem kolegia teoretických základů zemědělství při ČSAV a členem četných jiných vědeckých institucí.

Odborná, vědecká a pedagogická činnost jubilanta, zaměřená zpočátku na tvořící se obor lesnické fytopatologie, se zvláště po osvobození ČSSR rozrůstá – jak to vyžadovala naléhavá potřeba lesnické praxe – do širokého rámce oboru ochrany lesa. Profesor Kalandra se svým kolektivem spolupracovníků, z nichž je třeba připomenout alespoň ing. S. Kolubajiva a ing. J. Kudlera, CSc., rozvinul v padesátých letech novodobou pozemní a leteckou ochranu lesních porostů. Za jeho vedení se dále zdokonalily metody boje proti holožirovému a dřevokaznému hmyzu. Na toto téma napsal řadu vědeckých publikací.

Zaměříme-li vzpomínku k 75. narozeninám prof. Kalandry především na úsek fytopatologicko-mykologický, pak je nutno podtrhnout, že tato jeho činnost – ač bezpochyby velmi významná – je přece jen částí celkové vědecké, odborné a pedagogické činnosti jubilanta.

Již ve svých vědeckých začátcích věnuje prof. Kalandra velkou pozornost některým závažným chorobám v lesních školkách, zvláště pak sypavce borové. Na toto téma vypracoval velmi rozsáhlou disertační práci, po jejíž úspěšné obhajobě v r. 1939 nabývá titulu doktora technických věd.

Pro vědu a praxi mají velký význam původní práce jubilantovy o plísni šedé, o sypavce borové, o nově u nás objevené sypavce na borovici, působené houbou rodu *Hypodermella*, a o zavlečené sypavce douglasky. Jubilant jako první v ČSSR popisuje rakovinu smrku, podává podrobný popis masového odumírání bříz, přispěl k rozšíření poznatků o nebezpečné grafioze jilmu a o problémech usychání jasanu a jedle.

Značný teoretický a praktický význam mají práce prof. Kalandry o korních nekrotázích topolů, působených druhu *Dothichiza populea* a *Cytospora* sp., o rozšíření „hnědého mizotoku“ v českých zemích a o bakteriální rakovině topolů. Spolu s ing. B. Uroševičem popsal jubilant novou chorobu topolů nazývanou též „přerovská choroba“. Jubilant jako první v Evropě upozornil na rakovinu topolů, doprovázenou druhem z rodu *Hypoxylon*, připomínající svými příznaky obávanou americkou rakovinu osiky.

Značnou část své vědecko-výzkumné činnosti věnoval prof. Kalandra též studiu rozšíření významných dřevokazných hub, zejména nebezpečných druhů *Phellinus pini*, *Fomes annosus*, *Armillaria mellea* aj.

Během své dlouholeté vědecké a pedagogické činnosti publikoval prof. Kalandra v domácím a zahraničním tisku kolem 150 vědeckých a odborných prací. Mnohotvárná vědecká činnost jubilanta daleko překračuje svým významem a dosaženými výsledky rámec ČSSR; mnohé výsledky jeho výzkumné činnosti mají význam i pro sousední státy.

Záslužná činnost prof. Kalandry našla i své oprávněné veřejné a společenské zhodnocení. V r. 1953 byl vyznamenán titulem „Nejlepší pracovník lesnického výzkumu“, v r. 1954 „Za zásluhy o výstavbu“, v r. 1965 mu byl udělen „Řád práce“, v den jeho sedmdesátin r. 1970 mu byla udělena „Zlatá plaketa ČAZ“ a bronzová plaketa ČSAV „Za zásluhy o vědu a lidstvo“.

Blahopřejeme prof. Kalandrovi k významnému životnímu jubileu a přejeme mu do dalších let pevné zdraví, osobní spokojenost a nové pracovní úspěchy.

UROŠEVIČ: K PĚTASEDMDESÁTINÁM A. KALANDRY

Mykologicko - fytopatologické práce
prof. dr. techn. ing. A. Kalandry, DrSc.

- 1932 Příspěvek ke studiu škodlivosti *Botrytis cinerea* Pers. v lesních školkách a semeníštích. Ochr. Rost. 12: 130—134, 1932.
- 1933 Regenerace borovice obecné v druhém roce napadené sypakou — *Lophodermium pinastri* Chev. a její praktický význam. Les. Práce 12: 29—33, 1933.
Nejdůležitější škůdci lesního stromoví v uplynulém roce. Čs. Les 13: 203—205, 1933 (spolu s A. Pfefferem).
Několik poznámek o puklici švestkové — *Lecanium coryli* L. na jasanech a na ní cizopasících houbách. Ochr. Rost. 13: 153—176, 1933 (spolu s J. Rozsypalem).
- 1934 Odumírání bříz. Čs. Les 14: 204—205, 1934.
Nejdůležitější škůdci a choroby lesního stromoví v roce 1933. Čs. Les 14: 303—304, 1934 (spolu s A. Pfefferem).
Choroby v lesních školkách u nás vzhledem k fytopatologickým opatřením v cizích státech a v mezinárodním obchodu. Čs. Les 14: 322—325, 1934.
- 1935 Příspěvek ke studiu graphiosy na jilmeh. Les. Práce 14: 1—17, 1935 (spolu s A. Pfefferem).
Príspevok k študiu grafiosy na brestoch. Slov. les. a drev. Hospod. 11: 1, 1935 (spolu s A. Pfefferem).
Přepadávání lesních semenáčků. Les. Práce 14: 312—314, 1935.
- 1936 Ein Beitrag zur Kenntnis des Krankheitsverlaufes der Kiefernscütte bei *Pinus silvestris*. IX. Kongress des Internationales Verbands Forstlicher Forschungsanstalten, Ungarn, 1936: 2.
- 1938 Nová sypavka u nás způsobená houbou *Hypodermella sulcigena* (Rostr.) Tub. na borovici obecné a kleči v Tatrách a na Šumavě. Ochr. Rost. 14: 38—46, 1938.
Modrání dřeva jehličnanů, hlavně borovice, jeho praktický význam a boj proti němu. Dřevař. Listy 20: 2—3, 1938.
- 1939 První výskyt sypavky douglasky — působené houbou *Rhabdocline pseudotsugae* Syd. — v odstoupeném sudetském území Čech. Ochr. Rost. 15: 36—40, 1939.
- 1940 Příspěvek k otázce rakoviny na smrku. Ochr. Rost. 16: 72—75, 1940.
- 1941 Stručný přehled nejpozoruhodnějších chorob v našich lesních školkách a semeníštích. Les. Kalendář 1941: 211—218.
- 1951 Nemoci a škůdci topolů. Čs. Les 31: 523—528, 1951.
- 1953 Škodliví činitelé na borovici obecné a boj proti nim. In kolektiv: Pěstování borových porostů. Praha, Lesn. knihovna 17: 178—183, 1953.
Nemoci a škůdci topolů. In Kalandra A., Pfeffer A., Kudler J. et Kudela M.: Rychle rostoucí dřeviny. Praha, p. 93—111, 1953.
- 1954 Sypavka borová — *lophodermiosa* borovice lesní a boj proti ní. Praha, Lesn. knihovna 44: 1—49, 1954.
Příspěvek k otázce lophodermiové sypavky borové, *lophodermiosa* borovice obecné, se zvláštním zřetelem k republice ČSR. Disert. práce depon. v knih. les. fak. VŠZ, Brno.
- 1960 Hnědý mizotok ohrožuje topoly také v českých zemích. Les. Práce 39: 235—236.
Ochrana proti dothichizové chorobě topolů v sazenicových školkách. Les. Práce 39: 250—260, 1960.
Pozor na kalamitní usychání borovice doprovázené cenangiosou. Les. Práce 39: 361—363, 1960 (spolu s B. Uroševičem a M. Šrotem).
Pappeldothichiose *Dothichiza populea* Sacc. et Briard in der Tschechoslowakei. II. Kongress der europ. Mykologen, Tschechoslowakei, 1960: 11—13.
Massenverbreitung der Kiefernangiose in der Tschechoslowakei im Jahre 1959. II. Kongress der europ. Mykologen, Tschechoslowakei, 1960: 13—14 (spolu s B. Uroševičem).
Diseases of poplars in Czechoslovakia with special respects to *Dothichiza populea* Sacc. and Briard. Proceed. Fifth World Forestry Congress, Seattle, 1960: 900—901.
Překontrolujeme zdraví topolových prutů na napadení houbou *Dothichiza populea*. Les. Práce 39: 141—143, 1960.
- 1961 Hnědý mizotok topolů v českých krajích. Lesnictví 7: 591—596, 1961.
Příspěvek k poznání příčin kalamitního usychání borovic v českých zemích. Lesnictví 7: 369—388, 1961 (spolu s B. Uroševičem a M. Šrotem).
Rakovina topolů. Lesnictví 7: 599—604, 1961.

- Zkušenosti s chorobami a ochranou topolů ve Francii. Zprávy výzk. Úst. Lesa a Mysl. 7: 24–28, 1961.
- 1962 Škodlivý výskyt korní spály na topolech v českých krajích v ČSSR. Práce výzk. Úst. les. ČSSR, 24: 279–303, 1962.
Schnutí vrcholků nejmladších výhonů větví topolů – *Venturia populina* (Vuill.) Febr. u nás. Les. Práce 41: 220–221, 1962.
Cytospora chrysosperma (Pers.) Fr. a spála topolů v ČSSR. Sborn. III. Konf. čs. Mykol., Banská Štiavnica-Počúvadlo, 4.–7. 9. 1962: 1–2.
- 1963 Internationally dangerous forest tree diseases. Accomplishments: Europe – Czechoslovakia. Miscell. Public. No. 939, Forest Service, U.S. Department of Agriculture, September 1963: 17–19.
Topolové nekrózy. Les. Práce 42: 526–527 (spolu s V. Jančaříkem).
- 1964 Skvrnitost listů působená houbou *Marssonina populi-nigrae* Kleb. na topolech. Les. Čas. 10: 819–822, 1964.
Important and epidemical diseases of the main forest tree species in Czechoslovakia during the last forty years. Symposium IUFRO, Oxford, 1964: 1–4.
- 1965 Ochrana topolů. Zpr. les. Výzk. 11: 26, 1965.
Cytospora chrysosperma (Pers.) Fr. na topolech. Zpr. les. Výzk. 11: 50–52, 1965.
Nová choroba topolů. Les. Čas. 11: 541–548, 1965 (spolu s B. Uroševicem).
Dvacet let mykologie a fytopatologie v osvobozené ČSSR. Čes. Mykol. 19: 133–141, 1965 (spolu s A. Pilátem a Ct. Blatným).
- 1966 Zkušenosti s příčinami vzniku lesních kalamit v posledních desetiletích. Zpr. les. Výzk. 12: 3–5, 1966.
Výzkum v ochraně lesů. Les. Čas. 12: 485–486, 1966.
Rakovina topolů doprovázená houbou z rodu *Hypoxylon* v ČSSR. Les. Čas. 12: 487–492, 1966.
- 1967 Rozbor vývojových možností a úkoly při zvyšování produktivnosti lesa zintenzivněním ochrany lesů. Symposium o úkolech lesnického výzkumu při perspektivním rozvoji lesního hospodářství, Zbraslav-Strnady, 1967: 135–139.
Contribution to the distribution of *Phellinus pini* (Thore) Pilát in Bohemia and Moravia. 14. Kongress IUFRO, München, 14: 455–460, 1967.
Mokřavá nekroza na dubu *Quercus borealis* v ČSSR. 4. věd. Konf. VÚLH, ochrana lesov, Zvolen 1967: F-IX: 1–5.
- 1968 K rozšíření *Phellinus pini* (Thore) Pilát v Polabí. Les. Čas. 14: 301–305, 1968.
K současnému stavu ochrany lesů. Les. Čas. 14: 299–300, 1968.
A contribution to the distribution and importance of *Phellinus pini* (Thore ex Fr.) Pil. var. *abietis* (P. Karst.) Pil. in the Carpathian Range, Czechoslovakia included. Acta mycol. 4: 275–277, 1968.
- 1969 *Phellinus pini* (Thore) Pilát v Třeboňské pánvi. Sbor. věd. Konf. k 50. výročí Vysoké školy zemědělské Brno, 1969: 70–71.
Phellinus pini (Thore) Pilát on Pine *Pinus uncinata* in Southern Bohemia. Lesnictví 15: 989–992, 1969.
- 1970 *Fomes annosus* (Fr.) Cke. v kulturách a mlazinách borovice lesní v Polabí. Lesnictví 16: 963–968, 1970.
Současné problémy ochrany lesů v Československu. Lesnictví 16: 871–872, 1970.
Červená hniloba působená chorošem *Fomes annosus* (Fr.) Cooke v Polabí v ČSSR. Sborn. věd. Prací III. celost. Konf. o Ochr. Rost., Praha 1970: 53–58.
- 1971 Forest Protection Research. Commun. Inst. forest. Czechoslov. 7: 101–108, 1971.
- 1972 Rozšíření a ekologie *Phellinus pini* (Thore) Pilát na borovici lesní – *Pinus silvestris* v českých zemích. Sborn. IV. věd. Konf. o Ochr. Rost., Bratislava 1972: 4.
Úkoly ochrany lesů a perspektivy jejího rozvoje do roku 1990. Lesnictví 18: 1025–1027, 1972 (spolu s M. Stolinou, J. Křískem, V. Martinkem a M. Čapkem).
- 1974 K otázce václavky obecné, *Armillaria mellea* (Vahl. ex Fr.) Kumm., v lesnické fytopatologii. Sborn. Symposium VŠZ v Brně o václavce obecné *Armillaria mellea* (Vahl. ex Fr.) Kumm., Brno 1974: 119–122.
Příspěvek k rozšíření a ekologii *Phellinus pini* (Thore) Pilát var. *abietis* (Karsten) Pilát v Českých zemích. Lesnictví 20: 193–201, 1974.
Příspěvek k rozšíření polyporózy *Fomes annosus* (Fr.) Cooke v Českých zemích. Sbor. Konf. Ochr. Rost. (v tisku).

K pětadesátinám člena korespondenta ČSAV Vladimíra Rypáčka, DrSc.

In honorem annorum Doctoris V. Rypáček sexagintaquinta

Vladimír Tichý

Dne 10. října 1975 se dožil v plné životní svěžesti a pracovní aktivitě 65 let člen korespondent ČSAV, RNDr. a PhMr. Vladimír Rypáček, DrSc., laureát Státní ceny Klementa Gottwalda, profesor přírodovědecké fakulty University J. Ev. Purkyně, člen řady vědeckých společností našich i zahraničních. Od doby, kdy jsme vzpomněli jeho šedesátin (Čes. Mykol., Praha, 24 : 185–186, 1970) uplynulo sice jen pouhých pět let, ale i tuto dobu, stejně jako léta předešlá, naplnil profesor Rypáček další pilnou prací vědeckou, pedagogickou i organizační.

Před časem jsme uvedli v tomto časopise seznam prací profesora Rypáčka z oboru mykologie a lichenologie (Čes. Mykol., Praha, 14 : 211–214, 1960) uveřejněných do roku 1960. Další práce z tohoto oboru, které publikoval od té doby svědčí o tom, že zejména jeho zájem o fyziologii dřevokazných hub a o jejich rozkladný i humifikační vliv na dřevo se dále rozvíjí a přináší nové výsledky.

Je to především růst jako základní fyziologický projev houbového organismu, jenž trvale poutá pozornost profesora Rypáčka. Osobitou metodou prokázal, že rychlost růstu houbové hyfy ve dřevě se podstatně neliší od rychlosti růstu na umělých substrátech, a že je jí úměrná. Tato rychlost je přirozeně ovlivňována podmínkami prostředí, z nichž blíže studoval vliv osmotické hodnoty. Pokud se týká růstu ve dřevě jako přirozeném substrátu dřevokazných hub, studoval zejména jeho závislost na chemismu dřeva a jeho původu.

Další oblastí zájmu profesora Rypáčka je rozklad lignocelulózní buněčné blány způsobený houbami, a to jednak změny její struktury a fyzikálních vlastností, jednak jeho sepětí se vznikem látek humusových. Z tohoto studijního zaměření vytěžil také několik prací týkajících se biologické aktivity humusových látek a jejich vlivu na některé fyziologické projevy rostlin.

V poslední době obrátil ve spolupráci s doc. dr. Z. Sladkým, CSc. své pracovní úsilí na aktuální problém diferenciacie generativních orgánů vyšších hub, a to především ve vztahu k endogenním růstovým regulátorům i k aplikaci regulátorů umělých.

Veškerá práce profesora Rypáčka směřuje k syntetickému pohledu na studovaný objekt. Svou Biologii dřevokazných hub, vydanou ve 2. doplněném přepracovaném vydání v cizojazyčných překladech v Německé demokratické republice (1966) a v SSSR (1967), v současné době reviduje a doplňuje pro další vydání.

Profesor Rypáček vyvíjí činnost i v oblasti organizace výzkumu dřeva, jeho tvorby a rozkladu. Koordinuje hlavní úkol tohoto zaměření a podílel se na vypracování dlouhodobých perspektiv základního výzkumu dřeva. Příkladá vždy značný význam sepětí své práce s praxí, resp. s aplikovaným resortním výzkumem. Zvláště důležitá je v tomto ohledu jeho spolupráce se Státním dřevařským výzkumným ústavem v Bratislavě i s dalšími institucemi, v rámci ČSAV pak s oddělením biologie lesa Botanického ústavu ČSAV.

Při hodnocení díla profesora Rypáčka nesmíme ovšem opomenout také jeho vliv na práci a pracovní výsledky řady jeho spolupracovníků a žáků působících na různých výzkumných i vysokoškolských pracovištích. Ani tak však nemů-

žeme a nechceme považovat tento stručný přehled za úplný a konečný, protože očekáváme i v budoucnosti další úspěšné výsledky jeho mykologického výzkumu. K tomu přejeme profesoru Rypáčkovi pevné zdraví a mnoho pracovního elánu!

Seznam prací dr. Vladimíra Rypáčka z oboru biologie dřevokazných hub, výzkumu jejich přirozených substrátů, tvorby humusu a jeho biologické aktivity z let 1960–1974

Změny ve struktuře lignocelulosní buněčné blány v průběhu humifikace. *Acta agrobot.*, Warszawa, 9: 53–61, 1960.

Rozklad a humifikace dřeva dřevokaznými houbami. *Živa*, Praha, 9: 136–137, 1961.

Humusstoffe und Humifizierung vom Gesichtspunkte der Pflanzenphysiologie. *Sborn. Refer. VII. mezin. Sjez. všeobec. Výzk. Rašelin 15.–19. září 1960, Františkovy Lázně (1962): 317–318.*

Der Einfluss isolierter Humusstoffe auf einige physiologische Äusserungen der Pflanzenzelle. In *Studies about Humus*, Praha, 1962: 235–243.

Die Forschung auf dem Gebiete der Biologie des Holzes. In *Perspektivy základného výskumu dreva*, Bratislava, 1965: 27–37.

Biologie holzzerstörender Pilze, 2. dopl. a přepracov. ed., Jena 1966.

Biologija dëvorazrušajuščich grïbov, 2. dopl. a přepracov. ed., Moskva 1967.

Biological activity of isolated humic acids in relation to the time and method of storing. In *Studies about Humus*, Praha, 1967: 288–290.

Humic acids as related to plant morphogenesis and toxicity. In R. A. Robertson ed. *Transact. II. Int. Peat Congress, Leningrad 1963*, vol. 2: 725–729, Edinburgh 1968.

The influence of the chemical composition of wood on its decay by fungi. *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Purkynianae Brunensis*, 9 (5): 83–89, 1968.

Úloha hub v procesu humifikace lignocelulos. *Wiadomości botaniczne*, Kraków, 12: 199–209, 1968.

Růst hub a jeho podmínky. *Přir. Vědy ve Škole*, Praha, 19: 385–398, 1969.

Vliv osmotického tlaku prostředí na morfologické a fyziologické vlastnosti houbových hyf. *Publ. Fac. Sci. Univ. J. E. Purkyně, Brno*, 502: 103–110, 1969 (spolu s J. Vincentem).

Růst hub ve dřevě. *Dřevársky výskum*, Bratislava, 16: 115–122, 1971 (spolu se Z. Navrátilovou).

V. sjezd evropských mykologů, Dánsko 1970. *Čes. Mykol.*, Praha, 25: 187–190, 1971.

Promene fizičkih osobina smrčevog drveta različitih zapreminskih težina izizvanih belom i mrkom rtuleži. In *Aktuelni problemi šumarstva, drvne industrije i hortikulture*. Beograd, 1972: 335–346 (společně s V. Čihalovou).

The character of endogenous growth regulators in the course of development in the fungus *Lentinus tigrinus*. *Mycopath. et Mycol. appl.*, Hague, 46: 65–72, 1972 (spolu se Z. Sladkým).

Relation between the level of endogenous growth regulators and the differentiation of the fungus *Lentinus tigrinus* studied in a synthetic medium. *Biol. Plant.*, Praha, 15: 20–26, 1973 (spolu se Z. Sladkým).

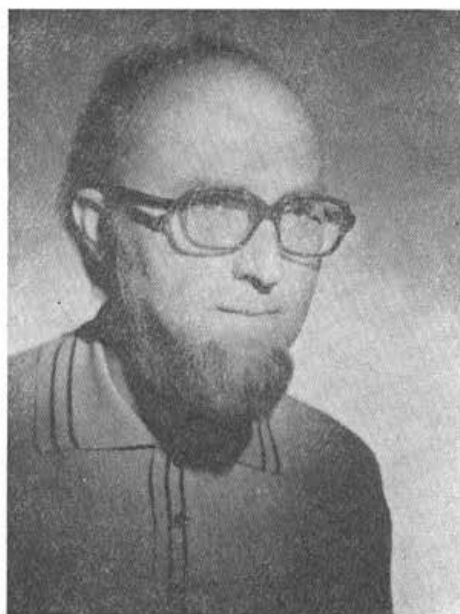
Die Betätigung der endogenen Wachstumsregulatoren bei der Differentiation des Pilzes *Lentinus tigrinus* (Bull. ex Fr.) Fr. *Čes. Mykol.*, Praha, 28: 113–114, 1974 (spolu se Z. Sladkým).

Padesátiny RNDr. Mirko Svrčka, CSc.

Doctor rerum naturalium et scientiarum biologicarum candidatus
Mirko Svrček quinquagintagenarius

Jiří Kubička

Jako dlouhý film po více než 30 roků ubíhají před mým zrakem obrázky společné práce, radosti, zamyšlení a rozhovorů, někdy i starostí, jak už to život přináší. Mladý studentík, kterého jsem poznal začátkem čtyřicátých let, upozornil na sebe svým dychtivým zájmem a značnými přírodovědnými znalostmi. Záhy určoval mé nálezy diskomycetů z Poříčka i odjinud, které jsem pro něj sbíral. Ještě více nás v prvých poválečných letech sblížila práce na půdě obno-

veného Čs. mykologického klubu. Potom již v mé paměti ožívují mnohé exkurze na Třeboňsku, kam za mnou přítel Mirko nesmírně rád dojížděl, dny společné práce, dlouhé večery při zpracovávání nasbíraného materiálu, exkurze spojené někdy i s nočními procházkami po hrázích rybníků Opatovického a Světa, pod klenbou souhvězdí letních nocí, ale také mikroskopování při svíčkách na chatě Protěž v Belanských Tatrách, kam jsme po řadu let jezdili za mykologickým výzkumem, hledání hub za každého ročního období a počasí (třeba i za sněhových přeháněk v Obřím dole pod Sněžkou), i posezení při číši vína u nás doma nebo u dobrých přátel na Moravě. To vše jsou stavební kaménky srdečného přátelství s Mirkem Svrčkem, které mi dovolují zamyšlení nad jeho životem a prací, u příležitosti jeho životního jubilea.

Zhodnotit vědeckou a lidskou práci Mirko Svrčka není lehké, především proto, že pro tohoto profesionálního mykologa, který dlouhá léta velmi úspěšně reprezentuje naši mykologickou vědu, není mykologie zaměstnáním, ale povoláním v tom nejvlastnějším slova smyslu, je jeho láskou a potřebou. Jen

proto mohl vykonat tolik nesmírné práce, často časově náročné, dlouhodobé a velice pracné.

Mírko Svrček se narodil v Praze 11. X. 1925. O přírodní vědy projevoval zájem již na obecné škole a hlavně pak na reálce v Ječné ulici zásluhou obou profesorů přírodopisu, algologa Karla Rosy a zoologa dr. Jaromíra Langa. Z reálky přešel na gymnázium v Dejvicích, kde přírodopis vyučoval dr. Jaroslav Kocián; v té době se již pevně rozhodl jít studovat přírodní vědy na vysokou školu. Mladý Mírek bydlel tehdy s rodiči v pražské čtvrti Pankrácí a dva měsíce prázdnin každoročně prožíval ve vesnici na Tábořsku — odtud jeho úzký vztah k jižním Čechám a láska k přírodě; obojí spoluutvářelo jeho osobnost. Jeho zprvu nejširší zájem, silně inspirovaný volnou přírodou venkova, odbornou literaturou, muzejními sbírkami a přírodně mnohotvárným okolím Prahy, se poměrně záhy soustředil na botaniku. Se zvláštní zálibou se věnoval také mechům, řasám a houbám. V tehdejších letech v jedné z ulic jeho pražského bydliště vystavoval čerstvé houby ve skřínce na zdi domu Ing. Stanislav Havlena, známý vedoucí nedělních exkurzí Československé mykologické společnosti. Mladý student se s ním seznámil, účastnil se exkurzí a společně s Ing. Havlenou navštěvoval pondělní přednášky, pořádané Mykologickou společností. Havlena jej také seznámil s Václavem Vackem, s nímž se na vedení vycházek podílel. Osobní poznání tohoto vynikajícího mykologa-amatéra mělo významný vliv; od něj se naučil metodice hledání některých skupin hub, zejména diskomycetů, kterými se Vacek intenzivně zabýval, ukázal mu také techniku popisů a mikroskopování. V. Vacek byl vlastně posledním žákem prof. J. Velenovského, s kterým byl v písemném styku. Tyto podněty staly se rozhodujícími pro Svrčkovu rozhodnutí, věnovat se mykologii. V té době jsme se také spolu seznámili na přednáškách Mykologické společnosti. Začal jsem mu přinášet diskomycety; určoval je hlavně podle monografie J. Velenovského, kterého měl možnost ještě sám osobně poznat a dokonce se s ním zúčastnit exkurze v okolí Mnichovic. Na mykologických pondělních přednáškách poznal také Josefa Herínka, tehdy studenta medicíny, jehož prostřednictvím navázal osobní kontakt s dr. Albertem Pilátem. Toto setkání s významným představitelem naší mykologie rozhodlo o další životní kariéře Svrčkové. Společně s A. Pilátem pracoval pak po dobu 28 let v Národním muzeu.

Za války Mírko Svrček maturoval v r. 1944 a hned poté byl totálně nasazen do továrny v Hostivaři. Po osvobození se ihned dává zapsat na přírodovědeckou fakultu Karlovy university a již počátkem druhého roku vysokoškolského studia (1946) nastupuje jako pomocná vědecká síla do botanického oddělení Národního muzea v Praze; od té doby v tomto ústavu působí. Po obnovení Čs. mykologického klubu (1947) se stal členem jeho výboru a v této funkci pracuje trvale v dnešní Čs. vědecké společnosti pro mykologii. V r. 1949 dokončil vysokou školu a na podkladě disertační práce, pojednávající o operkulátních diskomycetech podčeledi *Lachneoidaeae*, vypracované z podnětu univ. prof. dr. Karla Cejpa, jeho vysokoškolského učitele, a předložené jako tištěná publikace, získává titul doktora přírodních věd. V tomto roce se stává řádným vědeckým pracovníkem Národního muzea. V r. 1964 po složení předepsaných zkoušek a úspěšném obhájení kandidátské disertace o československých podzemních houbách získal hodnost kandidáta biologických věd.

Šíře zájmů a činnost dr. Mirko Svrčka v mykologii je neobvykle rozsáhlá. Jako hlavní cíl svého snažení v této vědě si stanovil vysoké cíle, které důsledně plní: přispět k dokonalejšímu poznání naší mykoflory a kritickou revizí větších taxonomických celků podat dokonalejší obraz výskytu a rozšíření druhů, objasnit jejich taxonomické hodnoty i vzájemné mezidruhové vztahy. Předmětem jeho studií jsou nejen makromycety, ale také některé mikromycety. V popředí Svrčkova zájmu jsou však diskomycety, v nichž se vypracoval na znalce světového formátu. Postupně reviduje obrovský typový materiál taxonů popsanych J. Velenovským i jinými mykology, v poslední době zejména rod *Octospora* (*Humaria* auct. p. p.) ze sbírek různých zahraničních ústavů. Zpracovává nejen vlastní početné sběry, ale i materiál jiných mykologů, který dostává k určení z mnoha zemí. Je ve styku s předními světovými odborníky. Řada jeho publikací se týká také skupin basidiomycetů (*Agaricales*, *Aphylo-*

phorales), pyrenomycetů aj. Jde nejen o revize rodů a druhů, popisy nových taxonů, ale také o určovací klíče a články popularizující mykologii. Významnou prací je monografie československých resupinálních rodů podčel. *Tomentelloideae*, klíč k určování hub pro školy, klíč evropských rodů operkulálních diskomycetů (přeložený také do němčiny), obrazový atlas hub vydaný ve třech světových jazycích v nakladatelství Artia. Velkou pozornost věnuje i ekologii. Tento zájem jej přivedl ke studiu podzemních hub, jejichž taxonomické zpracování publikoval jako jeden ze spoluautorů prvního svazku Flora ČSR – Gasteromycetes. Po řadu let kultivoval v laboratoři koprofilní houby a také hlenky, které izoloval z různých rostlinných substrátů. Během své, nyní již téměř 30leté činnosti v Národním muzeu, věnoval mnoho svých sil budování mykologických sbírek. Zaměřil se především na dokumentaci skupin, dříve jen velice fragmentárně v muzejních sbírkách zastoupených. Intenzivní sběratelskou činností zaměřuje na oblasti po mykologické stránce neprozkoumané nebo méně známé; značnou pozornost věnuje stát. přírodním rezervacím a lokalitám ohroženým (např. údolní zátopové oblasti). Jejich soustavným, mnohdy cílevědomě komplexním mykologickým výzkumem, při němž mu pomáhá jeho výtečná znalost rostlin cévnatých a kryptogamů, vytěžil množství nových poznatků a získal obrovský studijní a srovnávací materiál. Z nesčetných exkurzí podniknutých téměř do všech krajů naší republiky, shromáždil více než 60 000 položek hub z různých skupin. Jsou uloženy ve sbírkách dnešního mykologického oddělení Národního muzea. Ve vlastní režii podnikl také cesty do zahraničí, kde často sbíral materiál pro sbírky Nár. muzea. Navštívil SSSR, NDR, Bulharsko, Jugoslávii, Turecko. V r. 1974 zastupoval jako jediný náš mykolog Československo na V. Sjezdu evropských mykologů ve Francii.

Jako jeden z předních našich profesionálních mykologů stojí M. Svrček již mnoho let v popředí našeho mykologického dění. Od založení Čs. vědecké společnosti pro mykologii je členem jejího výboru, od r. 1957 členem redakční rady časopisu Česká mykologie, jejímž je od r. 1959 výkonným redaktorem. Jen ten, kdo zná, o jak náročnou práci jde, a kterou dr. Svrček vykonává navíc doma ve svém volném čase, dovede tuto činnost posoudit a ocenit. V r. 1960 byl Svrček sekretářem II. sjezdu evropských mykologů, uspořádaného v naší republice. Zvládnout program sjezdu a posjezdových exkurzí pro 173 mykologů ze 16 zemí byl úkol nemalý, splněn byl však úspěšně. Bylo tehdy navázáno mnoho nových kontaktů s předními evropskými mykology, které přispěly k dalšímu rozvoji naší mykologie. Dr. M. Svrček mnoho vykonává v osvětové činnosti a významnou měrou přispívá k šíření znalostí hub v naší společnosti; proslavil velký počet přednášek, zejména na půdě Čs. věd. společnosti pro mykologii, účastnil se organizace výstav hub, pořádaných Nár. muzeem, jejichž libreta vypracoval. Spolupracuje s mnohými našimi odborníky, je vždy ochotný rozdávat své velké znalosti a zkušenosti všem, kteří o ně mají zájem. Je také pověřen funkcí školitele aspirantů.

Mirko Svrček je velmi citlivý člověk, má rád kolem sebe přírodu, miluje ji a cítí se v ní šťasten. Vzpomínám, jak nejednou po celodenní vyčerpávající exkurzi v oblasti třeboňských rybníků vyjádřil své uspokojení a pocity, jimiž na něho přírodní prostředí, které je mu nezbytnou životní nutností, zapůsobilo. Má bezprostřední vztah ke všemu krásnému; umění – hudba, verše, krásná literatura, obrazy – je jeho druhým pólem. Malá sbírka sukulentů v jeho pracovním a zahrádka v kolonii nad Prahou, v níž má alpinum a kde se může potěšit

z rostlin i odpočinout, přibližují mu přírodu také uprostřed města. Lásce k přírodě vede i své děti, Miladu a Oldřicha.

Cíle mého přítele jsou ještě značné. Věřím však, že ve zdraví a v pohodě dokončí své práce na monografii diskomycetů a přispěje tak k další reprezentaci naší vědy.

Taxony věnované dr. Mirko Svrčkovi

Rod: *Svrčekia* Kubička (1960): *Svrčekia* Kub. n. gen. — nový rod terčoplodých hub. Čes. Mykol. 14: 214–218.

Druhy: *Solenia svrčekii* Pilát (1947): *Solenia svrčekii*, species nova bohémica. Bull. Soc. mycol. France 63: 203–204.

Rhodophyllus svrčekii Pilát (1969): *Rhodophyllus svrčekii* species nova sphagnophila in Bohemia lecta. Čes. Mykol. 23: 10–12 (cum tabula color. no. 71).

Seznam mykologických publikací RNDr. Mirko Svrčka, CSc.

1942

Volvaria volvacea Bull. — Kukmák sklepní. Čas. čes. Houbařů 22: 150.

1943

Entoloma rhodopolium Fr. — Sadovka vmáčkla. Čas. čes. Houbařů 23: 41 et 109–110.

1946

Inocybe umboninota Peck — vláknice rašeliníková v Čechách. Čas. nár. Mus. 115: 154–155.

Mykologův podzim. Vesmír 25: 80–82.

(et Pilát A.) *Tricholoma helviodor* sp. n. bohémica. Stud. bot. čech. 7: 2–8.

1947

Pindara terrestris Vel. — Pindarovka zemní na Tábořsku. Čes. Mykol. 1: 45–47.

Dva vzácné koprofilní diskomycety — *Fimaria humana* Vel. a *Lachnea humana* Vel. (Studie o českých askomycetech I.). Čes. Mykol. 1: 119–125.

Příspěvek k poznání českých *Clavarií*. Čas. nár. Mus. 116: 215–218.

(et Pilát A.) *Sclerotinia veselýi* sp. n., nová hlízenka rostoucí na přesliče v Čechách. Čes. Mykol. 1: 42–45.

1948

Bohemian species of *Pezizaceae* subf. *Lachneoideae*. — České druhy podčeledi *Lachneoideae* (čel. *Pezizaceae*). Sbor. nár. Mus. Praha 4B (6): 1–95, tab. 1–12.

Species novae *Discomycetum* e Bohemia. Stud. bot. čech. 9: 135–139.

Naše ohnivce — *Sarcoscypha*. Čes. Mykol. 2: 15–17.

Galera coprophila Kühner v Československu. Čes. Mykol. 2: 88–89.

Ohnivka domácí — *Pyronema domesticum* (Sow.) Sacc. Čes. Mykol. 2: 120–122.

Poznámky k mykofloře Brdských Hřebenů. Čs. bot. Listy 1: 118–121.

Nejvýznamnější přírůstek botanického oddělení Národního musea v roce 1947. Čas. nár. Mus. 117: 99–100.

1949

Sphaerosoma violaceum sp. n., a new species of the genus *Sphaerosoma* in Bohemia. (Study of the Bohemian Ascomycetes III.). Stud. bot. čech. 10: 155–158.

O nálezu *Pseudotapesia pilati* Vel. v Čechách. Čes. Mykol. 3: 30–32.

Unguiculella falcipila v. H., discomycet s háčkovitými chlupy. (Studie o českých askomycetech II.). Čes. Mykol. 3: 42–45.

Houby na spáleništích. Čes. Mykol. 3: 83–87.

Nová lokalita trepkovitky Kašparovy (*Crepidotus caspari* Vel.). Čes. Mykol. 3: 90.

Bedla Eyreova (*Lepiota eyrei* /Masse/Lange) v Čechách. Čes. Mykol. 3: 104–106.

Podzemní výstava hub v Národním museu. Čes. Mykol. 3: 127–128.

(et Pilát A.) *Boletinus tridentinus* subsp. *Landkammeri* Pil. et Svr. subspecies nova bohémica. Sbor. nár. Mus. Praha 5B (7): 1–7, tab. 1–4.

1950

Heterochaetella crystallina Bourdot, nová rosolovkovitá houba v Čechách. Čes. Mykol. 4: 39–42.

Ještě o lišce pohárkovité – *Cantharellus cupulatus* Fr. Čes. Mykol. 4: 59.

Pozoruhodné nálezy basidiomycetů z Českého Středohoří. Čes. Mykol. 4: 82–85.

Kulháček bílý – *Claudopus niveus* Vel. a poznámky o druzích rodu *Claudopus*. Čes. Mykol. 4: 131–136.

Příspěvek k poznání českých hub ze skupiny *Sphaeriales*. Čas. nár. Mus. 118–119 (1949–1950): 46–49.

Houbařské výstavy v Národním museu. Čas. nár. Mus. 118–119 (1949–1950): 134–136.

Příspěvek k mykofloře jižních Čech. Čs. bot. Listy 2: 132–134.

1951

Jehnědka jedlová – *Ciboria rufofusca* (Weberb.) Sacc., terčoplodá houba na jedlových šupinách. Čes. Mykol. 5: 9–13.

Ciboria subvillosula (Rehm) Svrček c. n., nový diskomycet pro Čechy. (Studie o českých askomycetech IV.). Čes. Mykol. 5: 45–46.

Dvě vzácné čísovcovité houby (*Cyphellaceae*) na území ČSR – *Phaeocyphella galeata* (Schum.) B. et G. a *Porothelium fimbriatum* (Pers.) Fr. Čas. nár. Mus. 120: 59–62.

1952

Vzpomínky na Václava Vačka. Čes. Mykol. 6: 27–32.

O významu floristického výzkumu v mykologii. (Úkoly československé mykofloristiky.) Čes. Mykol. 6: 107–112.

1953

Mykoflora údolí potoka Klíčavy na Křivoklátsku. Čas. nár. Mus. 120: 204–215.

(et Pilát A.) O meším oušku sivém – *Leptotus glaucus* ve smyslu Batschově, Friešové a Quéletově i pozdějších autorů. Čes. Mykol. 7: 8–13.

Práce a zprávy sekce pro mykologický oblastní průzkum ČSR. Čes. Mykol. 7: 136.

Vzácné a méně známé druhy hub sbírané na exkurzích floristické sekce. Čes. Mykol. 7: 136–139.

Muchomůrka královská – *Amanita regalis* (Fr.) Macků. Čes. Mykol. 7: 112–115.

Další nová rosolovkovitá houba v Československu – *Heterochaetella dubia* B. et G. Čes. Mykol. 7: 106–108.

(et Pouzar Z.) O některých druzích dřevních hub význačných pro Středočeskou vápencovou oblast. Čes. Mykol. 7: 176–183.

Nové, vzácné nebo méně známé československé houby bedlovité. I. rod *Leptonia* (Fr.) Q. Část I. Čes. Mykol. 7: 56–62.

Nové, vzácné nebo méně známé československé houby bedlovité. I. rod *Leptonia* (Fr.) Q. Část II. Čes. Mykol. 7: 172–176.

(et Herink J.) K padesátinám Dr. Alb. Piláta (se seznamem všech jeho publikací). Čes. Mykol. 7: 145–162.

1954

Revisio critica J. Velenovskýi specierum generis *Orbilia* (Discomycetes). Revise Velenovského druhů rodu *Orbilia*. Sborn. nár. Mus. Praha 10 B (1): 1–23.

První příspěvek k mykofloře rezervace Milešovka v Českém Středohoří. Ochrana Přírody 9: 109–112.

Hebeloma anthracophilum R. Maire – Slizivka spáleništní v Čechách. Čes. Mykol. 8: 45–46.

Trávníčka modrá – *Leptonia euchroa* (Pers. ex Fr.) Gill. Čes. Mykol. 8: 46 (cum tabula color. auct. O. Ušák)

Ascocorticium anomalum (Ell. et Harkn.) Earle – zajímavý typ resupinatního askomycetu, nalezen v Čechách. Čes. Mykol. 8: 58–60.

Druhý příspěvek k poznání mykoflory Českého Středohoří. Čes. Mykol. 8: 129–134.

Jak hledáme podzemní houby. Čes. Mykol. 8: 184–186.

(et Pouzar Z.) Ucháčovec šumavský – *Helvella gabretae* (Kavina) Pouz. et Svr. na Slovensku. Čes. Mykol. 8: 170–172.

1955

- Několik zajímavých druhů našich větších vřeckatých hub. *Čes. Mykol.* 9: 14–19 (cum tabula color. auct. O. Ušák)
 (et Kubička J.) *Helmovka sazová* — *Mycena fuliginaria* (Batsch ex Fr.) Bres. v Československu. *Čes. Mykol.* 9: 19–23.
 Sbírejte podzemní houby. *Čes. Mykol.* 9: 94.
Hyalinia flavide-roseola (Rehm) Svrček, nový diskomycet pro Čechy. (Studie o českých askomycetech V.) *Čes. Mykol.* 9: 112–114.
 Co jest *Hydnotrya carnea* (Corda) Zobel? *Čes. Mykol.* 9: 185–189.
 O dvou zajímavých diskomycetech z Brdských Hřebenů. — *Vibrissea truncorum* (A. et S. ex Fr.) et *Ombrophila carnosata* Vel. in montibus Brdské Hřeben, Bohemiae centralis. (Studie o českých askomycetech VI.) *Čes. Mykol.* 9: 161–165.
 (et Pilát A.) Über eine neue Sclerogaster-Art aus Böhmen: *Sclerogaster gastrosporioides* Pil. et Svr., sp. n. *Sydowia* 9: 289–291.

1956

- (et Micka K., Pouzar Z.) Barevné reakce vyšších hub s benzidinem. *Čes. Mykol.* 10: 184–188.
Scodellina onotica (Pers. ex Fr.) S. F. Gray — ouško kornoutkové a poznámky o rodu *Scodellina*. *Čes. Mykol.* 10: 235–237 (cum tabula color. auct. O. Ušák)
 Nové, vzácné nebo méně známé československé houby bedlovité III. *Čes. Mykol.* 10: 174–183.
 První pracovní konference československých mykologů. *Čes. Mykol.* 10: 129–135.
 Podzimní výstava hub 1955 v Národním museu v Praze. *Čes. Mykol.* 10: 27–30.
 Lichenologické příspěvky z Povltaví a středních Čech. *Cas. nár. Mus.* 125: 186–192.

1957

- Piceomphale bulgarioides* (Rabenh. in Kalchbr.) Svrček comb. n. a poznámky k problematice diskomycetu *Ombrophila strobilina* v pojetí Rehmové. *Čes. Mykol.* 11: 235–240.
 K padesátinám RNDr Václava J. Staňka. *Čes. Mykol.* 11: 180–183.
Arrhenia auriscalpium Fr. nalezena v Československu. *Čes. Mykol.* 11: 172–173.
 Příspěvek k poznání československých diskomycetů z čeledi Ascobolaceae. *Čes. Mykol.* 11: 105–118.
Kubička tatrensis gen. n. et sp. n. a poznámky o rodech *Coryne* a *Ombrophila*. *Čes. Mykol.* 11: 32–41.

1958

- Melanospora caprina* (Fr. in Hornem.) Sacc., zajímavý cizopasný pyrenomycet na vatičkovitých houbách, nalezen v Čechách. *Čes. Mykol.* 12: 50.
 Příspěvek k taxonomii resupinatních rodů čeledi Thelephoraceae s. s. *Čes. Mykol.* 12: 66–77.
 (et Pilát A.): *Pavučinec (lilák) zlatový* — *Cortinarius (Inoloma) tophaceus* Fr. v Československu. *Čes. Mykol.* 12: 40–41.
 Nové druhy diskomycetů z Belanských Tater. *Čes. Mykol.* 12: 219–231.
 Nové nebo vzácnější československé tvrdohouby — *Pyrenomycetes novi vel rariori Cechoslovakiae*. *Čes. Mykol.* 12: 143–150.
 Výstava hub v Přesticích. *Čes. Mykol.* 12: 125–127.
 Výstava hub v Národním museu v Praze. *Čes. Mykol.* 12: 122–123.
Catalogus fungorum, quos Ph. M. Opiz descripsit et praesertim eorum, qui in herbario mycologico sectionis botanicae Musei Nationalis Pragae-Průhonice, asservati sunt. In: Phillip Maximilian Opiz und seine Bedeutung für die Pflanzentaxonomie, p. 73–99.
 Výstavy hub na podzim 1957. *Cas. nár. Mus.* 127: 86–90.
Hysterangiales. In: *Flora CSR I — Gasteromycetes*, p. 96–120 et 715–720.
Hymenogastrales. In: *Flora CSR I — Gasteromycetes*, p. 121–208 et 720–743.
Melanogastrales. In: *Flora CSR I — Gasteromycetes*, p. 527–556 et 795–802.

1959

- Ohnivec šarlatový — *Plectania coccinea* (Scop. ex Fr.) Fuck. *Čes. Mykol.* 13: 1–3 (cum tabula color. auct. A. Pilát)

KUBIČKA: PADESÁTINY M. SVRČKA

Několik zajímavých druhů koprofilních hub, pozorovaných v roce 1958. Čes. Mykol. 13: 92–102.

Nové askomycety v Československu. — Neue Askomyzeten in der ČSR. Čes. Mykol. 13: 105–106.

Výsledky mykologického průkumu Čech za rok 1958. I. Zimní a jarní aspekt mykoflory středních Čech. Čes. Mykol. 13: 153–159.

Výsledky mykologického výzkumu Čech za rok 1958. II. Kritické poznámky k některým diskomycetům zimního a jarního aspektu mykoflory středních Čech. Čes. Mykol. 13: 211–217.

Cortinarius (Myxacium) mucifluus Fr. — pavučinec (mazavec) mokvavý a přehled pavučinců sekce *Collinitia* Fr. Čes. Mykol. 13: 168–171 (cum tabula color. auct. K. Poner)

1960

Několik pozoruhodných diskomycetů z lokality „Prameniště u Jindřů“ poblíže Třeboně. Čes. Mykol. 14: 12–20.

Eine mykofloristische Skizze der Umgebung von Karlštejn (Karlstein) im Mittelböhmen. Čes. Mykol. 14: 67–86.

Nálezy vzácných druhů vyšších hub v roce 1959. Čes. Mykol. 14: 150–152.

Galactinia vesiculosa f. *ceres* (Sow. ex Fr.) Svr. Čes. Mykol. 14: 219–221 (cum tabula color. auct. K. Poner)

Choroš troudník růžový — *Fomitopsis rosea* (Alb. et Schw. ex Fr.) Karst. v okolí Prahy. Čes. Mykol. 14: 229–230.

(et Pilát A.): Doplněk k článku J. Macků — *Boletus rubinus* Smith. Čes. Mykol. 14: 92.

Tomentelloideae Cechoslovakiae. Genera resupinata Theleporaceae s. str. Sydowia, Ann. mycol. ser. II., 14: 170–245, fig. 1–53.

1961

Sclerotinia dennisii sp. n. a přehled druhů podrodu *Myriosclerotinia*. Čes. Mykol. 15: 35–41.

Christian Hendrik Persoon 1761–1836. K dvoustému výročí jeho narození. Čes. Mykol. 15: 124–126.

Stromatinia rapulum (Bull. ex Fr.) Boud., nová česká hlízenkovitá houba. Čes. Mykol. 15: 137–140.

Conocybe aberrans Kühner a *Psathyrella panaeoloides* R. Maire, dva nové druhy lupenatých hub pro Čechy. Čes. Mykol. 15: 201–205.

Dr. Evžen Wichanský sedmdesátníkem. Čes. Mykol. 15: 253–254.

(et Kříž K. Šmarda F.): Výstava hub v Brně 2.–18. IX. 1960. Čes. Mykol. 15: 13–26.

(et Pilát A.): Druhý sjezd evropských mykologů v Československu 1960. Čes. Mykol. 15: 1–12.

(et Kubička J.): Operkulární diskomycety od rybníka Dvořiště v jižních Čechách. Čes. Mykol. 15: 61–77.

Časopis Národního muzea. Rejstřík přírodovědné části 125 ročníků. Stát. pedagog. naklad.

1962

O rodu *Discocistella* gen. nov. a některých jeho družích. Čes. Mykol. 16: 9–13.

Diskomycety z Nízkých Tater, nalezené během posjezdové exkurze II. SEM 1960. Čes. Mykol. 16: 87–114.

Neottiella vivida (Nyl.) Dennis. Čes. Mykol. 16: 115–116 (cum tabula color. auct. K. Poner)

Příspěvek k poznání českých hub lupenatých (Agaricales). Čes. Mykol. 16: 161–172. Čas houbařů. Zpísník 6 (15): 28–29.

1963

Wynnella atrofusca (Beck) Svrček comb. nov. Čes. Mykol. 17: 45–46 (cum tabula color. auct. R. Veselý)

(et Kubička J.) Druhý příspěvek k operkulárním diskomycetům z okolí rybníka Dvořiště v jižních Čechách. Čes. Mykol. 17: 61–70.

K padesátinám MUDr. Jiřího Kubičky. Čes. Mykol. 17: 90.

Askomycety izolované z půdy a dřeva metodou Krzemieniewských. Čes. Mykol. 17: 134–140.

O některých koprofilních diskomycetech. Čes. Mykol. 17: 188–192 (cum tabula color. auct. K. Poner)

Albert Pilát, člen korespondent ČSAV, šedesátníkem. Živa 11 (6): 197.

1964

Micromphale inodorum (Pat.) Svr. — špička nevonná v Čechách. Čes. Mykol. 18: 24–28.

Dva nové nálezy hlenky *Physarum aurantium* Bull. ex Pers. v Čechách. Čes. Mykol. 18: 59.

Leptonia lepidissima sp. nov. Čes. Mykol. 18: 204–206.

Prvý nález květnatce *Archerova* — *Anthurus archeri* (Berk.) E. Fischer — v Čechách. Čes. Mykol. 18: 243.

Další nálezy *Octospora libussae* Svrček et Kubička v Anglii a Československu. Čes. Mykol. 18: 244.

(et Kubička J.) Houby Žofínského pralesa v Novohradských horách. Čes. Mykol. 18: 157–179.

1965

Klíč k určení rodů evropských hub terčoplodých. I. Pezizales. Čes. Mykol. 19: 31–42.

Lupenaté houby z Čech. I. Čes. Mykol. 19: 43–51.

Současný stav mykofloristického výzkumu Československa. Čes. Mykol. 19: 85–99 et 155–174.

Jedovaté houby v Japonsku. Čes. Mykol. 19: 128.

(et Kubička J.): *Fimaria porcina* sp. n. (Discomycetes). Čes. Mykol. 19: 212–215.

1966

Bestimmungsschlüssel für die Gattungen der europäischen Scheibenzpilze. Mykol. Mitteilungsbl. 10: 1–15.

Nové druhy diskomycetů z Československa. Čes. Mykol. 20: 8–17.

A revision of some genera of Agaricales described by J. Velenovský. Čes. Mykol. 20: 69–74.

Agaricales aus Böhmen. II. Čes. Mykol. 20: 141–150.

Verpatinia calthicola Whetzel nalezena v Československu. Čes. Mykol. 20: 226–228.

O muchomůrce zelené čili hlízovité a o jiných zeleně zbarvených houbách. Živa 14: 219–220.

Kam, kdy a jak na houby. Zápisek 10 (13): 42–43.

1967

Galactinia gerardii (Cooke) Svr. v Československu. Čes. Mykol. 21: 31–32.

Species novae generis *Dasyscyphus* S. F. Gray (Discomycetes) e montibus Tatry, Slovakiae. Čes. Mykol. 21: 64–68.

(et Pilát A.) Revisio specierum sectionis *Herbicolae* Pil. et Svr. generis *Coprinus* (Pers. ex) S. F. Gray. Čes. Mykol. 21: 136–145.

(et Kubička J.) *Poloniodiscus fischeri*, gen. et sp. nov. Discomycetum. Čes. Mykol. 21: 151–155.

Species novae Discomycetum (Helotiales) e montibus Belanské Tatry, Slovakiae. Čes. Mykol. 21: 146–150.

Russula cremeoavellanea Sing. et *R. decipiens* (Sing.) Kühn. et Romagn., dvě vzácné holubinky v Čechách. Čes. Mykol. 21: 225–231.

Za houbami do zimní přírody. Živa 15: 15–18.

Smrže, kačenky, ucháče — symboly houbařova jara. Živa 15: 98–100.

1968

(et Moravec J.) *Helvella* (Leptopodia) *branzeziana* sp. nov., eine neue Spezies aus Böhmen. Čes. Mykol. 22: 87–89.

Galactinia moravecii sp. nov., eine neue Art aus der Tschechoslowakei. Čes. Mykol. 22: 90–92.

(et Kubička J.) Beitrag zur Kenntnis der operculaten Discomyceten des Gebirges Jeseníky (Hochgesenke) in der Tschechoslowakei. Čes. Mykol. 22: 180–185.

(et Pouzar Z., Kotlaba F.) *Helotium* Fries... (Nomina conservanda proposita, 228). Taxon 17: 234–235.

KUBIČKA: PADESÁTINY M. SVRČKA

K 65. narozeninám Alberta Piláta, DSc. Čes. Mykol. 22: 241–246.
 Cortinarius (Telamonia) pilatii sp. nov. a jiné druhy z příbuzenstva Cortinarius (Telamonia) flexipes (Pers. ex Fr.) Fr. emend. Kühner. Čes. Mykol. 22: 259–265.

1969

Nové rody operkulárních diskomycetů (Pezizales). Čes. Mykol. 23: 83–96.
 Bolinia tubulina (Alb. et Schw. ex Fr.) Sacc. v Československu. Čes. Mykol. 23: 118–122.
 Sowerbyella unicolor (Gill.) Nannf. ve Švýcarsku. Čes. Mykol. 23: 123–126.
 (et Moravec J.) Species novae Discomycetum (Pezizales) e Bohemia. Čes. Mykol. 23: 156–159.
 Nové nálezy hub v Československu. 1. Psathyrella silvestris (Gill.) Moser. Čes. Mykol. 23: 262–264.

1970

Fungi – Houby. In: Zlatník A. et kol., Lesnická botanika speciální. Stát. zeměděl. nakl. Praha 1970, p. 114–153.
 (et Pouzar Z.) Cejpomyces gen. nov., a new genus of resupinate Hymenomycetes (Corticaceae). Čes. Mykol. 24: 5–11.
 Nové nálezy hub v Československu. 4. Cephalotheca sulfurea Fuckel. Čes. Mykol. 24: 55–56.
 Über einige Arten der Diskomyzetengattung Peziza (Dill.) L. ex St-Amans. Čes. Mykol. 24: 57–77.
 Hygrocybe sciophana (Fr.) Wünsche. Čes. Mykol. 24: 125–128 (cum tabula color. auct. F. Kotlaba)
 Nové nálezy hub v Československu. 5. Lamproderma sauteri Rost. Čes. Mykol. 24: 104–105.
 (et Podlahová R.) Three new species of Pyrenomycetes from alders. Čes. Mykol. 24: 129–133.

1971

Nové nálezy hub v Československu. 6. Lasiosphaeria sphagnum (Crouan) Sacc. Čes. Mykol. 25: 56–58.
 Tschechoslowakische Arten der Diskomyzetengattung Scutellinia (Cooke) Lamb. emend. Le Gal (Pezizales). 1. Čes. Mykol. 25: 77–87.
 (et Kubička J.) Druhý příspěvek k poznání mykoflory Žofínského pralesa v Novohradských horách. Čes. Mykol. 25: 103–111.
 (et Kubička J.) Omphalina lilaceorosea spec. nov. Čes. Mykol. 25: 193–196.
 Dr. Evžen Wichanský osmdesátikem. Čes. Mykol. 25: 230.
 Nové nálezy hub v Československu. 9. Phoma muscorum E. Rostrup. Čes. Mykol. 25: 244.

1972

Houby. – Mycophyta. In: Klíč na určování výtrusných rostlin. 2: 48–151 (Ascomycetes); 196–237 (Aphylophorales); 316–333 (Gasteromycetes). Slov. pedag. naklad. Bratislava.
 Species novae generis Ascophanus Boud. (Pezizales). Čes. Mykol. 26: 29–31.
 Myxomycety vypěstované ve vlhkých komůrkách. I. Čes. Mykol. 26: 103–113.
 Nové nálezy hub v Československu. 11. Marasmius capillipes Saccardo. Čes. Mykol. 26: 117–118.
 Tephroclype oldae spec. nov., eine neue Art aus Böhmen. Čes. Mykol. 26: 210–212.
 Miladina gen. nov., eine neue Gattung für Peziza lechithina Cooke. Čes. Mykol. 26: 213–216.
 (et Moravec J.) O druhu Helvella fastigiata Krombholz. Čes. Mykol. 26: 1–8 (cum tabula color. auct. J. Moravec)
 (et Pouzar Z.): On the typification of the genus Ascophanus Boud. (Pezizales). Čes. Mykol. 26: 25–28.

1973

K šedesátinám MUDr. Jiřího Kubičky. Čes. Mykol. 27: 123–127.
 (et Moravec J.) Jafneadelphus olivaceofuscus spec. nov. (Pezizales). Čes. Mykol. 27: 129–132.
 Univ. docent RNDr. Zdeněk Urban padesátikem. Čes. Mykol. 27: 180–185.
 Nové druhy resupinárních basidiomycetů z Čech. Čes. Mykol. 27: 201–206.

1974

- New or less known Discomycetes. II. Čes. Mykol. 29: 129–134.
Nové nálezy hub v Československu. 12. *Acanthophiobolus chaetophorus* (P. et H. Crouan) Svr. Čes. Mykol. 28: 179.
Nové nálezy hub v Československu. 13. *Pleospora rubicola* H. Sydow. Čes. Mykol. 28: 179–180.
Gnomonia pratensis spec. nov., a new species from leaves of *Geranium pratense* L. in Bohemia. Čes. Mykol. 28: 219–222.
The genus *Octospora* Hedwig ex S. F. Gray emend. Korf and its relation to some other genera of the operculate Discomycetes. (Summa actionum Olomouc 1973). Čes. Mykol. 28: 123–124.
Člen korespondent ČSAV Albert Pilát sedmdesátníkem. Živa 22 (LX) : 21.

1975

- Pilze bestimmen und sammeln. Bertelsmann Ratgeberverlag. Artia Praha. Pp. 1–192, 100 tabul. color. auct. B. Vančura.
A colour guide to familiar mushrooms. Octopus Books. Artia Praha. Pp. 1–183, 100 tabul. color. auct. B. Vančura.
Les champignons. Editio Marabout. Artia Praha (v tisku)
A new species of the genus *Clitocybe* from Bohemia. Čes. Mykol. 29: 79–82.
New or less known Discomycetes. II. Čes. Mykol. 29: 129–134.
Houby. In: Klíč bezcévných rostlin. Stát. pedagog. naklad. Praha (v tisku)

V tomto seznamu nejsou uvedeny četné referáty a recenze o literatuře, které autor publikoval hlavně v České mykologii.

Životné jubileum RNDr. Anny Kockovej-Kratochvílovej, DrSc.

RNDr. Anna Kocková-Kratochvílová, DrSc., sexaginta ad salutem

E. Minárik

2. marca 1975 se dožila šesťdesiatich rokov popredná vedecká pracovníčka, v odbore kvasiniek a kvasinkových mikroorganizmov, RNDr. Anna Kocková-Kratochvílová, DrSc.*)

Jubilantka sa narodila v Tuzle v Južoslávii. Po maturite r. 1933 na reálnom reformovanom gymnáziu v Bratislave študovala v rokoch 1933–1938 na prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, kde získala aprobáciu pre vyučovanie na stredných školách. Pod vedením univ. prof. dr. S. Práta vypracovala a obhájila na tejže univerzite dizertáciu a získala r. 1938 diplom doktora prírodných vied.

Mikrobiológiou sa poprvé zaoberala r. 1942 na Výskumnom ústave pre vitamínovú a hormonálnu chémiu v Prahe, kde viedla oddelenie mikrobiológie. Tu začína zavádzať identifikačné metódy na určovanie patogénnych kvasiniek a kvasinkových mikroorganizmov. Už v tejto dobe začína budovať zbierku technologicky a taxonomicky významných kmeňov kvasiniek, baktérií a plesní.

Dr. Kocková-Kratochvílová pracovala potom na rôznych pracoviskách zaoberajúcich sa technologicky významnými mikroorganizmami, napr. na Výskumnom ústave pivo-

*) Článok k päťdesiatinám bol uverejnený v Čes. Mykol., Praha, 19: 64–66, 1965.

varskom a sladárskom a na Mikrobiologickej stanici pivovarského priemyslu v Prahe; neskôr pôsobila ako docentka na katedre mikrobiológie a biochémie chemicko-technologickej fakulty SVŠT v Bratislave. R. 1954 založila pracovisko biochémie, oddelenia glycidov a biochémie Chemického ústavu SAV v Bratislave. Mikrobiologické pracovisko tohto ústavu vedie dodnes. V rokoch 1963–1964 sa iniciatívne zúčastňovala na budovaní Čs. zbierky mikroorganizmov, v rámci ktorej vedie dodnes veľkú aj medzinárodne uznávanú zbierku kvasiniek a kvasinkových mikroorganizmov. Jej zásluhou sa v Bratislave sústreďujú špecializované zbierky kvasiniek združené v Celosťátnej zbierke mikroorganizmov. Spolupracovala na vydaní dvoch katalógov kultúr mikroorganizmov v rokoch 1964 a 1969.

Vedecko-výskumná i pedagogická činnosť jubilatky je mimoriadne bohatá a plodná. Väčšinu svojich vedeckých prác publikovala v renomovaných domácich i zahraničných vedeckých a odborných časopisoch. Viac ako 200 titulov vedeckých, odborných a niekoľko desiatok odbornopopulárnych článkov sú dokladom jej neúnavnej usilovnosti a vytrvalosti. Zo samostatných knižných publikácií treba spomenúť aspoň „Praktikum technické mikrobiologie“ (SNTL, Praha 1954), „Kvasinky“ (SVTL, Bratislava 1957), „Atlas kvasiniek a kvasinkových mikroorganizmů“ (spoluautor A. Kutková, SNTL, Praha 1961) atď.

Dr. A. Kocková-Kratochvílová, DrSc., je vedeckou redaktorkou radu zborníkov vedeckých prác z medzinárodných sympózií. Recenzovala desiatky vedeckých prác, dizertácií, záverečných správ, rukopisov kníh atp. Vedecké práce možno zhruba rozdeliť do 5 oblastí: 1. práce s patogénnymi kvasinkami, 2. práce s technologicky dôležitými mikroorganizmami siahajúce hlavne do pivovarskej a vinárskej problematiky, 3. práce z taxonómie kvasiniek, 4. práce z ekológie kvasiniek prírodných stanovišť v Československu, 5. práce s hýfovými mikroskopickými hubami.

Jubilantka zaviedla u nás metódu numerickej taxonómie kvasiniek a kvasinkových mikroorganizmov, ktorú aplikuje napred pri štúdiu veľkých ubikvitných druhov, neskôršie pri štúdiu jednotlivých rodov. Numerickej taxonómia umožnila určiť priemerný organizmus študovaného taxónu a opísať nové druhy, ako napr. *Torulopsis kruisii*, *Torulopsis schatavii*, *Candida pseudolipolytica* a i. Najnovšie spracovala numerickej taxonómie rodov *Saccharomyces*, *Hansenula*, *Pichia*, *Rhodotorula* a *Cryptococcus*. Cieľom týchto štúdií je najmä hľadanie rýchlejších, objektívnejších a presnejších metód klasifikácie kmeňov s perspektívou automatizácie diagnostiky.

Jubilantka je organizátorkou medzinárodných sympózií o kvasinkách od roku 1964, kedy sa konalo prvé sympóziu o kvasinkách s medzinárodnou účasťou. R. 1966 bola predsedkyňou II. medzinárodného sympózia v Bratislave a roku 1971 I. špecializovaného medzinárodného sympózia „Kvasinky ako modely vo vede a technike“ v Domove vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach. Roku 1966 založili z jej iniciatívy Medzinárodnú radu pre výskum v odbore kvasiniek; stala sa jej prvou predsedkyňou. Neskôr z jej popudu včlenili Medzinárodnú radu ako Komisiu pre kvasinky pod záštitu Medzinárodnej asociácie mikrobiologických spoločností (IAMS). Od r. 1969 do r. 1974 bola čestnou predsedkyňou tejto komisie. Jubilujúca vedkyňa je od r. 1964 nepretržite doteraz predsedkyňou komisie pre kvasinky Čs. spoločnosti mikrobiologickej pri ČSAV, ktorá koná každoročne výročne vedecké konferencie o kvasinkách v Domove vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach. V r. 1974 bola zvolená za členku Výkonného výboru Svetovej federácie zbierok kultúr (WFCC), kde zastupuje socialistické krajiny a obor kvasiniek.

Dr. Kocková-Kratochvílová, DrSc., obhájila r. 1968 doktorskú dizertáciu na Univerzite J. E. Purkyně v Brne z odboru fylogeny kvasiniek a kvasinko-

vých mikroorganizmov. Získala tak najvyššiu vedeckú hodnosť doktora biologických vied.

Pravidelne se zúčastňuje medzinárodných kongresov a sympózií o kvasinách, kde predsedá rôznym sekciám, vedie panelové diskusie, napr. v Holandsku, Fínsku, Rakúsku, Japonsku, Poľsku, Južoslávií, ZSSR, Dánsku, MLR atď. V rokoch 1970 a 1971 bola ako hosťujúca profesorka na Ernst-Moritz-Arndt Universität v Greifswalde (NDR) a v r. 1974/75 ako expert pre mykológiu kvasiniek v Havane na Kube u Ministerstva cukorného priemyslu KR.

Jubilantka urobila veľa pre našu vedu i priemysel v ČSSR. S jej menom je späté aj veľké uznanie, ktoré sa dostáva československým mikrobiológom – špecialistom v odbore kvasiniek na celom svete. Jej iniciatíve, oduševneniu a vytrvalosti možno ďakovať, že na tomto dôležitom úseku vedeckého bádania patríme k najpoprednejším krajinám sveta.

Z príležitosti jej významného životného jubilea prajeme dr. Anne Kockovej-Kratochvílovej, DrSc., ešte veľa tvorivých síl, elánu, vedeckých úspechov, a hlavne mnoho pevného zdravia!

Zoznam mykologických publikácií

R NDr. Anny Kockovej-Kratochvílovej, DrSc.

Metódy

- Cistění kvasinek. Kvas 74: 377–378, 1946
 Kvasné zákony. Kvas 75: 33–35, 1947
 Metódy pre stanovenie aglutinačnej schopnosti technických mikroorganizmov. Chem. Zvesti, Bratislava, 5: 571–577, 1951
 Význam polarografického stanovení diacetylu a acetoínu při studiu pivovarských provozních infekcí. Zborn. Prác zo Zjazdu prakt. Polarogr., Bratislava, 1952: 133 (spolu s A. Vavručovou)
 Základy mikrobiologického stanovení vitamínů. Sborn. věd. Prací potrav. Prům. II. Stanovení vitamínů, SNTL Praha 1955: 22–34
 Eine neue Art der Beurteilung der Assimilationsfähigkeit der Hefe. Naturwissenschaften 45: 473, 1958 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
 Pokyny pre zaobchádzanie s čistými násadovými kvasinkami. Bratislava, p. 120, 1960
 Sérologická metóda pro důkaz kulturních a divokých kvasinek. Kvasný Průmysl 5: 181–186, 1963 (spolu s J. Šandulom)
 Species morphotypization of the Saccharomyces genus. Biológia, Bratislava, 19: 778–791, (spolu s M. Pokornou)
 Nomogram for the determining of the surface/volume ratio of cells. Biológia, Bratislava, 20: 552–554, 1965 (spolu s M. Pokornou)
 Vločkovatenie pivovarských kvasiniek. Kvasný Průmysl 11: 25–29, 1965

Patogénne kvasinky

- Plísně a kvasinky. Prakt. Lékař 24: 264–266, 1944 (spolu s R. Peterom)
 Existuje skutečně symbiosa plísní s člověkem? II. Mikroorganismy vaginální. Čas. Lék. Stomatol. 45: 45–53, 1945 (spolu s O. Jírovcom a Z. Mézlom)
 Vliv kyseliny borité na rod Candida. Čes. Gynekol. 14: 97–100, 1947
 Existuje skutečně symbiosa plísní s člověkem? II. Mikroorganismy vaginální. Čas. Lék. čes. 87: 1–12, 1948 (spolu s O. Jírovcom a R. Peterom)
 Contribution a la microbiologie de la cavité buccale humaine. Parodontol. 4: 114–123, 1948 (spolu s O. Jírovcom a M. Bartošom)
 K otázce původu intersticiální plazmacelulární pneumonie dojců. I. Čs. Epidemiol., Mikrobiol. a Imunol. 5: 156–160, 1956 (spolu s M. Kutkovou a M. Petrovou)
 Zur Frage des Erregers der intersticiellen plasmacellulären Pneumonie bei Säuglingen. Naturwissenschaften 44: 565, 1957 (spolu s M. Kutkovou a M. Petrovou)
 K otázce původu intersticiální plazmacelulární pneumonie dojců. II. Čs. Epidem., Mikrobiol. a Imunol. 6: 327–333, 1957 (spolu s M. Kutkovou a M. Petrovou)

- Patogenita kmeňov druhu *Candida albicans*. *Biológia*, Bratislava, 18: 843–847, 1963 (spolu s J. Šandulom a M. Zámečníkovou)
- The genus *Candida* Berkhout. II. Pathogenicity of the species *Candida albicans* (Robin) Berkhout. *Folia microbiol.* 8: 313–317, 1963 (spolu s J. Šandulom a M. Zámečníkovou)
- Zur Frage der Beeinflussung des Darm-Flora-Bildes durch perorale Antidiabetika und Antibiotika. Sammlung seltener Fälle. Leipzig, p. 43–68, 1964 (spolu s V. Hrstkem a A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- Die Bedeutung der Gärungstypen bei Bestimmung der Arten der Gattung *Candida*. *Dermatol. Wochenschr.* 152: 547–557, 1966 (spolu s Y. Svobodovou)
- Bedeutung des Zelldesintegrationsverfahren für die Bereitung von „Candidin“. Symposium über Hefe-Protoplasten, Berlin, 1967: 143–144 et 365–366 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou, J. Liškem a K. Liškovou)

Metabolizmus húb

- Mikrobiální původ acetoinu a diacetylu v pivě. *Sborn. věd. Prací potrav. Průmyslu* 1: 25–56, 1952 (spolu s A. Vavruchovou a D. Vopátkovou-Novákovou)
- Nejdůležitější enzymatické systémy v glycidovém metabolismu kvasinek. *Zborn. Prednášok zo Zjazdu Chemikov Ban. Štiavnica* 1954: 109–130
- Der mikrobielle Ursprung von Diacetyl und Acetoin im Bier. I. et II. *Brauwissenschaft* 9: 73–82 et 98–104, 1956 (spolu s A. Vavruchovou a D. Vopátkovou-Novákovou)
- Studium Harden-Youngovo efektu u kvasiniek. I. *Mikrobiologie*, Praha, 1: 247–254, 1957 (spolu s A. Gebauerovou a M. Hrdinovou)
- Studium Harden-Youngovho efektu. IV. *Chem. Zvesti*, Bratislava, 11: 681–684, 1957 (spolu s K. Tomáškom a A. Gebauerovou)
- Studium Harden-Youngovho efektu. V. *Chem. Zvesti*, Bratislava, 15: 647–650, 1961 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- Studium Harden-Youngovho efektu. VI. *Chem. Zvesti*, Bratislava, 15: 737, 1961 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- Kvasenie oligosacharidov. *Kvas. Průmysl* 3: 2–5, 1957
- Die Bildung phosphorylierter Zuckerester durch die Hefe. I. et II. *Brauwissenschaft* 10: 133–139 et 156–159, 1957 (spolu s K. Tomáškom a A. Gebauerovou)
- Teória premeny oligosacharidov u mikroorganizmov. *Zborn. Prác SVŠT*, Bratislava 1958: 173–186.
- Die Art der Zuckerverwertung durch die Hefe und hefeartigen Mikroorganismen. I. et II. *Brauwissenschaft* 12: 110–114 et 143–149, 1959 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou a M. Fischerovou)
- Obrazovaniye organičeskich kislot v processe ispol'zovaniya glukozy različnymi vidami roda *Candida*. *Mikrobiologija*, Moskva, 33: 959–967, 1964 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou, M. Fischerovou a V. Stuchlíkom)

Hyfovité huby

- Mikroorganismy v potravinářství (*Penicillia*). *Potrav. a Výživa* 2: 77, 1946
- Mikroorganismy v potravinářství (*Mucoraceae*). *Potrav. a Výživa* 2: 149–151, 1946
- Tvoření těkavých sloučenin arsenu houbami. *Čes. Mykol.*, Praha, 10: 77–87, 1956 (spolu s A. Gebauerovou a M. Hrdinovou)
- Druhy rodu *Fusarium*, které spôsobili srdiečkovú hnilobu cukrovej repy v r. 1956 na Slovensku. *Čes. Mykol.*, Praha, 12: 83–94, 1958 (spolu s M. Kutkovou a M. Petrovou)
- A taxonomic study of the genus *Rhizopus* Ehrenberg 1820. *Preslia*, Praha, 30: 150–164, 1958 (spolu s V. Palkoskom)
- Výskyt aktívnej Gibereľly na Slovensku. *Čes. Mykol.*, Praha, 14: 185–187, 1960 (spolu s A. Valoškovou-Kotulovou)
- Glukamylázy u *Aspergillov*. *Mikrobiologija*, Moskva, 35: 773–779, 1966 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou)

Ekológia

- Kvasinky a kvasinkové mikroorganismy malokarpatské oblasti. *Ces. Mykol.*, Praha, 13: 37–50, 1959 (spolu s M. Petrovou)
- Výskyt kvasinkových mikroorganizmů v technologii sacharózy. *Listy cukrovar.* 77: 278–282, 1961 (spolu s M. Kutkovou)
- Plodnice pečárky zápašně infikované a deformované kvasinkovou houbou *Candida humicola* (Daszewska) Piddens et Lodder. *Ces. Mykol.*, Praha, 16: 83–86, 1962 (spolu s A. Pilátom)
- Príspevok k ekológii kvasinkovitých mikroorganizmů. Kvasinkovité mikroorganismy z kvetov rastlín. *Ces. Mykol.*, Praha, 18: 29–35, 1934 (spolu s L. Hronskou a L. Kálesovou)
- Príspevok k ekológii kvasinkovitých mikroorganizmů. Kvasinkovité mikroorganismy z povrchu vyšších húb z Dobročského pralesa. *Ces. Mykol.*, Praha, 18: 91–98, 1964 (spolu s T. Petrovou, J. Šandulom a L. Hronskou)
- Príspevok k ekológii kvasinkovitých mikroorganizmů. Kvasinkovité mikroorganismy z povrchu vyšších húb z Českomoravské vysočiny a Brnenské vrchoviny na Morave. *Ces. Mykol.*, Praha, 19: 114–120, 1965 (spolu s F. Šmardom a M. Pokornou)
- Hefen und hefeartigen Mikroorganismen aus Nordost-Mecklenburg. *Yeasts, Models in Science and Technics*, Bratislava, 1972: 431–449 (spolu s A. K. Wegenerom a D. Ondrušovou)
- Ein Beitrag zur Ökologie der Hefen aus Nordost-Mecklenburg. *Mycopathol. et Mycol. applic.* 48: 191–212, 1972 (spolu s A. K. Wegenerom a D. Ondrušovou)

Nové druhy

- Nadsonia slovaca* n. sp. isolated in Slovakia. *J. Gen. Microbiol.* 20: 24–26, 1959 (spolu s Y. Svobodovou-Polákovou)
- Torulopsis*arten aus der Oberflächen höherer Pilze. *Torulopsis kruisii* n. sp. und *Torulopsis schatavii* n. sp. *Biológia*, Bratislava, 26: 477–485, 1971 (spolu s D. Ondrušovou)
- The heterogeneity of the species *Candida lipolytica*. *Candida pseudolipolytica* n. sp. and *Candida lipolytica* var. *thermotolerans* n. var. *Biológia*, Bratislava, 28: 709–716, 1973 (spolu s V. Blagodatskoj)
- Protoheca hydrocarborea* n. sp. Lebenszyklus, Metabolismus und Feinstruktur. *Z. allg. Mikrobiol.* 14: 123–134, 1974 (spolu s M. Havelkovou)

Kultivácia a vonkajšie vplyvy

- Vliv hraničních paprsků na kvasinkové mikroorganismy rodu *Candida*. *Čas. Lék. čes.* 86: 1–3, 1947 (spolu s Z. Bartůňkovou)
- Vliv hraničních paprsků na kulturu *Saccharomyces cerevisiae*. *Kvas* 75: 152–156, 1947
- Optimální pH pro růst *Candida albicans*. *Ces. Gynekol.* 14: 94–97, 1947
- Význam počtu zaočkovaných buněk. *Kvas* 78: 302, 1950 (spolu s D. Novákovou)
- Konzervování pivovarských kvasinek. *Kvas* 78: 5, 1950
- Virulence pivovarských kvasinek. *Kvas* 78: 10, 1950
- Hodnocení růstu kvasinek. *Průmysl Potravin* 2: 65–69, 1951
- Význam správného pěstování technických mikroorganizmů. *Průmysl Potravin* 2: 305–310, 1951 (spolu s A. Vavruchovou a D. Novákovou)
- Die Bedeutung richtiger Züchtung technischer Mikroorganismen. *Mitteil. Versuchstation Gärungsgewerbe Wien* 9/10: 1–6, 1951 (spolu s A. Vavruchovou a D. Novákovou)
- The genus *Candida* Berkhout. V. Nutrition of *Candida albicans* in static culture. *Folia microbiol.* 19: 361–368, 1964 (spolu s V. Stuchlíkom, M. Pokornou a L. Hronskou)
- Die morphologische Variabilität von Hefezellen. I. Der Einfluss des Grundnährbodens. *Brauwissenschaft* 11: 102–112, 1958 (spolu s M. Kutkovou)
- The evaluation of freeze-dried yeasts. *Biológia*, Bratislava, 29: 893–901, 1974 (spolu s V. Blagodatskoj)

Taxonómia, klasifikácia, identifikácia

- Určování kvasinek a kvasinkovitých mikroorganizmů. *Pivovarský kalendář*. *Kvas*, Praha, 1948: 93–124

- Hodnocení kmenů pivovarských kvasinek. Kvas, Praha, 77: 66–70, 1949
- Kvasinky užitečné a škodlivé. Průmysl Výživy 1: 386–391, 1950
- Zur Frage der Bestimmung der Hefearten nach ihrer Zellgröße. Mikroskopie, Ztbl. f. mikroskop. Forsch. 7: 8–17, 1952 (spolu s J. Nečáskem)
- Die Bedeutung der Gärungstypen bei der Bestimmung der Hefen und hefeartigen Mikroorganismen. Brauwissenschaft 14: 210–218, 1961 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou a M. Fischerovou)
- Typizácia pivovarských a vínnych kvasiniek. Kvasný průmysl 9: 193–195, 1962
- The genus *Candida* Berkhout. III. Intermediate forms between fermentation type I and II. Folia microbiol. 8: 342–350, 1963 (spolu s J. Šandulom a A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- Rod *Candida* Berkhout IV. Význam molybdenového testu pri identifikácii druhov rodu *Candida*. Čs. Epidem., Mikrobiol. a Imunol. 12: 184–186, 1963 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- The genus *Candida* Berkhout. I. Basic typization of strains of *Candida albicans* (Robin) Berkhout. Folia microbiol. 8: 109–116, 1963 (spolu s J. Šandulom a L. Hronskou)
- Rozdiel medzi *Saccharomyces cerevisiae* a jeho varietou *ellipsoideus*. Kvas. Průmysl 10: 121–126, 1964 (spolu s M. Fischerovou)
- The genus *Candida* Berkhout. VI. The intermediary types between the I. and IV. fermentation type. Folia microbiol. 9: 369–373, 1964 (spolu s J. Šandulom)
- Serologische Studie über Kulturhefen. Brauwissenschaft 17: 130–137, 1964 (spolu s J. Šandulom a M. Zámečnickovou)
- Nachprüfung der taxonomischen Zugehörigkeit von Weinhefen und verwandten Arten. Die Weinwissenschaft 20: 193–205, 1965 (spolu s E. Minárikom a L. Lahom)
- Probleme auf dem Gebiet der Hefetaxonomie. Mittell. Versuchstation Gärungsgewerbe Wien 19: 63–75, 1965
- Príspevok k taxonomickej príslušnosti niektorých vínnych kvasiniek a príbuzných druhov. Kvas. Průmysl 12: 13–15, 1965 (spolu s E. Minárikom)
- Bewertung einiger atypischen Hefestämme unter technologischen Bedingungen der Bierbereitung. Brauwissenschaft 18: 321–345, (spolu s K. Tomáškom a V. Stuchlíkom)
- Brewer's yeasts in theory and practice. Mikrobiologija 2: 9–20, 1965
- The genus *Saccaromyces* (Meyen) Reess. I. A group of fermentation type II. Species completely completely fermenting raffinose. Folia microbiol. 11: 188–199, 1966 (spolu s M. Pokornou a J. Šandulom)
- The genus *Saccharomyces* (Meyen) Reess. II. Atypical strains of the species *Saccharomyces carlsbergensis* Hansen. Folia microbiol. 11: 200–209, 1966 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou, J. Šandulom a M. Pokornou)
- Overovanie príbuznosti k druhu *Saccharomyces cerevisiae* Hansen technologicky doležitým testom. Biológia, Bratislava, 21: 19–26, 1966 (spolu s L. Sedlárovú)
- Serological study of the species *Saccharomyces monacensis* Hansen. Biológia, Bratislava, 21: 252–262, 1966 (spolu s J. Šandulom)
- Numerická metóda v taxonómii. Kvas. Průmysl 12: 169–176, 1966
- The genus *Saccharomyces* (Meyen) Reess. III. Atypical strains of the species *Saccharomyces cerevisiae* Hansen var. *ellipsoideus* Dekk. Folia microbiol. 12: 42–55, 1967 (spolu s M. Pokornou a A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- The genus *Candida* Berkhout. VIII. Fermentation type II. Folia microbiol. 12: 327–344, 1967 (spolu s J. Šandulom, A. Vojtkovou-Lepšíkovou, M. Pokornou a V. Stuchlíkom)
- Einige Probleme der numerischen Taxonomie. Mitteil. Versuchstation Gärungsgewerbe Wien 22: 65–73, 1968
- Konštrukcia dendrogramov v taxonómii kvasiniek. Kvas. Průmysl 14: 169–173, 1968
- Problem of the choice and number of characters for computing coefficients of similarity between strains of yeasts. Folia microbiol. 13: 310–316, 1968
- The genus *Saccharomyces* (Meyen) Reess. V. *S. willianus* Sacc., *S. bayanus* Sacc., *S. pastorianus* Hansen, *S. heterogenicus* Osterw., *S. steineri* Lodd. et Kr. v. Rij. Folia microbiol. 13: 300–309, 1968 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou, M. Pokornou a J. Šandulom)
- Amylolytic activity by some species of the genus *Candida*. Fermentation type II. species. Biológia, Bratislava, 23: 422–430, 1968 (spolu s A. Vojtkovou-Lepšíkovou)

- Einige Probleme der numerischen Hefetaxonomie. Das Art- und Rassenproblem bei Pilzen. Intern. Symp. Wernigerode 1968: 57-65
- The genus *Saccharomyces* (Meyen) Reess. IV. The significance of the type from the viewpoint of statistics. Yeasts, Proc. IInd Symp. Yeasts, Bratislava, 1969: 29-39
- The genus *Candida* Berkhout. X. *Candida parapsilosis* (Ashford) Langeron et Talice. Folia microbiol. 14: 239-250, 1969 (spolu s J. Šandulom a A. Vojtkovou-Lepšíkovou)
- Die Bedeutung der taxonomischen Erforschung der Gattung *Saccharomyces* für die Gärungsindustrie. II. Internat. Symp. Gärungsindustrie Leipzig 1: 39-73, 1969
- Taxometric study of the genus *Saccharomyces* (Meyen) Reess. I. part. *Saccharomyces carlsbergensis* Hansen and related species. Biol. Práce XV/1, 15: 1-188, 1969 (spolu s J. Šandulom, L. Sedlářovou, A. Vojtkovou-Lepšíkovou a M. Kasmanovou)
- Vergleichende Taxonomie der Gattung *Saccharomyces* (Meyen) Reess. Z. allg. Mikrobiol. 11: 35-38, 1971 (spolu s T. Nakasem)
- Mikrometrische Analyse einiger Populationen von *Teliosporae*. Biológia, Bratislava, 26: 219-225 (spolu s D. Ondrušovou)
- Taxometric study of the genus *Saccharomyces* (Meyen) Reess. II. part. *Saccharomyces cerevisiae* Hansen and related species. Práce, Bratislava 16: 1-103, 1970 (spolu s L. Sedlářovou, A. Vojtkovou-Lepšíkovou a J. Šandulom)
- Comparison of the morphology, fermentation, assimilation, lipid content and mannan of rough and smooth strains of *Saccharomyces cerevisiae*. J. Gen. Microbiol. 65: 185-191, 1971 (spolu s L. Maslerom, D. Šiklom a Š. Bauerom)
- The genus *Candida* Berkhout. XI. Electron microscopy and Roentgenphase analysis of cell walls of three strains of *Candida guilliermondii* (Cast.) Langeron et Guerra. Folia microbiol. 16: 337-345, 1971 (spolu s T. Strýčkovou a J. Petrovičom)
- How factor analysis can be used in classification. II. Biological part. Yeasts, Models in Science and Technics, Bratislava 1972: 297-303
- The grouping of species within the genus *Candida* Berkhout. Yeasts, Models in Science and Technics, Bratislava, 1972: 313-338 (spolu s D. Ondrušovou)
- The grouping of species within the genus *Kluyveromyces* van d. Walt. Yeasts, Models in Science and Technics, Bratislava, 1972: 339-353 (spolu s V. Blagodatskoj)
- The problem of biosynthesis of carotenoids in the taxonomy of *Rhodotorula* and *Rhodospiridium*. III. spec. Sympos. on Yeasts, Otaniemi-Helsinki, 1973: 53
- Obrovské kolonie kvasiniek. Vesmír, Praha, 52: 170-173, 1973
- Die Beziehungen innerhalb der Gattung *Rhodotorula* Harrison. Ztb. Bacteriol., Ser. 2., 128: 427-444, 1973 (spolu s A. K. Wegenerom)
- Comparative taxonomy of the genus *Torulopsis* Berlese. J. Gen. Microbiol. 79: 239-256, 1973
- The problem of the ploidy in the numerical taxonomy. Biológia, Bratislava, 28: 975-984, 1973 (spolu s V. Blagodatskoj)
- Immunological studies on mannans of genera *Kluyveromyces* and *Saccharomyces*. J. Gen. Microbiol. 83: 339-349, 1974 (spolu s J. Šandulom a D. Šiklom)
- The problem of carotenoid biosynthesis in the taxonomy of genera *Rhodotorula* and *Rhodospiridium*. Mycopathol. and Mycol. applic. 54: 47-54, 1974 (spolu s S. Bystrickým)
- Taxonomical position of the species *Saccharomyces chevalieri* Guill. Biológia, Bratislava, 29: 691-700, 1974

Knižné publikácie

- Příručka pivovarské provozní mikroskopie. Praha, 1950, p. 1-68. (spolu s A. Lhotským)
- Lihovarská metodika. Biologická část. Praha, 1950, p. 1-68 (spolu s kolektívom autorov)
- Praktikum technické mikrobiologie. Praha, 1954, p. 1-356
- Onemocnění vyvolávaná kvasinkovitými mikroorganismy. Praha, 1956, p. 1-60 (úvod a biologická část) (spolu s kolektívom autorov)
- Technologie piva a sladu. Praha, 1954, 35 strán (mikrobiologická část) preložené do ruštiny (Moskva 1958) (spolu s kolektívom autorov)
- Kvasinky. Bratislava, 1957, p. 1-341
- Atlas kvasiniek a kvasinkovitých mikroorganizmov. Praha, 1961, p. 1-345, česky a rusky (spolu s M. Kutkovou)

Zbierky kultúr

- Státní sbírka mikroorganismů (návrh na zriadenie). Čas. Lék. čes. 84: 1390—1391, 1945
- Mikrobiologické názvosloví. Chemie 2: 148—149, 1946
- Centrum mikrobiologických sbírek. Kvas 75: 366—368, 1946
- Slovackije čisté kultury pivnych drožžej. Mikrobiologija, Moskva, 29: 784—786, 1959
- Slovenské čisté kultury. Kvas. Průmysl 6: 102—104, 1960
- Problematika kvasničných kultúr v pivovarském průmyslu. Kvas. Průmysl 8: 11—14, 1962
- Katalog kultúr, Brno, 61 str., 1964 (kvasinky)
- Katalog kultúr, Brno, 110 str., 1969 (kvasinky).

Ing. dr. techn. Vladimír Zacha, CSc., padesátníkem

Ad annos Ing. Dr. techn. Vl. Zachae, CSc., quinquagintagenarius

Jan Spaček

Vladimír Zacha se narodil 7. května 1925 v Brně jako syn důstojníka. Otec byl často překládán, takže Vl. Zacha vychodil obecnou školu v Kroměříži a Opavě, reálné gymnázium navštěvoval v Opavě, Třebíči a v Brně, kde maturoval v r. 1944 na druhém reál. gymnáziu v Husovicích. V posledním roce války byl nasazen jako příslušník civilní protektorátní protiletdecké obrany.

Od r. 1945 studoval na Vysoké škole zemědělské v Brně na hospodářském odboru (tj. dnešní agronomická fakulta). V téže době (od 1. října 1945) se stal výpomocným asistentem na Ústavu hospodářské fytopatologie u doc. dr. inž. E. Baudyš. Vysokoškolská studia ukončil v r. 1948 a od té doby se stal řádným asistentem na jmenovaném ústavu. Doktorát věd technických získal v lednu 1949 na Vys. škole zemědělské v Brně. Zde působil do jara r. 1952 a pak byl zaměstnán na několika místech. Nejdéle ve svém životě působil v Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském (dlouhá léta v Brně, dnes v Bratislavě). Mimoto pracoval také ve Výzkumném ústavu travoplní soustavy, ve Výzkumném ústavu ovocnářském a také v přímé praxi na státní traktorové stanici a v JZD.

Vl. Zacha se zajímal již v dětském věku o přírodu a časem se u něj vyvinula záliba v botanice. Již jako středoškolský student se stal bezplatným volontérem sekce pro ochranu rostlin Zemských výzkumných ústavů, kde spolupracoval s mykologem dr. R. Picbauerem. Zde se seznamoval s mykologickou fytopatologií a s floristikou mikromycetů. Proto se rozhodl po skončení války jít na studia na Vysokou školu zemědělskou (po váhání mezi touto školou a přírodovědeckou fakultou). Během vysokoškolského studia získal s podporou ministerstva školství stáž v Curychu u prof. dr. E. Gäumanna (1947). To vedlo k jeho studii o alternarióze brambor, jež se stala jeho doktorskou dizertací. Kandidátem zemědělských a lesnických věd se stal v r. 1968 veřejnou vědeckou rozpravou na Ústavu exp. fytopatologie a ento-

mologie SAV (Ivanka pri Dunaji) na základě souboru publikovaných prací z fytopatologické mykologie.

Dříve než si povšimneme jednotlivých úseků činnosti jubilanta, připomeňme ještě, že jeho kvalifikaci zvyšovaly studijní pobyty v zahraničí. Jak bylo již připomenuto, byl to v r. 1947 tříměsíční pobyt v Curychu u prof. Gäumanna; tehdy také navštívil prof. Ciferriho na universitě v Pavii (Itálie). V r. 1948 pobýval pět týdnů ve Státním fytopatologickém ústavu v dánském Lyngby a v r. 1956 dva měsíce na studijní cestě po výzkumných pracovištích ochrany rostlin v SSSR.

VI. Zacha začal svou odbornou dráhu jako učitel. Na brněnské Vysoké škole zemědělské byl asistentem; vedl zde cvičení a podle potřeby zastupoval prof. Baudyše při přednáškách. V letech 1953/54 a 1954/55 měl přednášky (jako externí učitel) z obecné a speciální fytopatologie pro směr speciální botaniky na přír. fakultě v Brně. Také vedl diplomové a jiné práce 6–8 posluchačů. Ve vědecké práci se zaměřil především na fytopatologickou mykologii, ale i ostatní obory ochrany rostlin. Důležitým jeho činem bylo organizování prognózy a signalizace v ČSSR. Vypracoval řadu expertíz z oboru ochrany rostlin, nejvíce pak z oboru škodlivého působení průmyslových imisí na rostlinou výrobu (též pro soudy, arbitráže atd.). VI. Zacha je vynikajícím a také velmi známým popularizátorem svého oboru. Mimo vysloveně populární přednášky měl spoustu přednášek hlubšího charakteru, ve kterých seznamoval specialisty různé úrovně s problematikou ochrany rostlin. Ta např. přednášival pro agronomy, zahrádkáře, inspektory ÚKZUZ, pracovníky odrůdových zkušeben, likvidátory zemědělských škod v pojišťovnách, vinaře, šlechtitele, profesory středních zemědělských škol atd. Je třeba též poznamenat, že pracoval i v přímé praxi. Připomeňme rovněž některé funkce VI. Zachy. Po jedno funkční období byl členem Státní odrůdové komise při min. zemědělství, je členem vědecké rady Ústavu ochrany rostlin v Praze-Ruzyni, Výzkumného ústavu prádlných rostlin a luskovin v Šumperku, členem redakční rady sborníku Ochrana rostlin, členem komise pro boj proti virovým chorobám ovocných a révových kultur při min. zemědělství ČSR atd.

Závěrem můžeme říci, že zájem VI. Zachy o přírodu začal seznamováním se s rostlinami a v pozdějších letech studiím mikroparazitických hub. Získal široký diagnostický základ pro fytopatologii a to vedlo k širšímu zájmu o problematiku fytopatogenních činitelů a ochrany rostlin vůbec. Charakteristikou pro jeho činnost je snaha převádět poznatky do praxe, ať už formou přednášek, publikací či bezprostředním řízením praxe, v oblastí rostlinné výroby. Je jedním z budovatelů prognózy a signalizace na území ČSSR. Jubileum zastihuje inž. dr. Vladimíra Zachu v plném rozvoji sil. Do dalších let mu přejeme mnoho úspěchů, hodně zdraví a plnou životní pohodu!

Seznam vybraných mykologických prací

Ing. Dr. Vladimíra Zachy, CSc.

1946

Additamentum ad floram Moraviae micromycetum I. Sborník Klubu přírod. Brno 26: 138–141.

1948

Puccinia carthami Cda – na Moravě dosud neznámá choroba safloru. Ochrana Rostlin 21: 50–51.

SPAČEK: V. ZACHA PADESÁTNIKEM

Additamentum ad floram Moraviae micromycetum II. Sborník Klubu přírod. Brno 28: 130–136.

Příspěvek k poznání houby *Alternaria porri* f. *solani* Neerg., zvláště ve vztahu k infekci hlíz bramborových. Sborník Vys. Skoly Zeměděl. Brno C 44: 1–27.

1949

- Zajímavá choroba na pšenici. *Ochrana Rostlin* 22: 257.
Stříbřitost slupky u bramboru. *Ochrana Rostlin* 22: 258.
Přehlížená choroba meruněk. *Ochrana Rostlin* 22: 258.
Helmithosporium na kukuřici. *Ochrana Rostlin* 22: 258–259.
Pozor na kultury Statice! *Zahradnické Listy* 23: 453.
Moniliosa meruněk. *Vinařský Obzor* 47: 120.
Suchá skvrnitost meruněk. *Ovocnické Rozhledy* 40: 168.
Zavadání hroznů. *Vinařský Obzor* 42: 146.

1950

Morfologické změny na myceliu houby *Alternaria porri* f. *solani* Neerg., působené jistým antagonistickým mikroorganismem. *Sborník Čs. Akad. Zeměděl.* 22: 1–6.

- Poznámky k infekci pšeničných zrn *Penicillium*. *Ochrana Rostlin* 23: 165–168.
Nový vážný nepřítel švestek. *Ovocnické Rozhledy* 10: 68.
Alternaria tenuis jako původce hniloby ovoce. *Ochrana Rostlin* 23: 349–352.
Oidium na amerických révách. *Vinařský Obzor* 43:41.
Monilie a několik čísel o ní. *Ovocnické rozhledy* 41:56.
Otázka souvislosti hub *Botrytis cinerea* a *Sclerotinia sclerotiorum*. *Ochrana Rostlin* 23: 177.
Padlí na šefíku. *Ochrana Rostlin* 23: 372.
Zajímavá choroba na česneku. *Ochrana Rostlin* 23: 275.
Černá bramborová na rajčatech. *Ochrana Rostlin* 23: 370.
Plíseň šedá ve skleníku. *Zahradnické Listy* 43: 129.
Bojujeme důsledně proti perenospoře? *Vinařský Obzor* 43: 39.
Bojujeme proti septorise celeru. *Zahradnické Listy* 43: 451.
Jak bojovat proti červené skvrnitosti švestek? *Ovocnické Rozhledy* 41: 183–184.

1951

- Houba *Passalora graminis* (Fuck.) Höhn. jako parazit srhy laločnaté (*Dactylis glomerata* L.). *Sborník Čs. Akad. Zeměděl.* 23: 400–403.
Výsledky pokusu s potíráním červené skvrnitosti švestek (*Polystigma rubrum*) v roce 1951. *Sborník Čs. Akad. Zeměděl.* 26: 451–455. (Spoluautor: Vaníček V.).
Příspěvek k mykopathologii našich travin. *Sborník Čs. Akad. Zeměděl.* 25: 49–60.

1953

- Jak potírat červenou spálu. *Vinařský Obzor* 45: 39–40.
Hlízenka *Fuckelova* (*Sclerotinia Fuckeliana* DeBy). *Vinařství* 46: 87.
Pozor na nebezpečné choroby hrachu a čočky. *Za Vysokou Úrodu* 1: 107–108.
Špatná agrotechnika — spojenec škůdců. *Za Vysokou Úrodu* 1: 71–72.

1957

Zlutá antraknóza vojtěšky u nás (*Pseudopeziza jonesii* Nannf.) *Sborník ČAZ Rostlinná Výroba* 30: 1045–1054. (Spoluautor: Zvárová-Nováková O.).

1958

Černá hniloba pomerančů. *Čes. Mykol. Praha* 12: 118–120.

1960

Kalamitní rozšíření nové choroby na tabáku. *Za Vysokou Úrodu* 8: 409.

1961

Ke kalamitnímu výskytu rzi plevové v letošním roce. *Za Vysokou Úrodu* 9: 310.
Ochrana proti plísni bramborové. *Za Vysokou Úrodu* 9: 382–383.

1965

Proč byl letos někde poškozen kmín? Za Vysokou Úrodu 13: 299.

1966

Nová choroba proskurníku lékařského — rakovina stonků. Ovocnářství a Zelinářství 14: 255. (Spoluautor Chládek M.).

Jaký výskyt chorob můžeme letos očekávat v ovocnářství? Ovocnářství a Zelinářství 14: 106.

1967

Mykózní hynutí ozimých pelušek. Ochrana Rostlin 40: 241–242.

1968

Padlí *Sphaerotheca fuliginea* (Sch. ex Fr.) Poll. na okurkách. Ochrana Rostlin 41: 159.

Askochytóza chryzantém také v ČSSR. Ochrana Rostlin 41: 160.

1970

Zkoušení sortimentu aster na rezistenci k *Fusarium oxysporum* Schl. f. 6 Wr. Ochrana Rostlin 43: 221–225. (Spoluautor: Řezáč A.).

1971

K etiologii rakoviny broskvoni, působené houbami rodu *Leucostoma*. Ochrana Rostlin 44: 295–301.

Kruhová hniloba broskví. Zahradnické Listy 64: 262.

Antraknóza platanu. Zahradnické Listy 64: 315.

1972

Ke komplexní ochraně proti strupovitosti jádrovín. Zahradnické Listy 65: 209–210.

Vyhodnocení výskytu houbových chorob u skladovaných jablek. Zahradnické Listy 65: 212. (Spoluautor: Homola K.).

Stemphylióza okurek. Zahradnické Listy 65: 330.

1973

Chemická ochrana jabloní a skládkové choroby. Zahradnické Listy 66: 265.

Septorióza maliníku. Zahradnické Listy 66: 356.

1974

K některým aspektům kalamitního výskytu rzi travní (*Puccinia graminis* Pers. f. sp. tritici) v ČSSR v roce 1972. Ochrana Rostlin 47: 287–297. (Spoluautor Řezáč A.).

Pozn. Výběr prací proveden jubilantem.

Výstavka o životě a díle prof. dr. Karla Cejpa, DrSc.

Expositio de vita et opere Prof. Dr. K. Cejpii, DrSc.

František Kotlaba a Zdeněk Pouzar

U příležitosti 75. narozenin světově známého mykologa, čestného člena Čs. vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV, univ. prof. dr. Karla Cejpa, DrSc., byla v budově městského národního výboru v Rokycanech uspořádána výstavka o jeho životě a díle. Tím chtěli Rokycanští uctít význačné životní jubileum svého rodáka – čestného občana města – a mladší generaci současně i blíže seznámit s jeho životem a rozsáhlým dílem. Výstavka, instalovaná v jedné větší místnosti agitačního střediska v historické radnici, měla původně trvat od 14. do 22. února 1975; pro živý zájem návštěvníků nejen z Rokycan a okolí, ale též žáků a přátel prof. Cejpa z Prahy byla prodloužena do 25. února.

Prof. Dr. Karel Cejp, DrSc., při zahájení výstavky v kruhu návštěvníků.

Zahájení se konalo dne 14. února 1975 v 16 hod. za účasti jubilanta s chotí. Slavnostní projev přednesl někdejší žák prof. Cejpa, ředitel rokycanského gymnázia F. Belšán; vzpomněl v něm hlavně dobu mládí a přírodovědecké začátky jubilantovy.

Výstavka byla sestavena z různých dokumentů, fotografií, separátních otisků jubilatových prací a knih, které byly uspořádány na stolech a na postranních panelech. V čele místnosti byla umístěna busta prof. Cejpa (zachyceného ve věku 58 let), zdařilé dílo jubilantova spolužáka, akad. sochaře V. Koukolíčka. Nejstarší fotografie a dokumenty zachytily ve zkratce chlapecká léta prof. Cejpa a pro-

středí, v němž vyrůstal. K nejzajímavějším snímkům patřil záběr dnes už neexistujícího rodného domu jubilantova, jeho maturitní podobizna a fotografie prof. dr. B. Horáka (žáka prof. J. Velenovského a známého balkánského cestovatele), který spolu s Cejpovou matkou nejvíce usměrnil jubilantův zájem o přírodní vědy. Velmi zajímavé byly dále snímky z Cejpových studií na pražské univerzitě, kde byl žákem prof. Velenovského, a zejména pak fotografie z doby jeho vědecké a pedagogické činnosti jako asistenta, docenta a posléze profesora na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity v Praze. Vystaveny byly rovněž diplomy, vyznamenání a řády, jimiž byla práce prof. Cejpa oceněna. Dokonalý přehled o výsledcích jubilantovy vědecké činnosti podal ucelený soubor zvláštních otisků jeho odborných a vědeckých prací z našich i zahraničních časopisů, a to jak z oboru mykologie a fytopatologie, tak i květní morfologie a zahradnictví. Tato úplná sbírka – včetně řady knih a vysokoškolských skript – nepostrádala zajímavostí ani pro zasvěcené znalce jubilantova díla, protože s některými jeho v cizině publikovanými pracemi se setkali poprvé právě zde. Pozoruhodné byly i ukázky z bohaté korespondence se zahraničními odborníky a vědci. Krásnou ozdobou výstavy byla kolekce našich i exotických motýlů z velké studentské sbírky jubilantovy. Výstavka byla vhodně doplněna vybranými uměleckými exponáty z bohaté sbírky profesora Cejpa, zejména orientální grafikou, obrazy apod.

Výstavka o životě a díle prof. Cejpa, jejíž exponáty vybral sám jubilant a již instalovala za pomoci přátel pí Darija Cejpová, výstižně dokumentovala široký okruh jubilantových zájmů nejen o přírodní vědy, ale i o umění a historii, tedy o hodnoty, jimž prof. Cejp zasvětil svůj život. Návštěvníci výstavy nepochybně odcházeli s velmi dobrou představou o velkém přínosu prof. Cejpa k rozvoji mykologie i o jeho pedagogických zásluhách o její šíření.

S potěšením můžeme konstatovat, že jen málo mykologům se dostalo té cti, aby jejich dílu byla ještě za jejich života věnována taková pozornost a ocenění – dokumentované výstavkou – jako tomu bylo právě v případě prof. dr. Karla Cejpa, DrSc. Pro mladší generace to byla zároveň i příkladná ukázka, jak všestranně užitečně a prospěšně lze naplnit lidský život.

Konference o léčivech rostlinného původu v Mariánských Lázních
21.—25. IV. 1975

Conference on Medicinal Plants with international participation,
Mariánské Lázně 21.—25. IV. 1975

Konference o léčivých rostlinách (v českém označení jako konference o léčivech rostlinného původu) s bohatou zahraniční účastí se týkala jak léčivých rostlin po mnoha stránkách, tak léčiv rostlinného původu a značná pozornost byla věnována houbám i látkám v nich obsaženým. Hlavní náplní konference bylo studium houby paličkovice nachové — *Claviceps purpurea* (Fr.) Tul. a látek z ní získávaných, popř. i příbuzného druhu *Claviceps paspali* Stev. et Hall. Námelové alkaloidy byly probrány po všech stránkách: chemického složení, produkce, účinků, i ve vztahu houby k hostitelským rostlinám, její umělé kultivace v přírodě i v laboratoři atd.

Také v jiných sekcích četné referáty se týkaly hub. Již v zahajovací přednášce, jaký význam má výzkum rostlinných drog, věnoval V. Herout pozornost halucinogenním houbám. Několik referátů v chemické sekci se týkalo houby *Penicillium cyclopium* Westling, její umělé kultivace, morfologického vývoje a jejich produktů. Obsažný přehledný referát o významu hub v lékařství, farmakologii a jejich antibiotikách měl V. Musílek z Mikrobiologického ústavu Čs. akademie věd. S. Kohlmünzer a J. Kaluža z Krakova referovali o zkouškách 18 druhů vyšších hub na protirakovinné látky. Překvapující účinek poskytly látky získané z hříbu žlučníku — *Tylopilus felleus* (Bull. ex Fr.) P. Karst.

Jiné referáty se týkaly hub působících kožní onemocnění lidí a jejich potlačování látkami rostlinného původu, kde bylo dosaženo dobrých účinků např. vodním a alkoholickým výluhem kořenů červené řepy nebo látkami obsaženými v heřmánku pravém.

V zemědělsko-biologické sekci se dotýkaly mykologie některé referáty o účinku houbových nákaz na drogy a ochraně léčivých rostlin před nimi. Nejvýznamnější jsou v tomto směru rzi, *Puccinia menthae* Pers. na mátě pepřné a *Puccinia malvacearum* Montagne na slézovitých rostlinách.

Pro mykologa byly užitečné i některé referáty metodického charakteru, především o chromatografických metodách.

Velmi stručné souhrny přednesených referátů většinou charakterizují jen zaměření práce jednotlivých ústavů nebo přednášejících a s adresářem účastníků poslouží především k všeobecné orientaci a případnému navázání kontaktů. Převážná většina referátů však přinesla tolik nových poznatků a užitečných informací, že by si zasloužily publikovat v plném znění v souborném sborníku.

Konferenci organizovaly Československá farmaceutická společnost, Československá lékařská společnost J. E. Purkyně, Farmaceutická fakulta University Karlovy a Československá společnost pro vědy zemědělské ČSAV. Soubor abstraktů přednášek má 132 stran a 10 abstraktů bylo rozmnoženo dodatečně.

Antonín Příhoča

Významná životní výročí členů Československé vědecké společnosti pro mykologii

RNDr. Jiřina Svrčková, bývalá sekretářka naší Společnosti a členka organizačního výboru II. SEM v roce 1960, oslavila v letošním roce padesátiny. Přejeme jí hodně zdraví a pracovních úspěchů do dalších let.

Literatura

Marinus A. Donk: **Check list of European polypores**. Verhandelingen Koninkl. Nederlandse Akad. Wetenschappen, Afd. Natuurkunde, Tweede Reeks, vol. 62, pp. 469, 1974, Vydavatel: North-Holland Publishing Company, Amsterdam, Cena Dfl 110, US \$ 43,30.

Recenzovaná kniha je obsáhlým přehledem evropských chorošovitých hub. Zahrnuje *Polyporaceae* v nejširším slova smyslu, tedy umělou skupinu, která se dnes rozděluje do několika přirozených čeledí. Chorošovité houby se vždy těšily pozornosti jak taxonomů, tak i fyziologů a fytopatologů, takže dnes je možno říci, že patří k nejlépe prozkoumaným skupinám hub. Nicméně hlavní podíl práce na prozkoumání této skupiny je teprve před námi. Je to způsobeno především tím, že makroskopické znaky, na nichž bylo rozlišování druhů i rodů do nedávna založeno, se ukázaly být přeceněny, neboť podléhají značné proměnlivosti. Mikroskopické znaky, které jsou mnohem stálejší, nejsou dosud prozkoumány do té míry, aby nám dovolily jednotnou koncepci celé skupiny. Je to právě recenzovaná práce skoro před třemi roky zemřelého dr. M. A. Donka, která je výborným úvodem do studia této skupiny, neboť především odkrývá dosud nerozřešené problémy a ukazuje, kam bude nutno zaměřit pozornost. Z Donkovy práce je zřejmé, že choroše jsou velmi nerovnoměrně zpracovány. Jsou to zejména rozlité druhy (*Poria* sensu lato) a druhy rodu bělochoroš (*Tyromyces* = *Leptoporus* s. l.), kde jsou dosud známy pouze hlavní druhy a systematika celé řady vzácných druhů je velmi nejistá a provizorní. Také choroše mediteránní oblasti jsou jen velmi málo známé. Před evropskou mykologií stojí především důkladná studie typů a přírodních populací zejména v Itálii, na Balkáně a ve Španělsku.

Pod pojmem „Check list“, jak nazývá Dr. Donk svou knihu, rozumíme prověřený seznam druhů určité oblasti, který je precizován zejména v tom smyslu, že je kriticky ověřeno, zda ten který druh je z dané oblasti skutečně znám a dále, jaké je jeho správné zařazení v systému. Takové práce mají velký význam při zpracování flór, klíčů apod. Donkova práce však nadto přináší ještě rozsáhlou bibliografii, ke každému druhu kompletní synonymiku a podrobné komentáře k nejrůznějším aspektům systematiky jednotlivých druhů a někdy i rodů.

Z pera dr. Donka vyšla již podobná práce o skupině *Heterobasidiomycetes*. Jinou formou, avšak s podobným cílem jsou zaměřeny práce o čel. *Cyphellaceae* a o některých skupinách čel. *Corticaceae*.

Větší část komentáře k dnes recenzovanému dílu publikoval však autor dříve v serii „Notes on European polypores“ I–XIII (1966–1973), která vycházela v časopisech *Persoonia* a *Proceedings K. Nederl. Akademie Wetensch.* (Haag), takže v tomto díle je poznámková část jen u menšího počtu druhů. Teoretické zásady, podle kterých hodnotil vyšší systematické jednotky, především rody, vyložil dr. Donk již dříve (*Persoonia* 3: 199–324, 1964; *Evolution in the higher Basidiomycetes* 393–422).

Velmi důležitou kapitolou je přehled vynechaných jmen (str. 280–383), kde autor krátce komentuje různá jména, která nezařadil do hlavního textu z různých důvodů. Celá kniha je psána neobyčejně úsporným stylem a hlavně ono ohromné množství literárních citací je uvedeno krajně kondensovanou formou, která je na první pohled čtenáři nesrozumitelná a až teprve po delší praxi lze porozumět všem detailům. Tak obrovský materiál by jistě nebyl vydatelný normálním způsobem. Práce je totiž určena specialistům a monografům jednotlivých skupin chorošovitých hub a v žádném případě není použitelná pro elementární práci s materiálem apod.

Z této knihy je zřejmá i metoda práce dr. Donka, která spočívá především na studiu literatury, které doplňuje studiem materiálu v terénu nebo v herbáriích, a to tam, kde literární údaje nestačí. Tato metoda má samozřejmě svá omezení, ale pro daný účel to byl jediný možný způsob zpracování. K literatuře měl dr. Donk vždy svůj vlastní kritický přístup, který byl charakterizován briskním odmítáním

Literatura

nezralých radikálních zásahů do systematiky; vždy vyžadoval, aby každá nová koncepcie byla podložena solidní argumentací, založenou na pečlivém studiu.

Těm, kteří budou používat tuto knihu jako nomenklatorický standard nutno připomenout, že dr. Donk se v některých otázkách nepřidržel vždy mezinárodního kódu botanické nomenklatury, ale svých vlastních nomenklatorických zásad, které po léta prosazoval. Podařilo se mu uplatnit pouze jejich část, takže byly zapojeny do nových vydání kódu. Neprosadil však své názory na typifikaci těch jmen, která byla přejata z literatury před výchozím bodem nomenklatury a dále v otázce rodových jmen nadbytečných v době publikace. Ze soustavy rodů použitých v této knize je zřejmé, že autor dosti vysoko cení některé makroznačky na rozdíl od jiných autorů, kteří jim nepřikládají tak velkou váhu.

Z celkového počtu 328 uváděných druhů evropských chorošů pravděpodobně část není ve skutečnosti dobrými druhy (např. různé druhy rodu *Polyporus*!), ale představují synonyma již existujících druhů; jsou to málo známé kritické druhy a autor je zde uvádí v hodnotě dobrých druhů především proto, aby na ně upozornil další badatele. Počet 328 druhů není však nerealistický jako pravděpodobný počet evropských zástupců chorošů, neboť musíme na druhé straně předpokládat objev řady dalších druhů, dosud v Evropě neznámých.

K vlastnímu zpracování by bylo možno přinést mnoho poznámek i polemických diskusí, ke kterým text záměrně provokuje, neboť je určen především budoucím monografům. Kniha je připravena velmi precizně, vyskytuje se zde poměrně málo drobných přehlédnutí, která čtenář snadno pozná a jež by jistě autor opravil, kdyby se byl dožil korektur (dr. M. A. Donk zemřel dva roky před vydáním knihy, 2. IX. 1972).

Z nových zjištění autora poprvé zde publikovaných je třeba vyzdvihnout zařazení hyfomycetu *Sporotrichum aureum* Link ex S. F. Gray, známé a nyní hojně studované houby, jako imperfektního stadia chorošovité houby *Poria metamorphosa* (Fuekel) Cooke. Bude-li tento názor potvrzen, pak to bude jistě znamenat významný teoretický přínos ke studiu imperfektních stadií hymenomycetů.

Poslední práce autora je mimořádným dílem a je jistě velkou výsadou polyporologů, že se nyní prostřednictvím této knihy mohou podílet na obrovských zkušenostech a znalostech dr. Donka, které nashromáždil v průběhu své více jak pětáctileté vědecké práce v mykologii.

Skoda, že autor nestačil podobné práce publikovat i o jiných skupinách hub, ke kterým měl sebrán materiál.

Zdeněk Pouzar

V. F. Kuprevič a V. J. Ul'janiščev: **Opredelitel' ržavčinných gríbov SSSR**. Část 1. — 336 stran, Nauka i Technika, Minsk 1975. Cena 3 ruble 11 kopejek.

Do dneška není tak snadné učinit si představu o úplné floře rzí (*Uredinales*) tak rozlehlého území severní polokoule, jakým je SSSR. Jednak možno stále ještě hovořit o nedostatečném prozkoumání, jednak není k všeobecnému použití těsně před válkou vydaný (1939) a dosud svým precizním zpracováním nepřekonaný „Obzor ržavčinných gríbov SSSR“ z pera světového uredologa V. G. Tranšel'a. Proto úmysl V. J. Ul'janiščeva, uredologa působícího v Azerbájdžánské SSR v Baku, vydat klíč k určení rzí SSSR, nutno hodnotit kladně. Tím spíše, že v r. 1957 vydaný jeden díl Flory výtrusných rostlin SSSR je věnován pouze čeledi *Melampsoraceae*. K tisku jej tehdy připravil V. F. Kuprevič na základě Tranšel'ova rukopisu. Další pokračování bylo přerušeno úmrtím Kupreviče, který však zanechal torzo rukopisu; ten se stal základem zde recenzované publikace, vzniklé ovšem nejen v poněkud jiné koncepci, ale též až po doplnění a různých úpravách.

Prvá část Klíče obsahuje druhy čeledi *Melampsoraceae* a téměř všechny rody z čeledi *Pucciniaceae*, které se vyskytují na zpracovávaném území. Chybí nejobsáhlejší rod *Puccinia* a dále rody: *Endophyllum*, *Aecidium* a *Uredo*. V předmluvě se Ul'janiščev zmiňuje o tom, že rod *Phragmidium* byl zpracován L. I. Vasil'evou, a že kolem 30 popisů druhů rzí, poprvé sbíraných v SSSR na Dálném východě, připravila Z. M. Azbukina. Podle jeho dalších slov byla též použita literatura týkající se rzí vydaná jak v SSSR, tak v cizině.

Všeobecná část stručně informuje o fyziologické podstatě, životních cyklech a morfologii rzí. Ukončuje ji přehledná tabulka, ilustrující jednak vzestup znalostí o počtu rzí v jednotlivých rodech od r. 1939, jednak kvantitativní předpoklad

nálezu dalších druhů rzí, které autor na základě výskytu vhodných hostitelů předvídá na území SSSR. V další, speciální části autor totiž jmenuje a popisuje řadu (celkem 62) těchto předpokládaných členů flory rzí zpracovávaného území. Z tabulky vyplývá, že počet druhů rzí známých z území SSSR a zpracovaných v Klíči je 398, tj. asi o 100 víc, než bylo známo v r. 1939.

Ve speciální části Ul'janišev stručně charakterizuje čeledi, rody, druhy. Určení rodů a druhů předchází analytické klíče. Velké množství popisů je doprovázeno pérovkami výtrusů, které jsou buď dílem Ul'janiševa nebo překresleny z díla Kupreviče a Tranšel'a a jiných děl (T. Savulescu, A. L. Guyot aj.). Konec tvoří rejstříky: vědeckých názvů rzí, vědeckých názvů hostitelů a ruských názvů rzí.

Ul'janišev nepřistupoval k sepsání Klíče jako nezkušený uredolog. Za sebou má vlastní zpracování rzí Ázerbájdžánské SSR (3 svazky: 1959, 1960, 1962), k ruce mu byla taková díla jako je již zmíněný, vynikající Tranšel'ův „Obzor“, Nevodovského rzí Kazachské SSR (1956), Teterevnikové-Babajanové rzí Arménské SSR (1952). Proto lze litovat, že jeho práce není poněkud důkladněji vybavena. Tak např. u vědeckých názvů druhů rzí není uvedena citace literatury, synonyma valnou většinou nejsou uváděna nebo jen velmi kuse. Rozšíření v SSSR je jen velmi hrubě naznačeno, takže tím zaostává za „Obzorem“. Totéž se týká celkového rozšíření. Nejsou uplatněny žádné poznámky (o morfologii, ekologii), které by bylo možno načerpat především v sovětské, ale i zahraniční literatuře.

Na druhé straně je třeba si uvědomit, že podrobnější zpracování by si vyžádalo velké množství času, snad celoživotní práci. Nejen proto, že se jedná o území nepředstavitelně rozsáhlé a floristicky různorodé, ale i proto, že v SSSR dosud chybí větší pokus o monografické zpracování určitých skupin rzí, ať již vzájemně příbuzných nebo vyskytujících se na hostitelích téže čeledi. Z tohoto hlediska jsme vděční, že Ul'janišev snesl na jedno místo, bez dalšího hodnocení a podrobnější dokumentace, vše co bylo dosud (1971) na území SSSR nalezeno a popsáno. Za hranicemi Svazu se jeho práce stane vyhledávanou především při snaze dozvědět se, zda ten či onen druh byl na území SSSR sbírán a na jakém hostiteli.

Zdeněk Urban

E. Z. Koval': **Opredělitel' entomofil'nych gribov SSSR.** Vydavatelstvo „Naukova dumka“, Kijev, 1974, 258 stran.

Kniha pojednává o houbách vyskytujících se na hmyzu ať už saprofyticky nebo paraziticky, pro něž autorka z mnoha dosud užívaných pojmenování volila název entomofilní houby. Úvodní část je věnována metodám sběru v přírodě, izolaci entomofilních hub z přirozených substrátů a způsobům jejich kultivace i identifikace. V speciální části jsou probírány zástupci entomofilních hub podle systému, při čemž je determinace usnadněna klíči na rozlišení čeledí, rodů a druhů. Jsou zde zahrnuti zástupci třídy *Phycomycetes*, *Ascomycetes* a *Deuteromycetes* se 432 druhy. Autorka je dlouholetou pracovnící mikrobiologického ústavu Ukrajinské akademie věd a má v oboru entomofilních hub mnohaleté zkušenosti. Krátké popisy druhů jsou výstižné, zahrnují i symptomatologii a v některých případech i charakteristiku hub v kultuře. Doplněny jsou četnými perokresbami a u každého druhu je uveden hmyzí hostitel a rozšíření v SSSR. Většinu druhů autorka sama sbírala. O entomofilních houbách, jejich nálezech, vztahu k hmyzu a jejich praktickém využití v biologickém boji existuje velmi rozsáhlá literatura, kterou autorka uvádí na sedmácti stránkách. Připojuje slovníček mykologických morfologických pojmů a abecední seznam hub i abecední seznam hostitelů s uvedením hub na nich se vyskytujících. Příručka o entomofilních houbách, tak jak ji autorka sestavila, je první toho druhu. Dosavadní knižní publikace (Steinhaus, 1963; Müller-Kögler, 1965; Weiser, 1966) se týkají téměř výhradně entomofilních hub parazitujících na hmyzu, eventuálně příležitostných parazitů. Kovalová uvádí ve své knize i saprofyty, jichž je velmi mnoho a často není dosud jejich vztah k hmyzu přesně znám. Některé rody (*Cephalosporium*, *Acremonium*, *Sporotrichum*, *Paecilomyces*) zachovává autorka ve starším pojetí. Kniha je velmi vhodnou příručkou pro zájemce v mykologii, fytopatologii, entomologii i pro pracovníky zemědělství a lesnictví, jichž se otázky parazitace hmyzu a biologického boje proti hmyzím škůdcům těsně dotýkají.

O. Fassatiová

Literatura

D. L. Hawksworth: **Mycologist's Handbook.** An Introduction to the Principles of Taxonomy and Nomenclature in the Fungi and Lichenes. Commonwealth Mycological Institute, Kew. 1974. 231 p. Price £ 5.50 (\$ 14.30).

Kniha je věnována všem, kteří se zajímají o studium hub a lišejníků. Autor ve stručnosti shrnul základy a metodiky taxonomického, floristického a nomenklatrického studia. Zastřešuje čtenáře do správného sběru hub a lišejníků pro studium, seznamuje je s uchováváním materiálu, se základními metodikami zkoumání nasbíraného materiálu, a to jak makroskopického (chemické reakce důležité pro diagnostiku lišejníků a lupenatých hub), tak i mikroskopického (příprava trvalých preparátů, řezání rostlinného pletiva s houbovým parazitem, mikrochemické reakce pro diagnostiku lišejníků), se zakládáním herbářů (úprava materiálu na herbářové položky, balení, etikování a desinfekce sběrů, evidence herbářů a výpůjček, příprava herbářových položek z rostoucích hub v kulturách), se zakládáním sbírek kultur hub (isolace hub, kultivace na živných půdách, boj proti nežádoucím bakteriím a roztočům, metodiky uchovávání živých kultur).

Čtenář je také uveden do problematiky taxonomické klasifikace. Autor probírá všechny stupně taxonomické hodnoty a vysvětluje způsob jejich užívání v taxonomických studiích; některé jsou právě v mykologii a lichenologii velmi důležité, jako forma specialis, modifikace, teratologické formy, chemotypy, morfotypy a kmeny. Stručně objasňuje problematiku zmíněných kategorií, uvádí příklady a odkazuje na literaturu.

Podrobně se autor věnuje pojmenovávání, popisování, a publikování, seznamuje čtenáře se správnými postupy v této části vědecké práce a při přípravě publikace pro tisk. Klade důraz na užívání správné terminologie v popisech i v uvádění zbarvení u jednotlivých taxonů hub a lišejníků, na správné citování rozměrů jednotlivých orgánů a na uvádění výsledků chemických reakcí, důležitých jak u lišejníků, tak i u *Agaricales*. Připomíná nezbytnost správné latinské diagnózy při publikaci nových taxonů, aby publikace byla platná podle Kódu botanické nomenklatury. Zdůrazňuje význam dobrých detailních kreseb jak makro-, tak i mikroznaků, stejně jako dobrých fotografií, grafů, mapek, tabulek, které mohou často lépe informovat než stránka podrobného textu. Zastřešuje do techniky přípravy dobré kresby pro tisk.

V kapitole věnované metodikám práce a přípravě monografie nebo revize určité skupiny hub, ukazuje autor, jak má mykolog postupovat při studiu, jak přehledně má strážat originální popisy a své poznámky ze studia velkého množství materiálu ze světových herbářů. Ukazuje, jak má být monografie členěna a co má obsahovat a seznamuje též se stavbou klíče k určování taxonů, nezbytnou součástí monografie. Zdůrazňuje význam regionálního zpracování flóry hub a lišejníků a poukazuje na nezbytné pracovní postupy při přípravě a publikaci takového díla. Shrnuje metodiky i různé typy mapování rozšíření hub a lišejníků. Zájemce o mykosociologii seznamuje s fytoecologickými školami, se způsobem pojmenovávání asociací, s popisováním a vymečováním asociací, s užíváním numerických metod, s publikováním cenologických studií.

V kapitole věnované některým složitějším technikám výzkumu hub a lišejníků autor probírá význam a užívání chemotaxonomie, cytogenetiky, studia kultur hub a využívání elektroforezy a serologických metod při studiu proteinů. Dále se zmiňuje o významu studia ontogenese, ultrastruktury hub a lišejníků, specifické vazby parazitických hub na jejich hostitelské rostliny a neopomíná ani význam numerické taxonomie.

V kapitole věnované literatuře autor zdůrazňuje nezbytnost studia veškeré literatury k danému tématu před přípravou rukopisu a seznamuje s nejdůležitějšími časopisy, které přinášejí referáty a abstrakta. Uvádí seznam katalogů jmen taxonů hub a lišejníků. Zdůrazňuje význam správné citace autora i celé publikace a seznamuje s technickou stránkou přípravy rukopisu a s prováděním korektur.

Velká kapitola je věnována nomenklatuře, porozumění pravidlům Kódu botanické nomenklatury, jimiž je nutno se řídit při pojmenovávání a užívání jmen hub a lišejníků. Zmiňuje se o skutečnostech, kdy jméno je a kdy není validní, probírá typifikaci, legitimitu a prioritu jména taxonu, konservaci jmen rodů a čeledí. Je uvedena část Mezinárodního kódu botanické nomenklatury upraveného na XI. Mezinárodním botanickém kongresu v Seattlu v srpnu 1969, a to ta pravidla, články a doporučení, která se týkají mykologů a lichenologů. V hranatých závorkách

u jednotlivých paragrafů uvádí autor vysvětlení, příklady a poznámky, což je velmi cenné pro jejich správné a jednoznačné pochopení. Velmi důležitý je podrobný seznam autorů s užívanými zkratkami jejich jmen, životními letopočty a umístěním jejich herbářových materiálů. Je uveden také seznam zkratk a adres mykologických a lichenologických herbářů z celého světa. Neméně cenný je seznam citací důležitých mykologických publikací, a to knih, časopisů a flór, se zkratkami, které autor doporučuje používat v publikacích. Bohatý slovníček termínů a zkratk užívaných v mykologické nomenklatuře je závěrem doplněn odkazy na rozsáhlou literaturu a dobrým rejstříkem.

Kniha je velmi užitečná, v podstatě kompletní průvodce pro začátečníky ve studiu hub a lišejníků. Po vyprodání a jistém zastarání knihy G. R. Bisbyho "An Introduction to the Taxonomy and Nomenclature of Fungi", která naposledy vyšla v roce 1953, je kniha Dr. D. L. Hawkswortha již dlouho očekávanou a potřebnou příručkou.

Věra Holubová-Jechová

ČESKÁ MYKOLOGIE — Vydává Čs vědecká společnost pro mykologii v Akademii, nakladatelství ČSAV, Vodičkova 40, 112 29 Praha 1. — Redakce: Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1, tel. 261441—5. Tiskne: Státní tiskárna, n. p., závod 4, Sámova 12, 101 46 Praha 10. — Objednávky a předplatné přijímá PNS, admin. odbor tisku, Jindřišská 14, 125 05 Praha 1. Lze také objednat u každého poštovního úřadu nebo doručovatele. Cena jednoho čísla Kčs 8,—, roční předplatné (4 sešity) Kčs 32,—. (Tyto ceny jsou platné pouze pro Československo.) Sole agents for all western countries with the exception of the German Federal Republic and West Berlin JOHN BENJAMINS B. V., Amsteldijk 44, Amsterdam (Z.), Holland. Orders from the G. F. R. and West Berlin should be sent to Kubon & Sagner, P.O. Box 68, 8000 München 34 or to any other subscription agency in the G. F. R. Annual subscription: Vol. 29, 1975 (4 issues) Dutch Glds. 44,—.

Toto číslo vyšlo v listopadu 1975.

© Academia, Praha 1975.

ČESKÁ MYKOLOGIE

MYKOLOGIA CECCHICA

Ctvrtletník Čs. vědecké společnosti pro mykologii
pro šíření znalostí hub pro stránce vědecké i praktické

ROČNÍK XXIX.

Redigoval doc. dr. *Zdeněk Urban*, kandidát biologických věd
s redakčním kruhem, který tvořili:
akademik *Ctibor Blatný*, doktor zemědělských věd, prof. dr. *Karel Cejp*, doktor
biologických věd, dr. *Petr Fragner*, dr. *Josef Herink*, dr. *František Kotlaba*, kan-
didát biologických věd, inž. *Karel Kříž*, prom. biolog, *Zdeněk Pouzar*, dr. *Mirko*
Svrček, kandidát biologických věd (výkonný redaktor).

V Praze 1975

OBSAH

BANDRE, T. R. a PATIL, B. V.: Studie skvrnitosti listů <i>Embelia robusta</i> Roxb. v Indii	208
DEMEŠ, P.: <i>Sphinctrina kylemoriensis</i> (Larb. ex Leight.) Croub. (Nové nálezy hub v Československu. 14.)	127
DERMEK, A.: K sedemdesiatpäťke Igora Fábryho	124
DOLL, R.: Několik vzácných druhů německé mykoflóry	61
DRBAL, K., KALAC, P., ŠEFLOVÁ, A. a SEFL, J.: Obsah stopových prvků železa a manganu v některých druzích jedlých hub	110
— Obsah mědi v některých druzích jedlých hub	184
FRAGNER, P., VÍTOVEC, J. a VLADÍK, P.: <i>Mucor pusillus</i> jako původce uzlinové mukormykózy býčka	59
— Enzootie diseminované viscerální aspergilózy u krůtat	115
— Absidóza vepře	119
HERINK, J. a KOTLABA, F.: Co je <i>Rhodocybe xylophila</i> Vasiłk. a <i>Omphalina lilaceoidea</i> Svr. et Kub.?	157
HOLUBOVÁ-JECHOVÁ, V.: K pětasedmdesátinám univ. prof. RNDr. Karla Cejpa, DrSc.	1
HUBÁLEK, Z.: Šíření hub čeledi Chaetomiaceae volně žijícími ptáky. II. Ekologické aspekty	46
— Šíření hub čeledi Chaetomiaceae volně žijícími ptáky. III. Poznámky o mechanismech šíření	179
JABLONSKÝ, I.: Vliv intenzity osvětlení a jiných faktorů prostředí na vývoj plodnic <i>Pleurotus ostreatus</i> (Jacq. ex Fr.) Kumm.	140
JANITOR, A.: Vplyv ultrafialového žiarenia na klíčenie konídii a rast huby <i>Erysiphe graminis</i> f. sp. <i>hordei</i> Marchal v priebehu jej ontogenetického vývinu	35
JUHÁSOVÁ, G. a HRUBÍK, P.: Náhle usychanie zimozeleného duba <i>Quercus turneri</i> cv. „Pseudoturneri“	171
KOTLABA, F.: Zeměpisné rozšíření a ekologie choroše ohňovce hrboletého se zvláštním zřetelom k Československu	5
— Zemřela Hana Pondělíčková (1934—1975)	190
KOTLABA, F. a POUZAR, Z.: Výstavka o životě a díle prof. dr. Karla Cejpa, DrSc.	241
KREJZOVÁ, R.: Morfologie a taxonomie druhu <i>Conidiobolus coronatus</i> (Constantin) Srinivasan et Thirumalachar (1964)	174
KUBÁT, K.: <i>Polyporus rhizophilus</i> Pat. v Českém Středoohoří	167
KUBIČKA, J.: Houby státní přírodní rezervace „Vyšenské kopce“ u Českého Krumlova	25
— Padesátiny RNDr. Mirko Svrčka, CSc.	219
KUTHAN, J.: Mřížovka červená — <i>Clathrus ruber</i> Mich. ex Pers. v Československu	205
LIZOŇ, P.: Päťdesiatiny Aurela Dermeka	187
MINÁRIK, E.: Životné jubileum RNDr. Anny Kockovej-Kratochvílovej, DrSc.	229
MUSÍLKOVÁ, M., MUSÍLEK, V. a ŠÁSEK, V.: Uvolňování kvasinkových sféroplastů enzymatickým komplexem z houby <i>Lycoperdon perlatum</i> Pers. ex Pers.	153
NEŠVERA, J.: Genetická analýza tvorby útvarů podobajících se chlamydosporám u <i>Schizophyllum commune</i>	105
NOVÁKOVÁ, J. a ZACHA, V.: Příspěvek k poznání biologie <i>Tilletia controversa</i> Kühn na <i>Agropyron repens</i> (L.) P. B.	83
PETERSEN, R. H.: Poznámky o liškovitých houbách. VI. Nové druhy <i>Craterellus</i> a infragenerické přeřazení. (S barevnou tabulí č. 88)	199
PŘÍHODA, A.: Konference o léčivech rostlinného původu v Mariánských Lázních 21.—25. IV. 1975	243
SAMŠIŇÁKOVÁ, A.: Seznam kmenů entofágních hub	211
STANGL, J. a VESELSKÝ, J.: Příspěvky k poznání vzácnějších vlákníc. Část 6.: <i>Inocybe albiodisca</i> Kühner a několik podobných hladkovýtrosých druhů se zcela ojiněným třenem. (S barevnou tabulí č. 87)	65
SUTTON, B. C.: O rodech <i>Wojnowicia</i> a <i>Angiopomopsis</i>	97
SVRČEK, M.: Nový druh rodu <i>Clitocybe</i> (Agaricales) z Čech	79
— Nové nebo méně známé diskomycety. II.	129
ŠÁSEK, V.: PhDr. et RNDr. Gerhard Färber — 75 let	189
ŠPAČEK, J.: Ing. dr. techn. Vladimír Zacha, CSc., padesátníkem	237

TICHÝ, V.: Experimentální studie o sukcesi hub ve dřevě	90
— K pětasedesátinám člena korespondenta ČSAV Vladimíra Rypáčka, DrSc.	217
URBAN, Z.: Československá mykologie za 30 let	193
URBAN, Z. a MARKOVÁ-ONDRÁČKOVÁ, J.: Infekční pokusy s <i>Puccinia bromina</i> Eriks. 2.	135
UROŠEVIČ, B.: K pětasedmdesátinám prof. dr. techn. ing. Augustina Kalandry, DrSc.	213
Nové nálezy hub v Československu. 14.	127
Významná životní výročí členů Českoslov. věd. společnosti pro mykologii	244
Referáty o literatuře	127, 192, 244—248

CONTENTUS

BANDRE, T. R. et PATIL, B. V.: Studies on the leaf blight of <i>Embelia robusta</i> Roxb. from India	208
DEMEŠ, P.: <i>Sphinctrina kylemoriensis</i> (Larb. ex Leight.) Cromb. (New records. 14.)	127
DERMEK, A.: In honour of the seventyfifth birthday of Igor Fábry	124
DOLL, R.: Seltene Pilzfunde für die deutsche Mykoflora	61
DRBAL, K., KALAC, P., ŠEFLOVÁ, A. et ŠEFL, J.: Content of the trace elements iron and manganese in some edible mushrooms	110
— Content of copper in some edible mushrooms	184
FRAGNER, P., VÍTOVEC, J. et VLADÍK, P.: <i>Mucor pusillus</i> as a causative agent of nodose mucormycosis in a young bull	59
— Enzootic of disseminated visceral aspergillosis in turkey chicks	115
— Absidiosis in a hog	119
HERINK, J. et KOTLABA, F.: What is <i>Rhodocybe xylophila</i> Vasilk. and <i>Omphalina lilaceorosea</i> Svr. et Kub.?	157
HOLUBOVÁ-JECHOVÁ, V.: Ad diem septuagesimum quintum natalem professoris dr. Caroli Cejpii	1
HUBÁLEK, Z.: Dispersal of fungi of the family Chaetomiaceae by free-living birds. II. Ecological aspects	46
— Dispersal of fungi of the family Chaetomiceae by free-living birds. III. Remarks on dispersal mechanisms	179
JABLONSKÝ, I.: Einfluss der Belichtungsintensität und anderen Faktoren des Milieus auf die Entwicklung der Fruchtkörper des Austernseitlings [<i>Pleurotus ostreatus</i> (Jacq. ex Fr.) Kumm.]	140
JANITOR, A.: Effect of ultraviolet radiation on the germination of conidia and the growth of the fungus <i>Erysiphe graminis</i> f. sp. hordei Marchal in course of its ontogenic development	35
JUHÁSOVÁ, G. et HRUBÍK, P.: Plötzliches Vertrocknen von wintergrünen Eichen (<i>Quercus turneri</i> cv. „Pseudoturneri“)	171
KOTLABA, F.: Geographical distribution and ecology of the polypore <i>Phellinus torulosus</i> (Pers. ex Pers.) Bourd. et Galz. with special regard to Czechoslovakia	5
— Hana Pondělíčková (1934—1975) in memoriam	190
KOTLABA, F. et POUZAR, Z.: Expositio de vita et opere Prof. Dr. K. Cejpii, DrSc.	241
KREJZOVÁ, R.: Morphology and taxonomy of the species <i>Conidiobolus coronatus</i> (Costantin) Srinivasan et Thirumalachar (1964)	174
KUBÁT, K.: <i>Polyporus rhizophilus</i> Pat. im Böhmischem Mittelgebirge	167
KUBIČKA, J.: Mykoflora des Naturschutzgebietes „Vyšenské kopce“ bei Český Krumlov	25
— Doctor rerum naturalium et scientiarum biologiarum candidatus Mirko Svrček quinquagintagenarius	219
KUTHAN, J.: Der Gitterpilz — <i>Clathrus ruber</i> Mich. ex Pers. in der Tschechoslowakei	205
LIZOŇ, P.: Aurel Dermek quinquagintagenarius	187
MINÁRIK, E.: RNDr. Anna Kocková-Kratochvílová, DrSc., sexaginta ad salutem	229
MUSÍLKOVÁ, M., MUSÍLEK, V. et Šašek, V.: Release of yeast spheroplasts by an enzyme complex from <i>Lycoperdon perlatum</i> Pers. ex Pers.	153
NEŠVERA, J.: Genetic analysis of formation of chlamydospore-like structures in <i>Schizophyllum commune</i>	105

NOVÁKOVÁ, J. et ZACHA, V.: Ein Beitrag zur Kenntnis der Biologie der <i>Tilletia controversa</i> Kühn von <i>Agropyron repens</i> (L.) P. B.	83
PETERSEN, R. H.: Notes on cantharelloid fungi. VI. New species of <i>Craterellus</i> and infrageneric rearrangement. (With colored plate No. 88)	199
PRÍHODA, A.: Conference on Medical Plants with international participation, Mariánské Lázně 21.–25. IV. 1975	243
SAMŠIŇÁKOVÁ, A.: List of strains of entomogenic fungi	211
STANGL, J. et VESELSKÝ, J.: Beiträge zur Kenntnis seltenerer <i>Inocyben</i> . Nr. 6: <i>Inocybe albidodisca</i> Kühner und etliche ähnliche der gänzlich stielbereiften Glattsporigen. (Farbtafel Nr. 87)	65
SUTTON, B. C.: <i>Wojnowicia</i> and <i>Angiopomopsis</i>	97
SVRČEK, M.: A new species of the genus <i>Clitocybe</i> (Agaricales) from Bohemia — New or less known <i>Discomycetes</i> . II.	79
SAŠEK, V.: PhDr. et RNDr. Gerhard Färber — ad diem septuagesimum quintum natalem	189
ŠPAČEK, J.: Ing. Dr. techn. V. Zacha, CSc., quinquagesimosexagesimarius	237
TICHÝ, V.: An experimental study of fungus succession in wood	90
— In honorem annorum Doctoris V. Rypáček sexagintaquinta	217
URBAN, Z.: Czechoslovak mycology 1945–1975	193
URBAN, Z. et MARKOVÁ-ONDŘÁČKOVÁ, J.: Inoculation experiments with <i>Puccinia bromina</i> Eriks. 2.	135
UROŠEVIČ, B.: In honorem annorum Prof. Dr. techn. Ing. A. Kalandra, DrSc., septuagintaquinta	213
Czechoslovak new records. 14.	127
Societas Bohemoslovaciae pro scientia mycologica	244
References	127, 192, 244–248

Obrazy na tabulích — Icones in tabulis

Barevné tabule — Tabulae coloribus impressae

- Nr. 87 — *Inocybe subalbidodisca* Stangl et Veselský, *I. albidodisca* Kühner, *I. fulvida* Bres. sensu Huijsman, *I. subbrunnea* Kühner, *I. ovalispora* Kauffman sensu Kühner et Romagnesi (J. Stangl pinx.)
- Nr. 88 — *Craterellus hesleri* Petersen, *C. venosus* Petersen, *C. fallax* A. H. Smith, *C. subundulatus* (Peck) Peck (R. H. Petersen pinx.)

Černobílé tabule — Tabulae albonigrae

- I.–II. — *Phellinus torulosus* (Pers. ex Pers.) Bourd. et Galz.
 III.–IV. — *Mucor pusillus* Lindt
 V. — *Tilletia controversa* Kühn
 VI. — *Tilletia foetida* (Wallr.) Liro
 VII.–VIII. — *Pleurotus ostreatus* (Jacq. ex Fr.) Kumm.
 IX. — *Conidiobolus coronatus* (Cost.) Srin. et Thir.
 X. — *Rutstroemia iridis-aphyllae* Svrček
 XI. — *Clathrus ruber* Mich. ex. Pers.

Index rodových a druhových jmen hub 29. ročníku (1975)

Index nominum generum atque specierum fungorum vol. 29 (1975)

A. — *Absidia* 119–123 — *acetabulum*, *Helvella* 29 — *Adella* 97, 99, 101 — *aeruginascens*, *Bolet.* 26 — *aeruginea*, *Russula* 11, 185 — *aestivalis*, *Bolet.* 26, 30 — *Agaricus* 111, 150, 165, 185 — *Agrocybe* 73 — *alba*, *Amanita* 26 — *albidodisca*, *Inocybe* 65–70; var. *albidodisca*, 70; var. *reidii* 70 — *albidolilacea*, *Mycena* 28, 33 — *albidum*, *Gerromnema* 27 — *alcalina*, *Mycena* 28 — *aleyrodis*, *Aschersonia* 212 — *Amanita* 26, 30 — *amentacea*, *Ciboria* 29 — *amethystea*, *Laccaria* 27, 164 — *amoena*, *Russ.* 28, 33 — *anatina*, *Leptonia* 27 — *Angiopomopsis* 97, 103, 104 — *anisopliae*, *Metarrhiz.* 212 — *annosus*, *Fomes* 214 — *Anthurus* 206 — *apis*, *Ascospaera* 212 — *applanatum*, *Ganoderma* 91–95 — *Arachnocrea* 61 — *archeri*, *Anthurus* 206 — *argyraceum*, *Trichol.* 28 — *Armillaria* 26, 111, 185, 214 — *arrhizus*, *Rhizop.* 212 — *asarina*, *Pucc.* 29 — *Aschersonia* 212 — *Ascobolus* 29 — *Ascochyta* 1, 43, 127 — *Ascocoryne* 29 — *Ascospaera* 212 — *Aspergillus* 43, 115, 117–119, 212 — *assimilis*, *Polyp.* 5 — *asterophora*, *Nyctalis* 105 — *asterospora*, *Inocybe* 71 — *atrocinerium*, *Dermoloma* 31 — *atrofuscus*, *Polyp.* 5 — *atrotomentosus*, *Paxil.* 77 — *augeana*, *Clitoc.* 81 — *aurantiacum*, *Leccin.* (f. *aurantiacum*) 11, 185 — *aurantiacus*, *Bolet.* 26 — *aurata*, *Russ.* 28.

B. — *badius*, Xerocom. 73, 110, 111, 185 — *bassiana*, Beauver. 212 — *Beauveria* 212 — *bidentis*, Ascochyta 127 — *bisporus*, Agar. 150 — *Bolbitius* 26, 141 — *Boletus* 5, 25, 26, 30, 111, 185 — *bongardii*, Inocybe 27, 30 — *bostrychodes*, Chaetom. 47–50, 52–58, 79, 181, 182 — *Botryotinia* 132 — *Boudierella* 174, 175, 177 — *bovinus*, Cortinar. 27 — *brevifaciens*, Tilletia 83 — *brevipes*, Russ. 28 — *bromina*, Pucc. 135, 137; var. *paucipora* 135, 136, 138 — *brunnea*, Inocybe 76.

C. — *caeruleofuscus*, Craterel. 199 — *Calocybe* 26 — *calopus*, Bolet. 26 — *calyculus*, Craterel. 200, 203 — *campester*, Agar. 111, 185 — *candicans*, Clitoc. 26 — *Candida* 230 — *Cantharellus* 28, 111, 185, 199, 200 — *carbonaria*, Pholiota 28 — *carbonarius*, Ascobol. 29 — *carnea*, Calocybe 26 — *carneo-sanguinea*, Humar. 129 — *castanea*, Lepiota 27 — *castaneae*, Fomes 5 — *Ceratomyces* 105 — *cerussata*, Clitoc. 81 — *Chaetomium* 46–58, 179–182 — *chameleontina*, Russ. 28 — *chateri*, Melastiza 29 — *chryseoterion*, Xerocom. 111, 185 — *cibarius*, Cantharel. 28, 111, 185 — *Ciboria* 29 — *Ciboriopsis* 129–131 — *ciliatus*, Polyp. 29 — *cinereus*, var. *multiplex*, Craterel. 199 — *cinnamomea*, Hymenoch. 28 — *citrinomarginata*, Myc. 28 — *citriolens*, Lact. 27, 31 — *Clavariadelphus* 28 — *Clathrus* 205, 206 — *Claviceps* 243 — *Clitocybe* 26, 79–81 — *Clitopilus* 26 — *clypeolaria*, Lepiota 27 — *cochliodes*, Chaetomium 50–58, 179–182 — *coerulescens*, Cortinar. 27, 30 — *comedens*, Vuillem. 29 — *commune*, Schizophyl. 105–109 — *conchatus*, Polyp. 5, 6 — *congregatus*, Coprin. 141 — *Conidiobolus* 174–177 — *conigenus*, Strobilur. 28 — *Coniochaeta* 103 — *Coniophora* 62, 63 — *connatum*, Lyophyl. 81 — *Conocybe* 26 — *controversa*, Tilletia 83–88 — *convoluta*, Botryot. 132 — *Coprinus* 26, 105, 141, 153, 154 — *cornucopioides*, Craterel., Pez. 199, 203 — *coronata*, Boudierell. 174 175, 177 — *coronata*, Entomophth. 174, 176, 177 — *coronatus*, Conidiobol. 174–177 — *Cortinari* 25, 27, 30, 71 — *coryleti*, Dermoloma 26, 30 — *coryli*, Sclerot. 29 — *corymbifera*, Absidia 119–123 — *cotoneus*, Cortinar. 27, 30 — *crastophila*, Henders. 97, 99, 101 — *Craterella* 200 — *Craterellus* 199–204 — *Crinipellis* 27 — *crispatum*, Chaetom. 180, 181 — *cristata*, Lepiota 27 — *Cryptococcus* 230 — *cuneifolium*, Dermoloma 31 — *curreyana*, Myrioscler. 131 — *cyathiformis*, Pseudoclit. 28 — *cyathoidea*, Phialea 29 — *Cytospora* 171–173, 214.

D. — *Dasyscyphus* 29 — *decipiens*, Lycoperd. 25, 28 — *Delicatula* 1 — *delicatula*, Protocrea 61 — *deliciosus*, Lactar. 111, 185 — *demissa*, Myc., Omphal. 164, 165 — *demissus*, Agar. 165 — *destruens*, Entomoph. th. 175 — *Dermoloma* 26, 30 — *Diatrypella* 29 — *discorosea*, Omphal. 157–165 — *Dothichiza* 214 — *dryadeus*, Inonot. 10 — *dubia*, Absidia 122.

E. — *Eccilia* 27, 30 — *echinatum*, Melanophyl. 28, 31 — *edulis*, Bolet. 111, 185; subsp. *reticulatus* 111, 185 — *elatum*, Chaetom. 51–58, 181, 182 — *elegans*, Henderson. 97 — *emilii-dlouhyi*, Dermoloma 31 — *Encolia* 29 — *Entoloma* 27, 30 — *Entomophthora* 174–177 — *ephedrae*, Wojnowic. 97, 101 — *epidendrum*, Lycogala 29 — *epipterygia*, Myc. 28 — *erebia*, Agrocybe 73 — *Erysiphe* 35–44 — *esculenta*, Morchel. 29 — *euthales*, Inocybe 65, 66 — *exilis*, Sporocadus 103; Wojnowic. 97, 103.

F. — *fallax*, Craterel. 199, 202, 203 — *farinosa*, Protocrea 61 — *farinosus*, Paecilomyc. 212 — *fasciculare*, Hyphol. 27 — *fastigiata*, Inocybe 27 — *felleus*, Tylophil. 234 — *filopes*, Myc. 28 — *fimbriatum*, Steccher. 29 — *fimeti*, Chaetom. 180 — *flaccida*, Clitoc. 26 — *Flammulina* 150 — *flavidus*, Lactar. 27 — *flavovirens*, Trichol. 111, 184, 185 — *flavus*, Aspergil. 212 — *foetens*, Russ. 28 — *foetida*, Tilletia 84, 86, 88 — *foetidus*, Craterel. 199 — *Fomes* 5, 91–95, 214 — *fragilis*, Bolbit. 141 — *fragrans*, Clitoc. 26 — *friesii*, Inocybe 76 — *fritilliformis*, Clitoc. 80 — *fructigenum*, Helot. 29 — *frustulatus*, Xylobol. 10 — *frustulosum*, Stereum 10 — *fulvida*, Inocybe 65, 70, 71 — *fulvus*, Phellinus 7 — *fumigatus*, Aspergil. 115, 117–119 — *fumosoroseus*, Paecilomyc. 212 — *funicolum*, Chaetom. 47–58, 179, 181, 182 — *furfuracea*, Encoelia 29 — *Fusarium* 212 — *fusca*, Tapesia 29 — *fuscopurpureus*, Fomes, Polyp. 5 — *fuscum*, Hypoxyl. 29 — *fusispora*, Conioph. 62, 63.

G. — *galericulata*, Myc. 28 — *Ganoderma* 91–95 — *Geastrum* 26, 28 — *gemmiger*, Ciboriopsis 129–131 — *Gerronema* 27 — *gibbosa*, Tramet. 91–95 — *gilvus*, Phellinus 6 — *globosum*, Chaetom. 47–58, 179, 181, 182 — *Glomerella* 208–210 — *godeyi*, Inocybe 27, 31 — *Gomphidius* 27 — *Gomphus* 200 — *graminis*, Erysiphe 35, 37–42; f. sp. *hordei* 35, 38, 41–44; Henderson. 99, 101; Ophiobol. 101; Puccinia 26, 29, 30; Wojnowic. 97, 99 — *granulatus*, Bolet. 26 — *grevillei*, Bolet. 26 — *Guceviczia* 97, 99.

H. — *Haglundia* 61, 62 — *Hansenula* 230 — *Hebeloma* 27 — *Helotium* 29 — *Helvella* 29 — *hemisphaerica*, Mycolach. 29 — *hemisphaerioides*, Trichoph. 29 — *Hendersonia* 97, 99 — *herpotricha*, Hendersonia 97 — *hesleri*, Craterel. 200, 201 — *hirsuta*, Tramet. 29 — *hirsutum*, Stereum 29 — *hirta*, Henders. 97, 99; *Sphaeria* 97; Wojnowic. 97, 99, 101 — *hordei*, Pucc. 137 — *hortensis*, Lactar. 27, 31 — *Humaria* 129, 220

- *Hygrophorus* 27 - *Hymenochaete* 28 - *Hymenoscyphus* 129, 132, 133 - *Hypholoma* 27 - *Hypochnella* 63 - *Hypocrea* 61 - *Hypodermella* 214 - *Hypomyces* 61 - *Hypoxylon* 29, 214.

I. - *igniarius* ssp. *pomaceus*, *Phellinus* 7 - *impudicus*, *Phallus* 26, 29 - *incana*, *Leptonia* 25, 27, 31 - *incarnata*, *Penioph.* 28 - *incilis*, *Clitoc.* 26 - *indicum*, *Chaetom.* 47-58, 179, 181, 182 - *infractus*, var. *obscurocyaneus*, *Cortinar.* 27, 30 - *Inocybe* 27, 30, 31, 65-77 - *Inonotus* 11 - *intermedia*, *Cytospora* 171-173; *Valsa* 171-173 - *iridis-aphyllae*, *Rutstroemia* 129-132 - *isabellinus*, *Phellinus* 11 - *Ixo-comus* 110, 111, 184, 185.

J. - *japonica*, *Sterigmatocystis* 212 - *josserandi*, *Dermoloma* 31 - *jurana*, *Inocybe* 77.

K. - *koningii*, *Trichoderma* 212 - *krizii-josephii*, *Clitoc.* 79-81 - *kruisii*, *Torulops.* 230 - *kuehneri*, *Inocybe* 66 - *Kuehneromyces* 27 - *kylemoriensis*, *Sphinctr.* 127.

L. - *Laccaria* 27, 164 - *Lachnea* 129 - *lacrymans*, *Serpula* 91-95 - *lampropus*, *Leptonia* 27 - *Lactarius* 27, 31, 111, 185 - *lagopus*, *Coprin.* 26, 105 - *lecanii*, *Verticil.* 212 - *Leccinum* 111, 185 - *Leptonia* 25, 27, 31 - *Lepiota* 27, 111, 185 - *Leucogomphidium* 27 - *licnoides*, *Polyp.* 6 - *lilaceorosea*, *Omphal.* 157-165 - *lividoalbum*, *Entol.* 27, 30 - *lividoalbus*, *Rhodophyl.* 27 - *lophostoma*, *Angiopomops.* 103, 104; *Wojnowic.* 97, 103, 104 - *luridus*, *Bolet.* 26 - *lutea*, *Russ.* 28 - *luteorubella*, *Orbilina* 29 - *lutescens*, *Plut.* 28 - *luteus*, *Suil.* 111, 185 - *Lycogala* 29 - *Lycoperdon* 25, 28, 153-155 - *Lyophyllum* 81.

M. - *Macrosporium* 43 - *maculata*, *Inocybe* 28, 33; var. *fastigiella* 27, 31 - *maculatus*, *Leucogomphid.* 27 - *malvacearum*, *Pucc.* 243 - *mammaeforme*, *Lycop.* 28 - *Marasmius* 27, 28 - *marginatus*, *Fomes* 91-95 - *Melanoleuca* 28 - *Melanophyllum* 28, 31 - *Melastiza* 29 - *mellea*, *Armil.* 26, 111, 185, 124 - *menthae*, *Pucc.* 243 - *Metarrhizium* 212 - *micaceus*, *Coprin.* 26 - *micans*, *Pistil.* 29 - *microspora*, *Inocybe* 77 - *minimum*, *Geastr.* 26, 28 - *Mollisia* 61, 62 - *mollissimus*, *Dasyscy.* 29 - *Morchella* 29 - *mucifluus*, *Cortinar.* 27 - *Mucor* 43, 59, 60 - *multiformis*, *Cortinar.* 71 - *murorum*, *Chaetom.* 47-58, 180-182 - *mussooriensis*, *Craterel.* 200 - *mutabilis*, *Kuehneromyc.* 27 - *Mutinus* 206 - *Mycena* 1, 28, 33, 165 - *Mycoacia* 28 - *Mycolachnea* 29 - *Myriosclerotinia* 131.

N. - *nanceiensis*, *Cortinar.* 25, 27, 30 - *nanifica*, *Tilletia* 83 - *nidorosum*, *Entol.* 27 - *niger*, *Aspergil.* 212 - *nigrolimitatus*, *Phellinus* 6, 7, 11 - *nigromaculatus*, *Hymenoscyph.* 132 - *Nolanea* 28 - *Nyctalis* 105.

O. - *obscura*, *Inocybe* 27 - *ochraceum*, *Chaetom.* 180, 181 - *Octospora* 220 - *olivaceum*, *Chaetom.* 50-58, 180, 181 - *olympica*, *Adella* 101 - *Omphalia* 1 - *Omphalina* 157-165 - *Ophiobolus* 101 - *Orbilina* 29 - *oreades*, *Marasm.* 27 - *ostreatus*, *Pleurot.* 140-151 - *ovalispora*, *Inocybe* 65, 75-77.

P. - *Paecilomyces* 212 - *paludosa*, *Henderson.* 97 - *pantherina*, *Aman.* 26 - *papyracea*, *Arachnocrea* 61 - *Paramyces* 105 - *Parascutellinia* 129, 130 - *parasitica*, *Nyctalis* 105 - *parasiticus*, *Aspergil.* 212 - *Paxillus* 77 - *paspali*, *Claviceps* 243 - *penarius*, *Hygroph.* 27 - *Penicillium* 43 - *Peniophora* 28 - *perelegans*, *Haglundia* 61 - *perlatum*, *Lycop.* 153-155 - *Peronospora* 43 - *Peziza* 29, 199 - *phalloides*, *Aman.* 26 - *Phallus* 26, 29 - *Phellinus* 5-24, 29, 214 - *Phialea* 29 - *Pholiota* 28 - *phyllogena*, *Mycena* 28 - *Phyllosticta* 1, 127 - *Pichia* 230 - *pinastri*, *Tryblidiops.* 29 - *pini*, *Phellinus* 214 - *pinicola*, *Lactar.* 27 - *pisi*, *Ascochyta* 43 - *Pistillaria* 29 - *pistillaris*, *Clavariad.* 28 - *Pleurotus* 140-151 - *Pluteus* 28 - *polygramma*, *Myc.* 28 - *Polyporus* 5, 29, 167, 169 - *pomaceus*, *Phellinus* 7, 29 - *populea*, *Dothichiza* 214 - *portentosum*, *Trichol.* 111, 184, 185 - *pragensis*, *Dermoloma* 31 - *pro-cera*, *Lepiota* 111, 185 - *Protocrea* 61 - *prunulus*, *Clitopil.* 26 - *pseudoclavatus*, *Cantharel.*, *Craterel.*, *Gomphus*, *Pseudocraterel.* 200 - *Pseudoclitocybe* 28 - *Pseudocraterellus* 199-204 - *pseudocuneifolium*, *Dermoloma* 31 - *pseudolipolytica*, *Candida* 230 - *Ptychogaster* 105 - *Puccinia* 26, 29, 135-138, 243 - *pudica*, *Lepiota* 27 - *puellaris*, *Russ.* 28 - *pura*, *Myc.* 28 - *purpurea*, *Claviceps* 243 - *pusillus*, *Mucor* 59, 60 - *pyriforme*, *Lycop.* 28 - *pyridora*, *Inocybe* 27, 31.

R. - *ramealis*, *Marasm.* 27 - *ramosa*, *Absidia* 119, 122, 123 - *ravenelli*, *Mutinus* 206 - *recondita*, *Pucc.* 137 - *reflexum*, *Chaetom.* 179, 181 - *rhizopus*, *Polyp.* 167, 169 - *Rhizopus* 212 - *Rhodocybe* 157-165 - *Rhodophyllus* 27 - *Rhodotorula* 230 - *rivulosa*, *Clitoc.* 81 - *robustus*, *Phellinus* 6 - *rofsii*, *Sclerotium* 43 - *roseum*, *Fusarium* 212 - *rotula*, *Marasm.* 28 - *ruber*, *Clathrus* 205, 206 - *rubescens*, *Aman.* 26 - *rubriporus*, *Fomes* 5, 6 - *rufoolivaceus*, *Cortinar.* 25, 27, 30 - *rugosum*,

Stereum 29 — *Russula* 28, 33, 111, 185 — *rusticoides*, *Eccilia* 27, 30 — *rutilus*, *Gomphid.* 27 — *Rutstroemia* 129–132.

S. — *Saccharomyces* 230 — *salicinus*, *Polyp.* 5 — *sanguinea*, *Russ.* 28 — *sarcitula*, *Leptonia* 27, 31 — *sarcoides*, *Ascocoryne* 29 — *satanas*, *Bolet.* 25, 26, 30 — *scaber*, *Bolet.* 26 — *scarlensis*, *Pucc.* 29 — *schatavii*, *Torulops.* 230 — *Schizophyllum* 105, 106, 108, 109 — *Sclerotinia* 29 — *Sclerotium* 43 — *scorodoni*, *Marasm.* 28 — *Scutellinia* 129 — *secalina*, *Henderson.* 97 — *Seimatosporium* 103 — *Septoria* 1 — *Serpula* 91–95 — *setosa*, *Guceviczia* 101 — *sinapizans*, *Hebel.* 27 — *sinuosus*, *Canthar.*, *Pseudocrat.* 28, 199, 200, 203, 204 — *solani*, *Macrospor.* 43 — *Sorosporella* 212 — *Sphaeria* 97 — *Sphinctrina* 127 — *spirale*, *Chaetom.* 180 — *Sporocadus* 103 — *Stagonospora* 97, 127 — *stauospora*, *Nolanea* 28 — *Steccherinum* 29 — *stenodon*, *Mycoacia* 28 — *Stereum* 10, 29 — *Sterigmatocystis* 212 — *stipata*, *Protocrea* 61 — *stipitarius*, *Crinipel.* 27 — *strobiliformis*, *Aman.* 26, 20 — *Strobilurus* 28 — *stylobates*, *Myc.* 28 — *subalbidodisca*, *Inocybe* 65–67 — *subbrunnea*, *Inocybe* 65, 71–74, 76 — *subfimeti*, *Chaetom.* 180, 181 — *subtomentosus*, *Xerocom.* 111, 185 — *succosa*, *Peziza* 29 — *subundulatus*, *Craterel.* 200, 203 — *Suillus* 111, 185 — *sulphureus*, *Dasyscy.* 29 — *syringaeicolor*, *Hymenoscyph.* 129, 132, 133.

T. — *tabacina*, *Peronospora* 43 — *Tapesia* 29, 62 — *tenacellus*, *Strobilur.* 28 — *tenella*, *Beauver.* 212; *Wojnowicia* 97, 99, 101 — *tenera*, *Conocybe* 26 — *terreus*, *Trichol.* 28 — *Tilletia* 83–88 — *terminosus*, *Lactar.* 27 — *Torulopsis* 230 — *torulosus*, *Phellinus* 5–24; var. *laricicolus* 6 — *Trametes* 29, 91–95 — *Trichoderma* 212 — *Tricholoma* 28, 111, 184, 185 — *Trichophaea* 29 — *Tryblidiopsis* 29 — *turpis*, *Lactar.* 27 — *Tylopilus* 243.

U. — *uvella*, *Sorosporella* 212 — *uvidus*, *Lactar.* 27.

V. — *vaginata*, *Aman.* 26 — *Valsa* 171–173 — *variaeicolor*, *Cortinar.* 27, 30 — *variegatus*, *Ixocom.* 110, 111, 184, 185 — *vegetus*, *Polyp.* 5 — *velutipes*, *Flammul.* 150 — *venosus*, *Craterel.* 201 — *vermicularis*, *Clitoc.* 26 — *verrucaeformis*, *Diatrypel.* 29 — *versicolor*, *Russ.* 28; *Trametes* 29 — *versipellis*, *Bolet.* 26 — *Verticillium* 212 — *villosus*, *Conidiob.* 174, 175, 177 — *violacea*, *Hypochnella* 63; *Lachnea* 129; *Parascutel.* 129–131 — *vitellinus*, *Bolbit* 26 — *viticola*, *Phellinus* 11 — *volvacea*, *Volvar.* 105 — *Volvariella* 105 — *Vuilleminia* 29.

W. — *Wojnowicia* 97, 99, 101, 103, 104 — *woolhopeia*, *Trichoph.* 29 — *wynnei*, *Marasm.* 28.

X. — *Xenasmatella* 63 — *Xerocomus* 73, 110, 111, 185 — *Xylobolus* 10 — *xylophila*, *Rhodocybe* 157–165.

Nové taxony a nová přezazení — Taxa nova atque combinationes novae:

Nový rod — Genus novum:

Parascutellinia Svrček 129.

Nové druhy a odrůdy — Species et varietates novae:

Ciboriopsis gemmiger Svrček 131 — *Clitocybe krizii-josephi* Svrček 79 — *Craterellus hesleri* Petersen 200 — *Craterellus venosus* Petersen 201 — *Dermoloma pragensis* Kubička 31 — *Hymenoscyphus syringaeicolor* Svrček 132 — *Inocybe albidodisca* Kühner var. *reidii* Stangl et Veselský 70 — *Inocybe subalbidodisca* Stangl et Veselský 66 — *Rutstroemia iridis-aphyllae* Svrček 131.

Nová přezazení — Combinationes novae:

Craterellus subgenus *Pseudocraterellus* (Corner) Petersen 200 — *Omphalina disco-rosea* (Pil.) Herink et Kotlaba 163 — *Parascutellinia violacea* (Velen.) Svrček 129.

Sestavil dr. M. Svrček, CSc.

Upozornění příspěvatelům České mykologie

Vzhledem k tomu, že většina autorů zaslá redakci rukopisy formálně nevyhovující, uveřejňujeme některé nejdůležitější zásady pro úpravu rukopisů (jinak odkazujeme na podrobnější směrnice uveřejněné v 1. čísle České mykologie, roč. 16, 1962).

1. Článek začíná českým nadpisem, pod nímž je překlad názvu nadpisu v některém ze světových jazyků, a to v témže, jímž je psán abstrakt a případně souhrn na konci článku. Pod ním následuje plné křestní jméno a příjmení autora (autorů), bez akademických titulů.

2. Všechny původní práce musí být doplněny krátkým úvodním souhrnem — abstraktem v české a některé světové řeči. Rozsah abstraktu, ve kterém mají být výstižně a stručně charakterizovány výsledky a přínos pojednání, nesmí přesahovat 15 řádek strojopisu.

3. U důležitých a významných studií doporučujeme připojit (kromě abstraktu, který je pouze informativní) podrobnější cizojazyčný souhrn; jeho rozsah není omezen.

Kromě toho se přijímají články psané cele cizojazyčně, s českým podtitulem, doplněné českým abstraktem a popřípadě i souhrnem.

4. Vlastní rukopis, tj. strojopis (30 řádek po 60 úhozech na stránku o nejméně 5 překlepy nebo škrty a vpisy na stránku) musí být psán obyčejným způsobem. Zásadně není přípustné psaní autorských jmen vel. písmeny, prokládání nebo podtrhování slov či celých vět atd. To, co chce autor zdůraznit, smí provést v rukopise pouze tužkou (podtrhne přerušovanou čarou). Veškerou typografickou úpravu provádí výhradně redakce. Tužkou může autor po straně rukopisu označit, co má být vysázeno peřitem.

5. Citace literatury: každý autor s úplnou literární citací je na samostatném řádku. Je-li od jednoho autora uváděno více citovaných prací, jeho jméno se vždy znovu celé vypisuje i s citací zkratky časopisu, která se opakuje (nepoužíváme „ibidem“). Za příjmením následuje (bez čárky) zkratka křestního jména, pak v závorce letopočet práce, za závorkou dvojtečka a za ní úplná (nezkrácená) citace názvu pojednání nebo knihy. Po tečce za názvem místo, kde kniha vyšla, nebo zkrácená citace časopisu. Jména dvou autorů spojujeme latinskou spojku „et“ a tři či více autorů čárkami; jen mezi posledními dvěma je spojka „et“.

6. Názvy časopisů používáme v mezinárodně smluvených zkratkách. Jejich seznam u nás dosud souborně nevyšel, jako vzor lze však používat zkratk periodik z 1. svazku Flory CSR — Gasteromycetes, z posledních ročníků České mykologie, z Lomského Soupisu cizozemských periodik (1955–1958) nebo z botanické bibliografie Futák-Domin: Bibliografia k flóre CSR (1960), kde je i stručný výklad o zkratkách časopisů a bibliografií vůbec.

7. Po zkratce časopisu nebo po citaci knihy následuje ročník nebo díl knihy vždy jen arabskými číslicemi a bez vypisování zkratk (roč., tom., Band., vol., etc.) a přesná citace stránek. Číslo ročníku nebo svazku je od citace stránek odděleno dvojtečkou. U jednodílných knih píšeme místo číslice 1: pouze p. (= pagina, stránka).

8. Při uvádění dat sběru apod. píšeme měsíce zásadně římskými číslicemi (2. VI.).

9. Všechny druhové názvy začínají zásadně malým písmenem (např. *Sclerotinia veselii*), i když je druh pojmenován po některém badateli.

10. Upozorňujeme autory, aby se ve svých příspěvcích přidržovali posledního vydání Nomenklatorických pravidel (viz J. Holub: Mezinárodní kód botanické nomenklatury 1966; Zprávy Cs. bot. Spol. 3, Příl. 1, 1968). Jde především o uvádění typů u nově popísaných taxonů, o přesnou citaci basionymu u nově publikovaných kombinací apod.

11. Ilustrační materiál (kresby, fotografie) k článkům číslujte průběžně u každého článku zvlášť arabskými číslicemi (bez zkratk obr., Abbild. apod.) v tom pořadí, v jakém má být uveřejněn.

12. Přednostně se otskují příspěvky členů Československé vědecké společnosti pro mykologii.

Při citaci herbářových dokladů uvádějte zásadně mezinárodní zkratky všech herbářů (Index herbariorum 1956):

BRA — Slovenské národné múzeum, Bratislava

BRNM — Bot. odd. Moravského muzea, Brno

BRNS — Ústřední fyto-karanténní laboratoř při Ústř. kontr. a zkuš. úst. zeměd., Brno

BRNU — Katedra botaniky přírod. fak. J. E. Purkyně, Brno

OP — Bot. odd. Slezského muzea, Opava

PRM — Národní muzeum, mykologické oddělení, Praha

PRC — Katedra botaniky přírod. fak. Karlovy univ., Praha

Soukromé herbáře necitujeme nikdy zkratkou, nýbrž příjmením majitele, např. herb. J. Hierink, herb. F. Šmarda apod. Podobně u herbářů ústavů, které nemají mezinárodní zkratku.

Rukopisy neodpovídající výše uvedeným zásadám budou vráceny výkonným redaktorem zpět autorům k přepracování, aniž budou projednány redakční radou.

Redakce časopisu Česká mykologie

ČESKÁ MYKOLOGIE

The journal of the Czechoslovak Scientific Society for Mycology, formed for the advancement of scientific and practical knowledge of the Fungi

Vol. 29

Part 4

November 1975

Chief Editor: RNDR. Zdeněk Urban, CSc.

Editorial Committee: Academician Ctibor Blatný, DrSc., Professor Karel Cejp, DrSc., RNDr. Petr Fragner, MUDr. Josef Herink, RNDr. František Kotlaba, CSc., Ing. Karel Kříž, Prom. biol. Zdeněk Pouzar.

Editorial Secretary: RNDr. Mírko Svrček, CSc.

All contributions should be sent to the address of the Editorial Secretary:
The National Museum, Václavské nám. 68, 115 79 Prague 1,
telephone No. 269451-59, ext. 49.

Address for exchange: Československá vědecká společnost pro mykologii,
111 21 Praha 1, P. O. box 106.

Part 3 was published on the 25th September 1975

CONTENTS

Z. Urban: Czechoslovak mycology 1945-1975	193
R. H. Petersen: Notes on cantharelloid fungi. VI. New species of <i>Craterellus</i> and infragenic rearrangement. (With colored plate No. 88)	199
J. Kuthan: Der Gitterpilz - <i>Clathrus ruber</i> Mich. ex Pers. in der Tschechoslowakei	205
T. R. Bandre et B. V. Patil: Studies on the leaf blight of <i>Embelia robusta</i> Roxb. from India	208
A. Samšišňáková: List of strains of entomogenic fungi	211
B. Urošević: In honorem annorum Prof. Dr. techn. Ing. A. Kalandra, DrSc., septuagintaquinta	213
V. Tichý: In honorem annorum Doctoris V. Rypáček sexagintaquinta	217
J. Kubička: Doctor rerum naturalium et scientiarum biologiarum candidatus Mírko Svrček quinquagintagenarius	219
E. Minárik: RNDr. Anna Kocková-Kratochvílová, DrSc., sexaginta ad salutem	229
J. Spaček: Ad annos Ing. Dr. techn. VI. Zachae, CSc., quinquagintagenarius	237
F. Kotlaba et Z. Pouzar: Expositio de vita et opere Prof. Dr. K. Cejpii, DrSc.	241
A. Příhoda: Conference on Medical Plants with international participation, Mariánské Lázně 21.-25. IV. 1975	243
Varia	244
References	244
With colored plate No. 88: <i>Craterellus hesleri</i> Petersen, <i>C. venosus</i> Petersen, <i>C. fallax</i> A. H. Smith, <i>C. subundulatus</i> (Peck) Peck (R. H. Petersen pinx.)	
With black and white photographs: XI. <i>Clathrus ruber</i> Mich. ex Pers.	
Contentus et index nominum generum atque specierum fungorum vol. 29 (1975).	